

Täysistunto

Keskiviikko 12.10.2016 klo 14.03—20.03

Täysistunto alkoi klo 14.03. Täysistunto päättyi klo 20.03.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.03—16.00), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.00—18.28) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (18.28—20.03).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle yrittäjävähennystä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 176/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 3. ja 4. asiasta.

Keskustelu

14.04 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Meillä on kolmen verolain käsittely alkamassa. Muutama sana näistä yhteisesti ja yleisesti:

Hallituksen verolinjan peruslähtökohta-ajatus on se, että me kevennämme työn ja yrittämisen verotusta, koska suomalainen hyvinvointi voi kasvaa ainoastaan Suomessa tehtävästä työstä ja yrittämisestä ja koska ainoastaan menestyvä suomalainen yritys on sellainen, joka voi työllistää. Hallitusohjelman tavoitteena on 72 prosentin työllisyysaste, joka on perusta meidän pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskuntamme ylläpidolle ja myöskin julkisen talouden saattamiselle tasapainoon. Tämä tavoite edellyttää hallituskauden aikana 110 000 uuden työpaikan syntymistä, ja koska on niin, että nämä 110 000 uutta työpaikkaa voivat käytännössä syntyä vain suomalaisiin menestyviin yrityksiin ja niistäkin vielä ensisijaisesti pk-sektorille, hallitus pitää perusteltuna yrittäjävähennystä, joka suunnataan pk-yrityskenttään, mikä on selkeä osoitus siitä, mitä äsken totesin, että hallitus uskoo, että vain työntekoa kannustamalla ja kannustamalla yritystoimintaan ja riskinottoon Suomi voi pärjätä.

Puhemies! Toinen käsittelyssä oleva esitys on perintöveron keventäminen. Tämä on linjassa tuon äskeisen kanssa. Tämän tavoitteena on ennen kaikkea suomalaisen omistajayrit-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

täjyyden tukeminen, yritysten sukupolvenvaihdosten edistäminen, ja erityisesti tässä on kyseessä silloin myöskin pk-sektori. Kun me mietimme jatkuvasti keinoja, miten me saamme uusia yrityksiä Suomeen ja startupeja Suomeen, mikä onkin aivan välttämätöntä, meidän pitää kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, mitä hallitus nyt on tekemässä: myöskin olemassa olevien suomalaisten yritysten toiminnan jatkamiseen. Meillä on edelleenkin tuhansia ellei kymmeniätuhansia suomalaisia perheyriä, jotka ovat sukupolvenvaihdostilanteessa, ja tämä apu, tämä kädenojennus, on nimenomaan näihin tilanteisiin, jotta tämä tärkeä yritystoiminta pysyisi kotimaassa. Itse asiassa, jos sukupolvenvaihdos toteutuu, me ikään kuin sillä synnyttämme aina uuden startup-yrityksen, koska uusi sukupolvi, uusi yrittäjä varmasti haluaa lähteä kehittämään yrityksen toimintaa ja kasvattamaan yritystä ja saada sen oikealle uralle.

Kolmas verolaki on kiinteistöveron alarajan korotus. Tällä hallitus haluaa parantaa kuntien taloudellista asemaa ja vahvistaa kuntien kykyä suoriutua niille kuuluvasta meillä suomalaisille välttämättömien peruspalveluiden järjestämisestä ja tuotannosta.

14.07 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Eduskuntaan on tänään saapunut kaksi verositystä, joissa molemmissa tehdään tulonsiirto vähäosaisilta suurituloisille: perintö- ja lahjaveron alennus sekä niin sanottu yrittäjävähennys, suomeksi sanottuna apteekkarivähennys. (Välihuutoja) Tänään, arvoisat edustajat, saamme todistaa kahden kärjen kaverikapitalismia. Yhteensä nämä esitykset siirtävät lähes 100 miljoonaa veroeuroa kahteen ylimpään tuloluokkaan.

Näitä esityksiä yhdistää se, että kumpikaan ei saavuta hallituksen niille asettamia tavoitteita. Yrittäjävähennys ei auta pienituloisia henkilöyrittäjiä. Perintö- ja lahjaveron alennus ei edistä yritystoiminnan jatkumista saman perheen sisällä. Valiokunnan on siis syytä hylätä molemmat tekeleet ja säästää verorahoja lähes 200 miljoonaa euroa, millä summalla voidaan peruuttaa ammattikoulutuksen rajut leikkaukset. Myös opiskelijat, lapsiperheet ja eläkeläiset löytävät parempaa käyttöä näille aivan syyttä suotta hyväosaisille lahjoitetuille kymmenille miljoonille.

Arvoisa puhemies! 5 prosentin yrittäjävähennys koskisi kaikkia liikkeen- ja ammatinharjoittajia, joita on Suomessa noin 300 000. Perustelunahan on, että kun osakeyhtiöt saivat veronalennuksen, niin muidenkin on saatava, mukaan lukien maatalousyrittäjät ja metsänomistajat. Tämä tiukka taloudellinen tilanne ei siis ole niin tiukka, etteikö sulle—mulle—eturyhmäpolitiikkaan ole varaa peräti 123 miljoonan euron edestä. (Matti Vanhasen välihuuto) Pääministeri Sipilä sanoi, että "kaikessa olennaisessa yrittäjävähennys koskee pieniä yrityksiä". Hän sanoi täällä eduskunnassa 22. päivä syyskuuta, että vähennyksestä hyötyvät "fysioterapeutit, kampaajat, suutarit, maatalousyrittäjät, porotalousyrittäjät, vaikkapa kahvilayrittäjät, kovaa työtä tekevät". Kunpa se olisikin totta. Ikävä kyllä tästä vähennyksestä eivät hyödy fysioterapeutit, kampaajat, suutarit, vaan hyötyjien lista on aivan toinen: apteekkarit, yksityislääkärit, asianajajat.

Kuinka tässä näin kävi, ministeri Orpo? Pienyrittäjille tarkoitettu tuki valuu yhteiskunnan hyväosaisimpien taskuihin. 60 prosenttia tästä rahapotista eli 75 miljoonaa euroa päätyy suurimpiin tuloluokkiin. 60 prosenttia, 75 miljoonaa, näin on laskenut eduskunnan tietopalvelu. Pyydän anteeksi apteekkareilta, he ovat kunnon väkeä, mutta Apteekkariliiton tietojen mukaan keskimääräinen apteekkari saa puhtaana käteen 5 700 euroa joka vuosi tekemättä mitään. Suomen suurituloisin apteekkari saa 25 000 euroa.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Hallituksen esityksestä ilmenee, että suurin osa vähennyksen saajista on tosi pienituloisia. Puolet heistä ansaitsee alle 10 000 euroa vuodessa — puolet ansaitsee alle 10 000 euroa vuodessa. Nämä pienituloisimmat työn sankarit hyötyvät yrittäjävähennyksestään yhden bussilipun verran päivässä. Paluumatka pienyrittäjän pitää maksaa itse.

Arvoisa puhemies! Harvoin niin harvat ovat saaneet niin paljon. Työllisyys on sosiaalidemokraattien tärkeysjärjestyksessä aina ensimmäisenä. (Eduskunnasta: Ei näy!) Voitaissiinko siis sietää se, että hallitus tuhlaa veronmaksajien rahaa ja antaa sen lahjaksi suurituloisille suomalaisille, jos seurauksena on työtä ja kasvua? Hallitus ehkä luottaa trickle-down-uskomukseen amerikkalaiseen tyyliin, että rikkaita rikastuttamalla joitain murusia tippuu pöydän alle tavallisen kansalaisen ravinoksi. Ikävä kyllä hallituksen esitys toteaa tylästi, että yhtään suoraa työpaikkaa ei ole luvassa. Kasvuvaikutukset ovat "mahdollisia" ja enintäänkin "maltillisia".

Varmasti muutama kymppi vuodessa ilahduttaa pienituloista parturi-kampaajaa, mutta ei se houkuttele uusia yrittäjiä, eikä se kannusta yrittäjää tekemään lisää työtä, sillä hän käyttää jo siihen kaikki vuorokauden 25 tuntia. Vielä vähemmän yksityislääkärin taskuun kilahtavat ilmaiset tonnit kannustavat lisätöihin. Hän saattaa peräti ajatella, että raha sen kuin lisääntyy, vaikka ei tee mitään, kun on näin höveli hallitus. Kyllä siitä kansantalous kasvaa mutta ikävä kyllä ei Suomen. 6 000 eurolla kustantaa mukavasti lomamatkan vaikka Sansibarin safarille. Tässä ei siis ole tietoaakaan ministeri Orpon äsken mainitsemasta työntekoon, yrittäjyyteen ja riskinottoon kannustamisesta, päinvastoin.

Arvoisa puhemies! Yhteenvetona: Hallitus jakaa kavereilleen 120 miljoonaa euroa ilman, että Suomen kansantalous siitä hyötyisi. Tämä on vastuutonta verovarojen tuhlausta. Jos halutaan aidosti auttaa pienyrittäjiä, niin miksi emme toteuta heidän toivettaan? Sosiaalidemokraattien vaihtoehto on, että kohdennetaan apu pienyrittäjille ja korotetaan arvonlisävelvollisuuden alarajaa 10 000:sta 30 000:een. Valtiovarainministeri Rinne teki edellisen korotuksen, siitä on hyvä jatkaa. Kustannusvaikutus julkiseen talouteen on sama, mutta apteekkarivähennyksen sijaan saamme aikaan lisää yrittäjyyttä, lisää työpaikkoja, lisää talouden toimintaa. Ja samalla viestitämme, että pienyrittäjä on Suomen kunniakansalainen. Haluamme rohkaista yrittäjiä ja rohkaista yrittäjyyteen.

Kaikki panokset työllisyyteen. 120 miljoonalla palkkaisi yli 4 000 lähihoitajaa.

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Heinonen. — Edustaja Heinosen jälkeen otetaan vielä kaksi puheenvuoroa ja sitten käydään debattiin.

14.13 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Happamia, sanoi demari pienyrittäjien veronkevennyksistä. Uudet työpaikat ovat nimittäin kuitenkin syntyneet tällä vuosituhanella käytännössä pieniin yrityksiin. Niin kuin valtiovarainministeri Petteri Orpo totesi, vain työtä tekemällä Suomi pärjää. Tämän vuosituhanen kymmenen ensimmäisen vuoden aikana suuryrityksiin syntyi vain reilut 7 000 uutta työpaikkaa mutta pienet ja keskisuuret pk-yritykset loivat työpaikkoja yli 100 000 suomalaiselle. Maassamme on noin 300 000 yritystä, ja ne työllistävät yli 1,4 miljoonaa suomalaista, ja se on tärkeä voimavara tämän maan pyörittämisessä. Alle 10 hengen yrityksiä on yli 93 prosenttia maamme yrityskannasta ja suuryrityksiä vain 0,2 prosenttia eli vajaa 600. Pk-yritysten osuus yrityskannasta on siis jopa 99,8 prosenttia.

Viime kaudella, kun valtiovarainministerin tehtävää hoiti sosiaalidemokraatti, yhteisöveroa kevennettiin 20 prosenttiin, ja tämä alennus ei hyödyntänyt henkilöyhtiöitä eikä elin-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

keinonharjoittajia. Me toki sitä tuimme, me olimme sitä mieltä, että se oli järkevää tehdä, mutta silloin eivät sosialidemokraatit, niin kuin edustaja Harakka äsken populistisesti tuossa esille toi, pitäneet huolta siitä, että myös nämä pienet ja keskisuuret yritykset olisivat hyötynneet siitä. Huomioitava on, että näiden henkilöyhtiöiden kokonaisverotus on viitisen prosenttia vastaavissa tuloluokissa olevia palkansaajiakin kireämpi tällä hetkellä. Tuo sosialidemokraattisen valtiovarainministerin johdolla tehty kevennys yhteisöveroon nimenomaan kohdistui sinne asianajajiin ja tähän joukkoon, joka toimii osakeyhtiöinä. Nyt valtiovarainministeri Orpon johdolla tehdään nimenomaan tämä uudistus, yrittäjävähennys, joka kohdistuu niihin työntekijöihin, jotka toimivat yrittäjinä, joita edustaja Harakkakin edellä luutteli — siellä oli suutareita, ja siellä oli partureita ja muita — ja sinne tämä nimenomaan nyt kohdistuu.

Viime vaalikaudella tehdyt veronkiristykset sen sijaan taas koskivat kaikkia yrityksiä ja yritysmuotoja. Eli kevennys meni vain suurimmille elikkä näille osakeyhtiöille yhteisöveron kautta, mutta veronkiristykset tehtiin kyllä kaikille yrityksille ja yritysmuotoihin. Noin puolet pk-yrityksistä on nimittäin muita kuin osakeyhtiöitä.

Suomen Yrittäjät on todennut tästä nyt käsittelyssä olevasta yrittäjävähennyksestä, että se "asettaa erilaiset yhtiömuodot verotuksessa enemmän samalle viivalle". "Se on ennen kaikkea tasavertaisuuskysymys ja hyödyttää pienimpiä yrityksiä", näin toteaa Suomen Yrittäjät, joka edustaa näitä yrittäjiä. "Ehdotus on osoitus siitä, että hallitus panostaa pienyrittäjyyteen", Suomen Yrittäjät totesi sen jälkeen, kun hallitus oli tämän esityksen esitellyt.

He totesivat myös, että "julkisuudessa on ollut ristiriitaisia tietoja yrittäjävähennyksen vaikutuksista". En tiedä, mistä ne ovat johtuneet. Verohallinnon tietojen mukaan Suomessa on noin 176 000 elinkeinonharjoittajaa: siis toiminimiä, avoimia yhtiöitä, kommandiittiyhtiöitä. Niistä 77 prosentilla vuotuinen verotettava tuotto on alle 30 000 euroa. 30 000 euron tuloilla yrittäjävähennys vastaa siis käytännössä noin 600 euron veronkevennystä. Eli näistä yrityksistä 77 prosentilla vuotuinen verotettava tuotto on alle 30 000 euroa, ja siihen ryhmään nimenomaan hallitus haluaa nyt laittaa lisää buustia ja potkua myös yrittäjävähennyksellä. Niin kuin valtiovarainministeri totesi, vain työtä tekemällä Suomi pärjää.

Arvoisa puhemies! Itse uskon, että yrittäjävähennyksellä tulee olemaan paitsi oikeudenmukaisuutta niin myös työllisyyttä lisäävä vaikutus. Ja tämän käsittelyn yhteydessä — en tiedä, sallittiinko myös keskustelu näistä kahdesta muusta — haluan tuohon perintövero-asiaan myös lyhyesti todeta sen, että se on nimenomaan tehty sitä varten, että sukupolvenvaihdoksia voitaisiin helpottaa niin, että nämä yritykset pystyisivät jatkamaan toimintaa, ja tässä ideana on nimenomaan myös se, että lahjaverot tulevat ensimmäisen kerran edullisemmaksi eli voitaisiin myös etupainotteisesti tehdä näitä toimenpiteitä.

Ja ymmärrän tuon kiinteistöveron korotuspaineen myös tässä tilanteessa, (Pia Viitanen: Asumisen hinta!) kun kunnat taistelevat pienien rahojen kanssa.

Arvoisa puhemies! Itse uskon, että yrittäjävähennys tulee lisäämään tähän maahan työtä, sillä ne työpaikat ovat tähänkin asti syntyneet vain yrityksiin, (Ville Niinistön välihuuto) ja työtä tekemällä tämä maa pärjää.

14.19 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Yrittäjävähennys on kauan toivottu asia, ja tuossa alussa kuullut puheenvuorot — edustaja Harakan puheenvuoro erityisesti — tuntuivat vähän sellaisilta käsiä pesupuheenvuoroilta liittyen edellisten kausien ja nykyisen hallituksen toimintaan.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Tässähän on kyseessä keskustan pitkäaikainen tavoite ja yksi tärkeimmistä hallituksen veroesityksistä, ja on hienoa, että tämä yrittäjävähenitys saadaan viimein maaliin. Yrittäjävähenityksellä korjataan sitä epäoikeudenmukaisuutta eri yritysmuotojen välillä, jonka edellisen hallituskauden aikana yhteisöveron lasku jätti. Nyt niille yritysmuodoille, joita vuonna 2014 toteutettu yritysverokannan alennus ei koskenut, otetaan käyttöön yrittäjävähenitys, ja ihan hyvillä mielin, hyvällä täältä puhujapöytästä voin todeta, että saattaa olla, että itsekkin tätä vähennystä tulen saamaan, mutta siinä joukossa on 150 000 muuta suomalaista yrittäjää. Tässä kyydissä on hyvä olla mukana. (Mikko Savola: Ovatko apteekkarit?) — On siinä apteekkareitakin ja hyvin toimeentulevaa väkeä. Itse asiassa viime hallituskaudella taisi osakeyhtiömuotoisissa apteekeissa noin 420 apteekkaria saada vähennyksen, mitä täällä on kovasti arvosteltu. Samoin taisi asianajajia olla lähes 1 000, jotka saivat viime kaudella vähennystä. Pidän täysin tärkeänä, että tämä vähennysasia nyt etenee.

Haluaisinkin siteerata Anssi Kelaa tässä. Laulaja Anssi Kela aikanaan arvioi tulevaisuuden yrittäjiä, joista hän laulaa, että "meistä tuli suutareita, taksikuskeja, muurareita", olivathan siellä väpeliäkin joukossa. Nämä pienyrittäjät ovat nyt se ammattiryhmä, joka tässä yrittäjävähenityksessä tulee saamaan tämän asian. Yritystoimintaan harjoitetaan Suomessa hyvin monessa eri yritysmuodossa, paljon muissakin kuin osakeyhtiöissä, ja minusta tällainen pienyritystoiminta on sitä mahdollista tulevaa yrittäjyyttä ja työllistävää yrittäjyyttä parhaimmillaan. On otettu esimerkiksi parturit, heillä on tämä tuolijärjestelmä. Pidän hyvin mahdollisena, että tämä antaa monelle nuorelle parturi-kampaajalle mahdollisuuden lähteä yrittäjäksi ja sitä kautta tulevaisuuteen työllistävänä yrittäjäksi.

Näin ollen pidän tärkeänä, että tämä yrittäjäverovähennysasia etenee täällä eduskunnassa ja saadaan tätä kautta työllisyyttä nousemaan. — Kiitoksia.

14.22 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskien yrittäjävähenitystä on kädenojennus pienyrittäjiä kohtaan, ja saattaa se olla sitä apteekkarjakin kohtaan. Vähennys on 5 prosenttia toiminimien, avointen yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden tuloista. Suomessa on Verohallinnon mukaan vajaa 180 000 elinkeinonharjoittajaa, joista noin 80 prosentilla vuotuinen verotettava tuotto on alle 30 000 euroa, ja näillä tuloilla vähennys vastaisi noin 600 euron veronkevennystä. Suomen Yrittäjien mukaan yrittäjävähenityksen piirissä olisi yli 100 000 euron tuloilla toimivia yrityksiä 5 000 kappaletta. Vähennys kyllä tarkoittaa käytännössä sitä, että mitä suuremmat tulot, sitä isompi vähennys.

Viime hallituskaudella laskettiin osakeyhtiöiden yhteisöveroa peräti 4,5 prosentilla. Silmä pyrittiin edistämään yhteisöjen kilpailukykyä, investointihalukkuutta ja työllisyyttä. Lainaan tässä erään pitkäaikaisen kansanedustajan puhetta yhteisöverosta: "Yhteisöveron alennus 800 miljoonan euron huijaus, valuu osin osinkoihin, ei työllisyyteen." Näin sanoi aikanaan Mikko Elo. Kuten hallituksen esityksessä mainitaan, yritystoimintaa harjoitetaan laajasti myös muissa yritysmuodoissa, ja vähennykset ovat tervetulleita yksityisen elinkeinonharjoittajan, elinkeinoyhtymän, maa-, metsä- ja porotalouden piirissä. Verovuoden 2014 veroilmoitustietojen perusteella alle 10 000 euron tulosta tekeviä vähennyksen piiriin kuuluvia yrityksiä on Suomessa 150 000. Veronkevennys näillä jää todella pieneksi, eikä varmaan voida olettaa, että tämä veroratkaisu kasvattaisi kovinkaan yritystoimintaa, mutta, kuten sanoin, tämäkin on pieni kädenojennus.

Metsätilojen yrittäjävähenityksen ideana on kannustaa metsänomistajia metsätaloudelliseen aktiivisuuteen ja investointiin keventämällä puun myyntitulojen verotusta. Verotetta-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

va pääomatulo pienenee, maksettavat verot laskevat, ja käteen jää tietysti enemmän. Voitollisena vuonna muutos on selkeä ja metsänomistajan kannalta edullinen. Vähennys koskee kuitenkin myös tappiollista vuotta, jolloin tulot eivät riitä kattamaan metsätalouden kustannuksia. Tappiot voidaan vähentää muista pääomatuloista tai ansiotuloista alijäämahyvityksenä, jos riittäviä puun myyntituloja ei ole. Yrittäjävähennys muuttaa tilannetta niin, että jatkossa myös tappioista otetaan huomioon vain 95 prosenttia vähennyksiä laskettaessa. Eli tappiollisena vuonna verovähennys on jonkin verran aiempaa pienempi. Laskelmien mukaan tappiollisena vuonna verotus kiristyisi kuitenkin keskimäärin vain noin 50 eurolla ja vastaava rahasumma palautuu metsänomistajalle seuraavan voitollisen vuoden yhteydessä isompana veroetuna. Kokonaisuutena muutos on metsänomistajien kannalta edullinen, ja todennäköisesti se hieman lisää puukauppaa.

Arvoisa puhemies! Mielestäni tämä on myönteinen signaali pienyritystoimintaa kohtaan, sillä yleisesti tiedetään, että maassamme suurin osa on mikro- ja pienyrityksiä eli lähes 99 prosenttia, ja näihin tulisi kyllä entistä enemmän satsata. Yhtenä hyvänä hallituksen esimerkkinä on siirtyminen maksuperusteiseen arvonlisäveron tilitykseen pienemmissä yrityksissä. Tällä hetkellä raja on 500 000 euron liikevaihto, ja toivottavaa on, että tämäkin raja pystyttäisiin nostamaan.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo haluaa käyttää tässä vaiheessa 3 minuuttia, olkaa hyvä. Ja debattiin ilmoittautuminen on nyt mahdollista.

14.27 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! En varsinaisesti kiitä kaikista puheenvuoroista, mutta hyviäkin oli. (Naurua)

Kyse on kahdesta asiasta, ensinnäkin siitä, kunnioitamme me Suomessa yrittämistä. Hallitus kunnioittaa yrittämistä ja uskoo siihen, että vain yritysten kautta ja menestyvien yritysten kautta voi syntyä työpaikkoja, jotka tuottavat lisäarvoa ja joilla me pystymme kustantamaan meidän hyvinvointiyhteiskunnan palvelut.

Toinen kysymys on se, uskommeko siihen, että työn ja yrittämisen verotusta keventämällä voidaan kannustaa yrittämään, kasvamaan ja työllistymään. Hallitus uskoo, oppositio ilmeisesti ei usko. Mutta siitä täytyy kiittää, että oppositiopuolueidenkin kanssa tehtiin viime kaudella hyvä yhteisöveron kevennys, mistä seurauksena nyt nähdään se, että yhteisöveron tuotot eivät ole laskeneet, vaikka se alennus olikin merkittävä. Me näemme, että veroja alentamalla voidaan myöskin saada dynamiikkaa talouteen, ja tämäkin on aivan oleellista, uskooko tähän vai ei, ja hallitus siis uskoo.

Kolmas asia: Mielestäni on epäreilua ottaa yksittäinen verokeino ja pohtia sitä. Reilua olisi katsoa silloin hallituksen veropolitiikan kokonaisuutta ja huomioida se, että hallitus keventää tälle vuodelle, kuten teki viime vuonnakin, pienempien työtulojen ja keskituloisten ihmisten työtulojen verotusta 450 miljoonalla eurolla, mikä on merkittävää. Sen lisäksi on kiky-sopimukseen liittyvä 515 miljoonan, 0,6 prosentin, tasainen veronkevennys kaikkiin tuloluokkiin, myöskin eläkeläisille, mikä on erittäin reilua ja oikeudenmukaista.

Veropolitiikka on kokonaisuus. Hallituksen keskeinen linja on tukea työtä ja yrittäjyyttä ja vielä tällä yrittäjävähennyksellä antaa vahva viesti siitä, että Suomessa kannattaa yrittää ja kannattaa kasvattaa yritystään ja kannattaa menestyäkin — sekin pitää todeta joskus ääneen. Jos Suomessa ei saa menestyä, niin Suomi ei voi myöskään pärjätä. Suomessa on jo pohjalla maailman kovimpiin kuuluva progressio. Meillä on käytössä solidaarisuusvero, joka otettiin viime kaudella käyttöön ja jota laajennettiin tänä vuonna. Meillä on siis oikeu-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

denmukaisuuselementtejä voimakkaasti mukana. Suomessa pitää voida tehdä töitä ja yrittää niin, että se kannattaa.

Puhemies Maria Lohela: Sitten debattiin.

14.30 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Älkää nyt yrittäkö maalata mustaa valkoiseksi. Yrittäjävähennyksestä 60 prosenttia eli 75 miljoonaa päätyy ylimpiin tuloluokkiin. Määrällisesti parturi-kampaajat, suutarit ja yksinyrittäjät, mikroyrittäjät ovat ylivoimainen enemmistö, mutta he eivät tästä hyödy juuri lainkaan. Ansiotuloveron alennus on heille hyödyllisempi, ja SDP:n malli takaa vielä paremmat tulot pienituloisille. Tämä on verolahja suurituloisille lääkäreille, apteekkareille, asianajajille ja aivan käsittämätön tässä taloudellisessa tilanteessa. Lisäksi viimeinenkin palkansaajalääkäri rientää muuttamaan nyt toimintansa yritysmuotoiseksi.

Täällä on luettu Suomen Yrittäjien tiedotteita, mikä on aivan oikein, koska tämä on Suomen Yrittäjien ohjelmasta suoraan kopioitu hallitusohjelmaan. Professori Niskakangas, joka oli tänään verojaoston kuultavana, totesikin, että kysymyksessä on jollekin taholle suunnattu erityinen veroetu, jonka on sanellut Suomen Yrittäjät hallitusohjelmaan. Tämä 600 euroa on vain (Puhemies koputtaa) verosta vähennettävä osuus, ei se, (Puhemies: Aika!) mikä jää käteen, puhutaan kympeistä.

14.31 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouspolitiikan isossa kuvassa tarvitaan yksittäisiä päätöksiä, jotka kiihdyttävät kasvua ja lisäävät työllisyyttä. Sekä yrittäjävähennys että myös tämä perintö- ja lahjavero toimivat molemmat tähän suuntaan. Olen varma siitä, että ne ihmiset, jotka tässä salissa ovat muutaman vuoden päästä, ovat kaikki sitä mieltä, että tässä ajassa tehty päätös toimi oikeaan suuntaan, vastasi odotukseen ja kiihdytti niitä ihmisiä yrittämään entistä enemmän, jotka vaikuttavat siihen, mikä työllisyys on jatkossa.

14.32 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asiahan on niin, että SDP arvostaa yrittäjyyttä. Me näemme, että pienissä ja keskisuurissa yrityksissä erityisesti on Suomen tulevaisuus. Tämä hallituksen esitys kuitenkin leikkaa verotuloja 123 miljoonaa euroa, antaa sen rahan 60-prosenttisesti tuonne rikkaimmille yrittäjille, kahdelle suurimmalle tulodesiilille. Oman esityksenne mukaan tällä ei ole työllisyysvaikutuksia juuri lainkaan, työllisyysvaikutuksia ehkä nolla. Kansaneläkelaitos on laskenut, että eläkeläisten, työttömien, lapsiperheitten, opiskelijoitten ostovoima tulee heikentymään. Eikö olisi järkevämpää käyttää tätä rahaa — jos ette halua sitten käyttää SDP:n esittämällä tavalla tämän arvonlisäverovelvollisuuden rajan nostamiseen tai yrittäjävähennystä ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen 20 000 eurolla — ostovoiman lisäämiseen eläkeläisille, työttömille ja lapsiperheille?

14.33 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun varat ovat vähissä, niin ne kannattaa käyttää mahdollisimman tehokkaasti, niin että saadaan mahdollisimman suuri vaikutus. Tässä yrittäjävähennyksessä ongelma on, että se hyöty ei välttämättä ole ihan niin järkevästi kohdistettu kuin mahdollista. Yksi vaihtoehto siinä voisi olla se, että rajattaisiin yrittäjävähennys koskemaan 50 000 euron tuloja, jolloinka se painopiste olisi enemmän siellä, missä se vaikuttavuus on suurempi.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Ja mitä yleisesti ottaen yrittäjyyteen tulee, niin kannattaa enemmän panostaa siihen, että tämä itse tekeminen on kannattavaa. Kun kevennetään verotusta jo tehdyn tuloksen osalta, niin esimerkiksi yhteisöveron alennushan ei helpota tuloksen tekemistä ollenkaan, se vain jättää siitä enemmän. Siinä mielessä kannattaisi enemmän painottaa esimerkiksi sitä, että työllistäminen olisi nykyistä kannattavampaa. Ja mitä tulee sitten taas toiminimen ja osakeyhtiön väliseen epätasa-arvoon, niin onhan toiminimiyrittäjillä aina se mahdollisuus, että he voivat muuttaa toiminimen osakeyhtiöksi.

14.34 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tasan 11 vuotta sitten silloinen valtiovarainministeri Eero Heinäluoma esitteli varallisuusveron kokonaan poistamisen, noin 120 miljoonaa Suomen 40 000:lle kaikkein rikkaimmalle. (Välihuutoja vasemmalta) Sosialidemokraatit ajoivat silloin läpi tällaisen esityksen. Viime vaalikaudella ministeri Urpilainen esitteli yhteisöveron rajun alennuksen, ja siitä ovat suuryhtiöt hyötäneet: mitä parempi tulos, sitä enemmän ovat saaneet hyötyä, ja hyöty on jaettu osinkoina, joista suuri osa on mennyt amerikkalaisille eläkesäätiöille, siellä juhliitaan. (Välihuutoja vasemmalta)

Mutta tällä esityksellä turvataan suomalaisten pk-yritysten toimintaedellytyksiä ja työllistämisedellytyksiä. Tämä on oikeudenmukaista ja järkevää.

14.35 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä ovat hallituspuolueiden edustajat puhuneet kauniisti kasvun ja työllisyyden edistämisestä sekä pienituloisten pk-yrittäjien tukemisesta. Herää kysymys, mistä lakiesityksestä te oikein puhutte. Me tiedämme näiden tulonjakolaskelmien perusteella, että ylivoimaisesti suurin hyöty näistä verokevennyksistä menee kaikista varakkaimmille yrittäjille ja ammatinharjoittajille. Me tiedämme myöskin, että kasvu- ja työllisyysvaikutukset tulevat jäämään pieniksi ja epävarmoiksi, koska se käy ilmi näiden lakiesitysten esittelyteksteistä: "Ehdotetulla vähennyksellä ei arvioida olevan merkittäviä yritystoimintaa kasvattavia tai yrittäjyyttä lisääviä vaikutuksia." Eli jos halutaan tukea kasvua ja yrittäjyyttä, miksi ei panosteta tähän arvonalisäveron alarajan nostoon ja miksi ei panosteta yrittäjien sosiaaliturvan epäkohtien korjaamiseen tai tuotekehitys- ja tutkimusresurssien lisäämiseen?

14.36 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! 27. päivä syyskuuta vuonna 2013 jätin ensimmäisenä allekirjoittajana aloitteen numero TAA 574 yrittäjävähennyksestä. Muita allekirjoittajia löytyi SDP:ltä, vasemmistoliitolta, jopa kokoomukselta ja RKP:lta. (Naurua) Olen edelleen sitä mieltä, että yrittäjävähennys on hyvä asia — en tiedä, mitä nämä muut allekirjoittajat tuumaavat. Ja vielä se, että metsätalouden verotuksessa otettaisiin huomioon vastaava vähennys, on myös erinomainen asia. KD on pitkään myös vaatinut perintöveron kohtuullistamista ja poistamista erityisesti sukupolvenvaihdostilanteissa, eli tämäkin on hyvä asia. Sen sijaan KD suhtautuu hyvin kriittisesti yleisen kiinteistöveroprosentin alarajan korotukseen, ja tässä asiassa toivomme, että hallitus vielä voisi perääntyä.

14.37 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yrittäjävähennyksessä on todellakin kyse työstä ja tasapuolisuudesta, ja nimenomaan uudesta työstä, koska lähes kaikki uudet työpaikat syntyvät tällä hetkellä pk-yrityksiin. Ja vaikka täällä nyt vähätellään tätä vähennyksen merkitystä, kannusteet yrittäjyyteen ovat tällä hetkellä tär-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

keitä. Pienyritykset ovat merkittäviä työpaikkojen luojia, ja yli 10 prosenttia yksityisen sektorin työpaikoista on juuri näissä pienissä yrityksissä, joihin tälläkin on merkitystä. Toinen olennainen seikka tässä uudistuksessa on tasapuolisuus. Ja kuten ministeri Orpo totesi, on katsottava kokonaisuutta. Ja muistatte, että 2014 tuli voimaan tämä yhteisöveroalennus, joka koski vain osakeyhtiöitä, kun taas viime hallituskaudella tehdyt pääomaveron kiristykset koskivat kaikkia yritysmuotoja. Noin puolet Suomen pk-yrityksistä on muita kuin näitä osakeyhtiömuotoja.

14.38 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelin valtiovarainministerin puheenvuoroa, jossa hän totesi, että tässä on nyt kysymys siitä, tuemeko me yrittäjyyttä, ja kun hän kertoi, kuinka tärkeää tämä on suomalaiselle yritystoiminnalle, niin jään kyllä kysymään, kuka on tänne tehnyt sen esityksen, jota me nyt täällä pöydillämme luemme. Nimittäin valtiovarainministeri Orpo, tässä teidän esityksessänne, minun käsittääkseni tämä on teidän esittämänne lakiesitys, todetaan, kuten täällä on monta kertaa sanottu, että nämä kasvuvaikutukset ovat mahdollisia mutta eivät suinkaan varmoja ja jos jotain kasvua saattaa mahdollisesti syntyä, niin korkeintaan se tapahtuu näissä kaikkein varakkaimmissa henkilöyhtiöissä. Joten eihän tässä ole kysymys siitä, tuetaanko yrittäjyyttä vai ei. Tässä on kysymys siitä, että te olette tuoneet esityksen, jonka työllisyysvaikutukset ovat täysin ilmassa, jos niitä on ollenkaan. Ja samaan aikaan jätätte pienyritykset ilman todellisia työllisyysvaikutuksia. (Puhemies koputtaa) Tässä on kyse vain siitä, että jaatte kavereillenne hyvää. Muun muassa apteekkarit voittavat tuhansia, tuhansia euroja.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 1 minuutti.

14.39 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Tämä puheenvuoro vahvistaa sitä, että te ette usko siihen, että yrittäminen on se, joka kantaa Suomea. (Hälinää) Kyse on siitä, että yrittämisen toimintaympäristö pitää olla riskinottoon kannustava. Tällä tasataan sitä, että yrittämiseen liittyy paljon suurempi riski kuin palkansaajille. Ja se, että meillä on yrittämiseen kannustava ilmapiiri, mahdollistaa sen ja tuo mukanaan sen, että ihmisiä lähtee yrittäjiksi ja yrityksiä halutaan kasvattaa. Sitä on vaikea laskea ja näyttää ja osoittaa, että näin se menee, mutta ainoastaan sitä kautta, että Suomi on yrittämiseen positiivisesti suhtautuva maa ja toimintaympäristö, me voimme luoda Suomeen kasvua ja uusia työpaikkoja ja näitä menestyviä pk-yrityksiä. Hallitus uskoo tähän plus siihen, että ylipäänsä laskemalla yrittämisen ja työnteon verotusta se kannustaa yrittämään ja työtä tekemään ja sitä kautta Suomi voi ainoastaan kasvaa.

14.40 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa budjetikeskustelun yhteydessä muistaakseni pääministeri Sipilä vetosi, että lopetettaisiin tämä huolellisesti väärin ymmärtäminen. Minä toivoisin, että tämä vaatimus tavoittaisi myös valtiovarainministerin. Nimittäin minä kyllä haluaisin uskoa tähän, mutta kun se esitys, jonka te olette tänne tuonut, niin te ette itse usko... Tai ainakaan siinä esityksessä, jonka te olette tänne tuonut, ei ole mitään faktaa niille puheille, joita te tässä nyt sanotte.

Ei tämä uskon varassa ole. Tämähän on virkamiesvalmistelun varassa, niin kuin tekin olette monta kertaa painottanut. Tässä ei ole kysymys siitä, että saavutetaan työllisyys- tai kasvuvaikutuksia. Teidän oman esityksenne mukaan ne ovat erittäin maltillisia, jos ollenkaan. Ja samaan aikaan leikkaatte pienituloisilta, jätätte pienyrityksille todelliset työllis-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

syystoimet tekemättä, kuten arvonlisäveron alarajan noston, jota me olemme esittäneet. Tässä on vain kyse siitä, että kuin Nottinghamin seriffi otatte köyhiltä ja annatte rikkaille.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 1 minuutti.

14.41 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Tässä on kyse siitä, että teidän mielestänne maailma pelastuu sillä, että kaikki palkataan julkiselle sektorille ja kun kiristetään veroja, niin saadaan talous tasapainoon. (Välihuutoja vasemmalta) Tämä on pitkässä aikavälissä se, mikä on ollut teidän linjanne, mutta oikeasti tämä asia ei ratkea muuta kuin sillä, että me kannustamme yrittämään ja työtä tekemään. Tämä verotus on kokonaisuus, jossa pitää katsoa työn verotukseen liittyvät veronkevennykset, yrittämisen verotukseen liittyvät laajemmin tehdyt veronkevennykset, yhteisöveroon tehdyt osinkoveromuutokset, pääomaverotuksen muutokset, ja nyt sitten tämä. Nämä ovat kokonaisuus. Sen kokonaisuuden ydin on se, että me haluamme kannustaa yrittämään, ottamaan riskejä, työllistämään ja tekemään työtä. Tämä on ideologinen perusvalinta, joka on teillä tyystin eri kuin meillä hallituksessa.

14.42 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voi tätä tahallisen väärinymmärtämisen taidetta! SDP:llä on selkeät omat vaihtoehtonsa pienen yrittäjän, keskisuuren yrittäjän tukemiseksi, mutta, puhemies, valtiovarainministeri Orpo, tässähän on nyt kysymys jatko-osasta tälle hallituksen ihan itse käsikirjoittamalle robinhood-tarinalle, jossa sankari ei suinkaan ole Robin Hood vaan valitettavasti Nottinghamin seriffi. Tämä on nyt jatko-osa sille, mikä ollaan nähty. Hallituksella on varaa keventää miljoonaperintöjen verotusta, hallituksella on varaa tukea kaikkein hyvätuloisimpia yrittäjiä, apteekkareita, yksityislääkäreitä, juristeja, samaan aikaan, kun hallitus kertoo Suomen työttömille, että rahaa ei ole, samaan aikaan, kun hallitus leikkaa vanhustenhoivasta ja kertoo, että rahaa ei kerta kaikkiaan ole. Näinä aikoina tämänkaltaisen parisataa miljoonaa, mikä menee nyt näihin kahteen veronkevennykseen, on täysin käsittämätön arvovalinta, mutta se on hallituksen arvovalinta, (Puhemies koputtaa) ja myöntäkää se älkääkää (Puhemies: Aika!) muita syyllistäkö.

14.43 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kateudella ei tätä maailmaa kyllä rakenneta, ei Suomessa eikä muuallakaan. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Tuntuu kyllä, että vasemmiston käsitys yrittäjyydestä ja siellä syntyvästä tuloksesta on kovin outo: ikään kuin tilipäivänä tulee palkansaajalle ja meille kaikille tilipussi kotiin aina yhtä varmana. Kilpailukykysovimuksella vahvistetaan suomalaisia yrittäjyyttä, ja yhteiskunta tulee verotuksen kautta myös vastaan, kun sitä tulosta on syntynyt, jotta yritys voi käyttää sitä rahaa oman yrityksensä pyörittämiseen, työllistämiseen ja toimintansa vahvistamiseen. Näinhän tämä mekanismi käytännössä kulkee. Eli tilipussi ei tule tilipäivänä, se tulee vain tekemällä, ja yhteiskunta on tältä osin valmis tukemaan myös verotuksen kautta. Se on kyllä oikeudenmukaista politiikkaa, koska pienyritykset ovat tällä hetkellä todella vaikeuksissa. Ja jos siellä on joku paremminkin pärjäävä, niin ei siitä kenenkään pitäisi olla kateellinen.

14.44 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri Orpo, sanoitte, että te uskotte, että tämä toisi työpaikkoja. Minä voin kertoa teille, että us-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

komukset eivät luo työpaikkoja. Työpaikkoja tulee pk-yrityksiin ja pienyrityksiin silloin, kun siellä tarvitaan työntekijöitä. Silloin sinne palkataan työntekijöitä. Olen itse ollut pienyrittäjänä ja tiedän sen, että siinä vaiheessa, jos yritykseen tarvitaan työntekijä, se palkataan, koska se on yritykselle etu. Jos tilanne olisi se, että kun helpotetaan tätä tilannetta, silloin palkataan työntekijöitä, niin nythän pitäisi esimerkiksi apteekkeissa, juristitoimistoissa ja lääkärifirmoissa olla huomattavasti enemmän ihmisiä kuin nyt, koska heillä on kyllä jo nytkin varaa palkata sinne väkeä. Ja nyt jos saadaan joku 600 euroa vähennyksen kautta tätä huojennusta, mikä on sitten huomattavasti vähemmän cashina, niin minä voin kertoa teille, ministeri Orpo, että sillä rahalla ei voi palkata yhtään ainutta työntekijää. Minä toivoisin, että teillä olisi aikaa käydä vierailemassa viiden hengen yrityksissä ja kysyä sitä tilannetta sieltä, sitä, milloin he palkkaavat.

14.45 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Rinteen ajatuksen edelleen kehittämistä, että VVO:n osingonsaajat eli ammattiyhdistys pannaan myös verolle, ja sitten voidaan toteuttaa Li Anderssonin toive arvonnäisäveron alarajan korottamisesta. Silloin me olemme kaikki tyytyväisiä.

14.45 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP rakastaa työttömyyttä, muutenhan se ei pysyisi jalustoillansa, se on rakennettu semmoiselle pohjalle. (Jukka Gustafsson: Ai näinkö nämä Pohjoismaat on rakennettu!) — Näin, SDP pystyy sillä pystyssä.

Mutta mitä tulee tähän perintöveroon, niin nyt täällä investoidaan paljon metsäteollisuuteen ja pitää saada puu liikkeelle. Lähtekö puu liikkeelle verottamalla? Ei varmasti. Nyt kun saadaan... (Eero Heinäluoma: Puu on liikkeellä!) — Puu ei lähde liikkeelle, minä olin Rajamäen juttusilla vähän aikaa sitten, ja hän oli huolissaan nimenomaan siitä, kun puu ei liiku. — Nyt se saadaan liikkumaan sillä tavalla, että perintöveroa kevennetään, elikkä verottaja ei tule siihen erottamaan ihmisiä työnteosta. Tämä on se fakta, ja sillä keinolla muun muassa kaupunkilaismaanomistajat, -metsänomistajat lähtevät myymään metsää, mutta verottamalla he eivät sitä tee.

14.47 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreät on myös yrittäjyysmyönteinen puolue, ja se, että hallitus etsii tapoja helpottaa yrittäjyyttä, on oikein, mutta sitten pitäisi kuunnella asiantuntijoita siitä, mikä on tehokas tapa tehdä sitä. Meidän omassa mallissamme me olemme hyväksyneet sen, että jonkinlainen yrittäjävähennys voitaisiin tehdä helpottamaan pienituloisten yrittäjien asemaa, mutta siihen laitettaisiin 50 000 euroon katto, että siihen tuloon saakka sen saa, jolloin se kohdentuu oikein, ja tästä valtion tuesta, verotuesta, säästettäisiin lähes puolet, joka voitaisiin sitten kohdentaa muihin tarkoituksiin. Asiantuntijat... (Ben Zyskowiczin välihuuto) — Kuunnelkaa, edustaja Zyskowicz, kerrankin, kun minä puhun.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijat ovat yksimielisiä siitä, että verotuet, yritystuet ovat pääsääntöisesti tehottomia ja fiksumpaa yrittäjyyden edistämistä olisi madaltaa työllistämisen kynnystä. Eikö olisi fiksumpaa helpottaa ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkkaamista poistamalla vaikka sivutyökulut vuodeksi ja alentamalla pienituloisten työn verotusta sen sijaan, että tehdään verojärjestelmään koko ajan reikiä uusilla vähennyksillä? Se helpottaisi yrittäjyyttä, että työllistäminen on kannattavaa.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

14.48 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näitä esitettyjä veromuutoksia voi arvioida kolmen eri näkökulman kautta: ensimmäinen on verokertymään tapahtuvat muutokset, toinen on oikeudenmukaisuus ja kolmas on työllisyys- ja kasvuvaiikutukset. Ja nämä hallituksen esitykset perintöveron keventämisestä ja yrittäjävähennyksestä eivät ole näistä kolmesta näkökulmasta perusteltuja.

Ensinnäkin, verokertymä heikkenee, ja se aiheuttaa leikkauspainetta palveluihin ja tulonsiirtoihin.

Toiseksi, veronkevennykset kohdentuvat eniten ylimpiin tuloluokkiin, ja samalla köyhiltä leikataan, eikä tätä voi pitää oikeudenmukaisena yhteiskuntapolitiikkana.

Kolmanneksi, perintöveron kevennys ja yrittäjävähennys ei juuri lisää työllisyyttä tai kasvua, ja tämä on todettu itse hallituksen esityksessään.

Olisi älykkäämpää kohdentaa nämä samat rahat mieluummin tukemaan pienyritysten työllistämistä. Nyt rahat menevät enimmäkseen suurille yrittäjille, ei niille paljon puhutuille parturi-kampaajille. Perintöveron keventäminen nykyisessä tiukassa taloustilanteessa ei ole kasvun näkökulmasta perusteltua, ja omaisuuden kasaantuminen... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

14.49 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kristillisdemokraatit ovat jo pitkään ajaneet tätä yrittäjävähennystä, ja olemme tyytyväisiä siitä, että se vihdoinkin saadaan aikaiseksi. Tässä on kysymys siitä, että erilaiset yritysmuodot saatetaan tasapuolisen kohtelun piiriin. Minkä ihmeen takia sellaiset hyvin käsityövaltaista työtä tekevät yrittäjät, kuten vaikkapa kampaajat tai esimerkiksi suutarit tai fysioterapeutit, eivät saisi saada vähän enemmän? Minkä ihmeen takia täällä vasen laita haluaa, että näitä ihmisiä, jotka tekevät valtavan pitkää työpäivää, todella fyysistä työtä, ei millään tavalla tässä tilanteessa voida saattaa verotuksellisesti samalle tasolle kuin osakeyhtiöitä? (Välihuutoja vasemmalta)

Mutta jottei menisi hallituksen kehumiseksi tai puolustamiseksi, niin olisin halunnut kysyä tästä kiinteistöveron alarajan nostamisesta: Erityisesti maaseudulla on ongelma, että nämä verotusarvot ovat jo kauan sitten jääneet jälkeen siitä, mitä todellisuudessa tällä hetkellä näistä asunnoista maksetaan. Ja tämä on ongelma, koska kiinteistövero nousee koko ajan ja (Puhemies: Aika!) asuntojen verotusarvoista ei saa enää markkinoilla samaa arvoa.

14.50 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo, on hyvä lähtökohta se, että pieniä ja keskisuuria yrittäjiä autetaan kasvamaan ja laajentamaan toimintaansa, työllistämään. Olen vajaan 10 vuotta itse toiminut yrittäjänä ja tiedän kyllä sen arjen ongelmia ja haasteita, ja on hyvä, että sitä pelivaraa sinne löydetään.

Mutta kyllä meillä on tietenkin tämä työllisyys ykkösasia. Ja kun tuossa teidän oman lakiesityksenne esittelyteksteissä todetaan, että tämä ei tuota talouskasvua eikä tällä ole merkittäviä — jos ollenkaan — työllisyysvaikutuksia, niin eikö olisi järkevämpää käyttää tätä 123:a miljoonaa euroa, tai mikä se suuruusluokka on, nyt sitten esimerkiksi arvonnalisäverorajan nostamiseen tai sitten 20 000 euron verovähennykseen niille ammatinharjoittajille, joita on 200 000 Suomessa. Jos heistä 10 prosenttia olisi valmis palkkaamaan sen verovähennyksen kautta ensimmäisen työkaverin, saataisiin 20 000 työpaikkaa lisää. Miettikää, arvoisa ministeri, tätä vaihtoehtoa.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

14.51 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen veropolitiikan linja on hyvä kokonaisuus. Täällä ministeri Orpo hyvin kuvasi sen. Liittyy työn verotuksen keventämiseen ja eläkeläisten verotuksen keventämiseen.

Sen sijaan tämä keskustelu on osoittanut, että SDP, vasemmistoliitto ja vihreät eivät halua noin 200 000:ta henkilöyrittystä samaan asemaan, missä osakeyhtiöt ovat. Täällä on käynyt selväksi se, että te ette halua noin 200 000:ta yrittystä ja yrittäjää samaan asemaan. Ja tämä merkitsee laajasti ottaen noin miljoonaa ihmistä. Te haluatte korkeamman verotuksen näille henkilöyrittäjille, jotka pitävät Suomea monella tavalla pystyssä. Hallituksen veropolitiikan linja on tässä mielessä oikeudenmukainen. Se tuo tasa-arvoa. Se paikkaa sitä viime kaudella tehtyä veropolitiikan linjaa, täydentää sitä. Yhteisöveron alennuksen jälkeen henkilöyrittäjät jäivät huonompaan asemaan. Tässä mielessä on surullista, että te nostatte tässä muutamia ammattiryhmiä, kuten apteekkarit, niin kuin tikun nokkaan. He tekevät tärkeää työtä omassa sektorissaan, eikä pitäisi halveerata täällä salissa, parlamentissa, heidän tekemäänsä työtä (Välihuutoja) eikä myöskään muita, jotka tekevät tätä tärkeää työtä.

14.52 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että minä olen hämmentynyt tästä keskustelusta. Toivoisi, että edes valtiovarainministeri vastaisi asiallisesti esitettyyn kritiikkiin sen sijaan, että tässä tuodaan esille omia ennakkoluuloja vasemmiston politiikkaan liittyen. Ongelma tässä siis on se, että olette käyttämässä yli 120 miljoonaa euroa tavalla, jolla ei teidän oman esityksennekään mukaan saada toivottuja kasvu- ja työllisyysvaikutuksia ja josta ylivoimaisesti suurin hyöty menee kaikista varakkaimmille ammatinharjoittajille ja henkilöyrittäjille.

Kyllä, edustaja Essayah, mekin olemme huolissamme pienituloisista parturi-kampaajista ja suutareista, mutta he eivät tästä esityksestä hyödy. (Oikealta: Hyötyvät!) Se on se keskeisin ongelma tässä. (Välihuutoja)

14.53 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreiden mallissa yrittäjyysvähennys meni juuri niille, joilla on pienet tulot ja joille merkitsee se parisataa euroakin enemmän, mutta sitten siinä olisi raja niin, että se ei hyödyttäisi näitä hyvin suuria henkilöyrittäjiä aivan kohtuuttoman paljon. Puhutaan jopa tuhansista euroista, mitä he hyötyvät, ja ei ole kansantaloudellisia perusteita laittaa sellaisia rahamääriä sinne.

Ja tosiaan jos mietitään verojärjestelmää kokonaisuudessaan, niin meidän verotusasiantuntijat, jotka pohtivat, miten yrittäjyys ja työllistäminen olisi Suomessa kannattavaa, yleensä — lähes kaikki — toivovat selkeämpää, yksinkertaisempaa verojärjestelmää, jossa perusveroprosenttia, työllistämisen veroprosenttia, voitaisiin laittaa silloin alas. Nyt tehdään koko ajan uusilla vähennyksillä reikiä sinne ja tänne. Osinkoverotuksessakin on aivan kohtuuton normituottoprosentti, joka alentaa siellä verottomana saatavaa osinkoa niin, että järjestelmässä on erilaisia aukkoja, joilla voi pelata. Reilu järjestelmä olisi se, että kaikki yrittäjyyden muodot olisivat kannattavia ja työllistäminen olisi aina kannattavaa ilman, että tehdään aina joka järjestelmään uusia porsaanreikiä, jotka maksavat valtiolle ja ovat tehottomia.

14.54 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tätä tulonjakovaikutusta on pakko kritikoida, kun siis tämän yrittäjävähennyksen, joka sanana on erittäin myönteinen, hyötyjät ovat ne kaikkein suurituloisimmat yrittäjät. (Välihuutoja) Ei

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

kysymys ole siitä, arvostetaanko apteekkaria. Totta kai arvostetaan, hän tekee erittäin tärkeätä, tähdellistä työtä. Mutta kyllä kai nyt jokainen ymmärtää, että kun suurituloisin apteekkari saa 25 000 euron veroedun — 25 000 euroa, keskimäärin 5 600 — niin ei sillä yhtään työpaikkaa synny, niin kuin hallituksen omakin esitys kertoo tämän heikkouden. Ja samaan aikaan, arvoisa hallitus, kun te annatte näitä tuhansien eurojen etuja niille, jotka ovat erittäin varakkaita, te leikkaatte muun muassa sotaveteraanien rintamamieslisää.

14.55 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tässä on kysymys myöskin oikeudenmukaisuudesta, sillä kun viime vaalikaudella annettiin asianajajille, apteekkareille, jotka ovat partnereina osakeyhtiöissä, niin nyt me annamme myöskin henkilöyhtiöille ja toiminimille kannustimen yrittää ja myöskin kasvaa. Se on minusta tärkeä asia.

Myöskin on niin, että työ muuttuu koko ajan. Entistä enemmän tehdään yrittäjänä töitä. Minusta osuu tähän aikaan erittäin hyvin tämä yrittäjävähennys, niin että myöskin voidaan yrittäjänä ottaa se tuoli parturina käyttöön ja tehdä yrittäjänä työtä, ansaita toimeentuloa ja kasvattaa kansantuloa. Minusta, sosialidemokraatit, kun te viime kaudella vain kiristitte veroja, tuli 100 000 työtöntä, sillä linjalla ei voi jatkaa.

14.56 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt, kun on kuunnellut näitä keskusteluja, tulee mieleen ensimmäiseksi, että kaikki oppositiopuolueet eivät halua uusia työpaikkoja Suomeen. (Välihuutoja) Suomessa valtaosa yrityksistä on pieniä, pikkuruisia, siis pieniä yrityksiä, ja niihin on panostettava. Sieltä tulevat ne uudet työpaikat. Viime hallituskaudella yhteisöveron alentamisella tähdättiin suurien firmojen tukeen. Oppositio, te olitte siellä silloin, suurin osa teistä. Silloin tuettiin siis suuria, ja nyt hallitus tukee pieniä ja keskisuuria yrittäjiä maksuperusteisella alvin huojennuksella sekä yrittäjävähennyksellä. Se on hyvä alku taloutemme elvyttämiseen.

Suuria työpaikkoja, missä on paljon porukkaa hommissa, ei paljoa ole. Kiitos Turun telakalle, se oli huippusaavutus. Sieltä tulee pilvin pimein näitä tilauksia.

Valtiovarainministeri Orpo: tulevatko yrittäjävähennys, maksuperusteinen alvin huojennus, perintö- ja lahjaverolakiesitys pienten ja keskisuurten yritysten hyväksi vai haitaksi?

14.57 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaiken taloudellisen hyvinvoinnin perusta on työntekeä ja yrittäjäys. Sen vuoksi kokoomus tekee politiikkaa, jolla tuetaan työnteon ja yrittäjyyden edellytyksiä. Työnteon edellytyksiä on tällä hallituskaudella tuettu muun muassa keventämällä ansiotulojen verotusta. Edelleen kannustinloukkuja on tarkoitus purkaa ja myös työttömyysturvaa muuttaa aktivoivampaan suuntaan. Yrittäjyyttä tällä vaalikaudella edistetään muun muassa paikallista sopimista edistämällä, muun muassa muuttamalla arvonlisävero maksuperusteiseksi ja myös tällä yrittäjyysvähennyksellä, jolla halutaan kannustaa yrittäjyyttä. Kun kaiken taloudellisen hyvinvoinnin lähtökohtana on työntekeä ja yrittäjäys, niin työntekeä ja yrittäjyyttä pitää kannustaa.

Täällä on puhuttu uskon merkityksestä. Sanon, että ilman tulevaisuudenuskoa yrittäjät eivät palkkaa yhtään työntekijää.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Yksi puheenvuoro ennen ministerin puheenvuoroa. — Edustaja Harakka.

14.58 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On surullista, että kun asian osalta ollaan heikoilla, alkaa nimittely. Älkää, ministeri Orpo, omaksuko edeltäjänne ministeri Stubbin tapoja. (Eero Heinäluoma: Huonoja tapoja!) Olen 30 vuotta ollut pienyrittäjä, tiedän työllistymisen kynnyksen, ja kun puhutaan verotuksesta, 200 000 pienintä yrittäjää ovat niin pienituloisia, että he maksavat pienempää ansiotulooveroa kuin on tämä osakeyhtiön verotus.

120 miljoonaa euroa, ministeri Orpo, sehän on iso raha. Tehdään yhteistyötä sen eteen, että ne suunnataan aidosti tarvitseville pienyrittäjille, vihdoinkin juuri näille paljon mainostetuille parturi-kampaajille, suutareille, fysioterapeuteille. Ei tuhlaata niitä rahoja ihmisille, jotka eivät sitä tarvitse. Tehdään yhdessä pienyrittäjyyttä tukevia toimia. (Jukka Gustafsson: Tähän käteen kannattaisi tarttua!)

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 3 minuuttia.

14.59 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Viimeisessä puheenvuorossa kuitenkin mielestäni annettiin arvo sille, että tehdään yrittäjävähennys, mutta se ongelma on sitten siellä yläpäässä.

Ensinnäkin, jos meillä olisi tällainen raja siellä, niin se olisi taas keinotekoinen, se olisi yhden kasvun este. Sitten tullaan taas siihen ajattelutavan eroon: Että on siis hyvä jo huomata, että vasemmallakin tänä päivänä puhutaan yrittäjyyden puolesta, (Eduskunnasta: Totta kai!) mutta vielä pitää kestää se, että yrittäjä myöskin menestyy ja kasvattaa yritystään, koska vain sellainen yritys, joka kasvaa ja menestyy, voi palkata uusia työntekijöitä, tehdä investointeja, laajentaa liiketoimintaa. Tämä liittyy siihen, että tarvitaan sitä tulevaisuudenuskkoa, joka liittyy siihen, että hallitus on näillä esityksillään — joita on lukuisia nyt, joilla me parannamme yrittäjän asemaa ja yrittämisen edellytyksiä — luomassa tulevaisuudenuskkoa yrittäjille ja niille ihmisille, jotka harkitsevat yrittäjäksi ryhtymistä.

Edustaja Zyskowicz luutteli hyvin näitä asioita, jotka liittyvät kokonaisuutena yrittämiseen ja sen kannusteisiin: Maksuperusteinen arvonlisävero. Työn verotuksen keventäminen on erittäin merkittävä, ja nimenomaan niille kaikkein pienimmille yrityksille, joissa todellakin työn verotuksen kautta se ansio sieltä yrittämistoiminnasta otetaan. Kilpailukyky-sopimus oli merkittävä yritystoiminnan näkökulmasta. Meillä on lainsäädäntöuudistuksia, joilla työntekijän palkkaamista helpotetaan. Kotitalousvähennystä parannetaan. Me teemme tällä hetkellä lukuisia toimia yrittämisen edellytysten parantamiseksi, ja tämä kokonaisuus on se, jota voimallisesti puolustan.

Itsekin olen sillä kannalla, että verotuksen hyvä lähtökohta on laaja veropohja ja matalat kannat. Mutta on perusteltua tehdä täsmätoimia, joilla tuetaan yhteiskunnan kannalta kaikkein oleellisimpia asioita, ja tällä kertaa se on pk-yrittäjyys, pienet ja keskisuuret yritykset, heidän toimintansa kannustaminen, tukeminen, riskinottoon kannustaminen, jotta ne yritykset menestyvät, jotta ne voivat palkata uusia työntekijöitä, jotta Suomi voi säilyä pohjoismaisena hyvinvointiyhteiskuntana.

15.02 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme kuulleet tässä salissa hallituksen suulla monta kertaa perusteltavan pienituloisiin kohdistuvia leik-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

kauksia sillä, että tämä taloustilanne on kerta kaikkiaan niin vakava ja vaikea, että nyt täytyy leikata ja kaikkiin tarvitsee sattua. Onkin aivan hämmäntävää, että tässä tilanteessa, jossa talous on vakavalla tolalla ja näemme, että se ei kauheasti ole valitettavasti parantumassa, ja pienituloisilta pitää leikata, yhtäkkiä löytyy 123 miljoonaa jaettavaksi suurituloisille yrityksille. Erityisen hämmäntävän tästä tekee se, että näiden lakien taustalla ei ole sellaisia odotuksia, että se lisäisi työllisyyttä, se lisäisi kasvua ja se toisi talouteen sitä hyvää, jota voisimme myöhemmin sitten käyttää. Eli kyse on puhtaasti annettavasta lahjasta, ja nämä vaikutukset, mihin täällä ollaan viitattu, näyttävät perustuvan todella vain hallituspuolueiden (Puhemies koputtaa) uskomuksiin. Vastuullinen taloudenpito on muuta kuin uskomuksia.

15.03 Mikko Alatalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan oikein tuossa edustaja Pakkanen siteerasi Anssi Kelaa, eli juuri niitä muurareita ja suutareita tässä nyt autetaan. Toki siellä on niitä lääkäreitäkin, mutta noin 80 prosentilla verotettavaa voittoa tuottavista elinkeinonharjoittajista vuotuinen tulos oli alle 30 000, ja juuri näitä ihmisiä täytyy auttaa. Itselläni on osakeyhtiö, mutta ymmärrän sen, että kaikki eivät välttämättä halua osakeyhtiötä perustaa vaan jotkut haluavat henkilöyrityksinä toimia. Näitä ihmisiä meidän on autettava. Toki myös tuo alviasi — vasta sitten maksetaan alvi, kun raha on tullut firmaan — auttaa. Toivon mukaan ne 150 000 yksinyrittäjää pystyvät nyt ottamaan myös työntekijän — toki sitä varten täytyy myös muita kynnyksiä helpottaa. Ja toivon, että tämä auttaa myös työttömiä, että he uskaltaisivat lähteä yrittämään oman ammattinsa myötä.

15.04 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy todellakin ihmetellä sitä, että kun hallitus omassa lakiesityksessään toteaa, että sen tarkoituksena on kannustaa yrittäjyyteen, niin sitten samalla kuitenkin todetaan perustelutekstissä, että tämä lakiesitys hyödyttää kaikkein eniten suurituloisia, varakkaita yrittäjiä ja kasvattaa tuloeroja.

Täällä sanotaan, että "tuloerojen kasvu aiheutuu siitä, että muutosten verotusta keventävät vaikutukset kohdistuvat euromääräisesti tarkastellen voimakkaammin harvalukuisiin suurituloisiin yrityksiin ja niiden omistajiin kuin runsaslukuisiin pienituloisiin yrityksiin ja niiden omistajiin". Tämä on jälleen hallitukselta selkeä arvovalinta, semminkin kun hallitus samaan aikaan itse myöntää, että nämä mainitut työllisyysvaikutukset ja talousvaikutukset ovat täysin ilmassa. Hallitus itse toteaa, (Puhemies koputtaa) että mitään uskoa siihen ei ole, (Puhemies: Aika on täynnä!) että työllisyys lisääntyisi.

15.05 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on tänään todettukin, yrittäjävähennys lisää yrittämisen ja työllistämisen kannusteita ja helpottaa osaltaan yrittäjäksi ryhtymistä ja on osa hallituksen toimenpideohjelmaa yrittäjyyden edellytysten helpottamiseksi ja kohentamiseksi.

Vaikka yrittäjävähennyistä on täällä tänään kovasti kritisoitu vasemmisto-oppositiosta käsin, niin se voi kuitenkin vaikuttaa ratkaisevasti niissä tapauksissa, joissa henkilö empii yrittäjäksi ryhtymistä tai pohtii yrityksen lopettamista siitä saatavan tulon jäädessä suhteellisen niukaksi. Sekin tulee ottaa huomioon.

Tässä esityksessä korjataan toisaalta epäsuhtaa osakeyhtiöiden verotukseen nähden, mikä on aivan oikein.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Arvoisa puhemies! Toimivassa markkinataloudessa tämänkin veronalennuksen tulisi osaltaan siirtyä myös hintoihin ja nostaa kysyntää ja siten työllisyyttä. En ota siihen kantaa, onko Suomi toimiva markkinatalous, mutta sitä kohti meidän tulee joka tapauksessa pyrkiä. (Naurua)

15.06 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa ei ole kyse siitä, halutaanko täällä kannustaa yrittäjyyteen vai ei. Tässä keskustelussa on kyse siitä, ketkä tätä kannustinta eniten tarvitsevat. Kun täällä hallituspuolueet koko ajan toistavat suutareita ja räätäleitä ja juuri näitä pienyrityksiä, niin itse asiassa tässä hallituksen omassa esityksessä todetaan, että juuri näiden yrittäjien keskuudessa tällä vähennyksellä ei ole käytännössä mitään vaikutusta. Kyllä kaikki työ on tärkeää, niin apteekkarien tekemä työ kuin suutareiden ja räätäleiden tekemä työ, mutta minkä takia sitten, jos kaikki työ on yhtä tärkeää, te hellitte apteekkareita 5 600 euron verovähennyksellä joka vuosi, (Leena Meri: 5 700!) suurituloisimpia apteekkareita 25 000 euron vähennyksellä, kun sitten suutareille, räätäleille ja kampaajille jätätte vain rippeet ja todelliset kannustimet (Puhemies koputtaa) työllisyyteen tekemättä?

15.07 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on varmaankin Euroopan osakeyhtiövaltaisim maa, mutta puolet yrittäjistä toimii muussa yritysmuodossa. Yrittäjävähennyksen tarkoituksena on tuloverotuksen keinoin kannustaa työn tekemiseen omalla yrittäjäriskillä muussa kuin osakeyhtiömuodossa. Yrittäjävähennys on perusteltu toimenpide osana hallituksen laajempaa toimenpidekokonaisuutta, jolla pyritään edistämään itsensä työllistämistä ja yrittäjyyden alkutaipaletta. Yrittäjävähennys on myös oikeudenmukainen toimenpide siinä mielessä, että yrittäjän työ- ja sosiaalioikeudellinen asema on heikompi kuin työsuhteessa toimivien asema.

Sitten kun täällä on niin voimakkaasti noussut esille tämä apteekkarien asema, niin kuten edustaja Harakkakin varsin hyvin tietää, käytännössä katsoen kaikilla apteekkareilla ei ole muuta kuin varsinaista apteekkiliiketoimintaa varten osakeyhtiö, joten kyllä he ovat hyödyntäneet myös näitä sosialidemokraattien suosimia yhteisöveron ja varakkaimpien (Puhemies koputtaa) osinkojen saajien helpotuksia.

15.08 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Niin, siis vielä täytyy toistaa tämä tärkein tieto eli se, että puolet tämän vähennyksen saajista ansaitsee alle 10 000 euroa vuodessa. Se on niin pieni tulo, että siitä veroa ei makseta edes sen vertaa, mikä on tässä paljon kohutussa osakeyhtiöverotuksessa, jota edellisellä hallituskaudella laskettiin ja jota käsittääkseni tämä hallitus ei ole nostamassa. Voi olla, että niitä Turun telakan tilauksia ei olisi tullut.

Eli tämä perusasia pitää muistaa, että tämä toimenpide kohdistuu ja nämä rahat, 75 miljoonaa, valuvat aivan toisille ihmisille kuin joita haluamme auttaa. Tehdään yhdessä pienituloisille yrittäjille apu- ja kannustinpaketti. Pienten yrittäjien asia on sydäntämme lähellä.

15.09 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Henkilöyhtiössä tuloksen muodostuminen on progressiivista, koska siitä verotetaan henkilöverolain mukaan, eli se on aika jyrkkää, jos ajatellaan apteekkaria, joka joutuu tuloksen kautta tekemään lisää käyttöpääomaa. Suosittelisin valtiovarainministeriä — joita täällä taisi olla kak-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

si kappaletta — koemielessä tekemään tuloslaskelman ja taseen apteekista, ja jos siellä halutaan palkkaa lisää, niin kyllä siellä pääomaa tarvitaan lisää. Partureiden ja kampaajien kohdalla, miksei suutarien kohdalla, tarvitaan jonkin verran laitehankintoja — ihan samalla lailla siellä pitää tulosta tehdä, jotta se investointi voidaan tehdä. Jos taloustieteessä sanotaan "ei merkittävästi", ei se tarkoita sitä, että ei ollenkaan. Yhdellä operaatiolla ei koko maailmaa ratkaista. Li Andersson kerran kysyi jossain televisio-ohjelmassa, mikä se yksittäinen asia olisi. Ei sellaista yksittäistä asiaa ole, joka tämän yrityskentän etuja loisi niin paljon paremmiksi, että ryhdyttäisiin merkittävässä määrin nykyistä (Puhemies koputtaa) enemmän... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

15.10 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kyllä tässä edustaja Lehti toi sen olennaisen asian esiin, eli tällä halutaan vahvistaa olemassa olevia taseita, sillä ei niitä työllisyysvaikutuksia voi tullakaan, koska taseet ovat niin heikkoja. Lisäksi tällä kanavoitetaan myöskin maatalouteen 20 miljoonaa ja metsätalouteen 15 miljoonaa — tulevat kyllä käyttöön siellä. (Eero Heinäluoma: No, tulihan se sieltä!)

Täytyy vielä sanoa se, että jos taseet ovat heikkoja, niin niitä täytyy jollakin tavalla vahvistaa, muuten nämä yhtiöt kaatuvat ja liiketoiminta loppuu. Tämä on tämän hallituksen esityksen pääidea.

15.11 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hyödyllinen ja tarpeellinen keskustelu. On kuitenkin syytä sanoa, että jos tavoitteena on, että työllisyyttä lisätään sillä, että palkkasuhteessa olevat henkilöt lähtevät tämän 5 prosentin verovähennyksen takia yrittäjiksi, niin ei siinä mitään työllisyyden lisääntymistä tapahdu. (Eero Lehden välihuuto) Jos ihminen ensin on palkkasuhteessa ja sitten saadakseen tämän 5 prosentin vähennyksen lähtee yrittäjäksi, niin se työllisten lukumäärä on kai sama, tehdään se sitten palkkasuhteessa tai työsuhteessa. (Ari Jalosen välihuuto) Ja tästähän meidän veroprofessorit ovat jo varoittaneet. Keskustankin kannattaisi kuunnella omia asiantuntijoitaan, niin kuin professori Niskakannasta, kun hän sanoo, että tällä on kyseenalaisia vaikutuksia juuri niiden kannalta, joille sitten nämä kaikki verot jäävät. Eli se tavallinen palkansaaja ja eläkeläinen maksaa ne veronsa, koska hänellä ei mitään erityisiä vähennyksiä ole.

Pidän päivänselvänä, että tällä esityksellä ei tule olemaan todellisia työllisyysvaikutuksia, ja tässä yhdyn hallituksen lakiesityksen perusteluihin.

15.12 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on kysytty tämän esityksen arvovalinnasta, ja kyllä minusta tämä on iso arvovalinta sen suhteen, että me haluamme tuoda tasa-arvoa niille yrittäjille, jotka edellinen hallitus jätti yhteisöveron alentamisella niistä veronkevennyksistä ulos. Kuitenkin erittäin suuri osa näistä yrittäjistä, itse asiassa suurin osa, joita nämä yrittäjävähennykset koskevat, on niitä pieniä yrityksiä. 77 prosentilla verotettavaa voittoa tuottavista elinkeinonharjoittajista vuotuinen tulos on alle 30 000, ja tämä luku on 79 prosenttia henkilöyhtiöstä. (Välihuuto vasemmalta) On erittäin harmillista, että tällä lailla halutaan laittaa opposition suunnalta yrittäjiä eriarvoiseen asemaan. Tämä hallitus haluaa parantaa suomalaista työllisyyttä ja parantaa pk-yrittäjien asemaa. On ikävää kyllä tällaista kateuskeskustelua kuulla oppositiolta.

15.13 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kulmunille tarkoista luvuista.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Täällä on paljon puhuttu nyt näistä apteekkareista, ja yrittäjävähennys tuo apteekkarille keskimäärin 5 700 euroa, mutta samalla lääkesäästöt vievät keskimäärin 27 000 euroa. Että ainahan asioita tehdään kokonaisuutena. Ja on hyvä, että demarit ovat oppositiossa, ja (Maria Tolppanen: Miten se niin vaikuttaa?) demarit voisivat kuunnella joskus omiakin suurmiehiään, esimerkiksi Ahtisaarta, hän on ottanut kantaa siihen, että demarit ovat romuttamassa hyvinvointivaltiota. Tämä yrittäjävähennys asettaa erilaiset yhtiömuodot verotuksessa enemmän samalle viivalle. Vaikka kevennys ei ole suuri, niin se signaali on erittäin tärkeä.

Ja mitä tulee näihin perintöveroihin, niin niistä on niin moneen kertaan verot maksettu, että tämä esitys on ainoastaan kohtuullinen ja hyvä.

15.14 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä mentiin tärkeään asiaan, hyvinvointiyhteiskuntaan, sen säilyttämiseen, ja haluaisin kyllä ihmetellä hieman, kuinka perussuomalaiset katsovat sellaisia arvovalintoja, joita tulonjaollisesti tässä nyt ollaan tekemässä, eli rahaa riittää rikkaiden (Eduskunnasta: Höpö höpö!) veronkevennyksiin kautta koko verolinjan, ja samaan aikaan heikennetään palveluita, (Oikealta: Sama linja jatkuu, että vuorokaudessa on 25 tuntia!) leikataan rintamalisien indeksejä, samaan aikaan heikennetään vanhusten palveluja. Tämä on aivan järkyttävää kehitystä, nimenomaan tämän hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisen kannalta. Luulisi nyt, että perussuomalaiset olisivat samaa mieltä kuin itse olivat ennen vaaleja näistä arvovalinnoista, mutta tänään tämä hyödyllinen keskustelu on nyt näyttänyt, missä mennään.

Se, mikä tässä on se iso huoli, on ne työpaikat, ja kyllä tässä on suurennuslasin kanssa etsitty niitä vaikutuksia, joita tällä olisi työllisyyteen. Niitä ei täältä löydy, ja virkamiehen vastaus on, että tänne on kirjattu ne, jotka luotettavasti voidaan kirjata — niin, eipä löydy.

15.15 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosialidemokraateille vastaisin tästä rintamalisäasiasta. Se on vuotuinen, sen määrä on 5 euroa — vähättelemättä tätä 5:täkään euroa — mutta ne kotiin vietävät palvelut, joihin hallitus nyt panostaa, ovat tuhansia euroja.

15.16 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä yrittäjävähennyksessä on kyse ennen kaikkea siitä, että saatetaan nämä erilaiset yritysmuodot tasapuolisen kohtelun kohteeksi. Todella minä ihmettelen sitä, miksi nämä käsityövaltaiset yrittäjät, juuri nämä kampaajat ja fysioterapeutit, suutarit, räätälit, mitä täällä on tuotu esille, ovat vasemmiston vihan kohteena. Täytyy huomioida, että näissä yrityksissä arvonalisävero on monta kertaa ikään kuin lisävero sen tähden, että käsityövaltaisilla yrittäjillä ei ole juurikaan mahdollisuuksia vähentää alvia. Nyt te olette sitä mieltä, että näitten vero-kohteluakaan ei tulisi saattaa samalle tasolle. Minusta se on käsittämätöntä.

Mutta kun viime puheenvuorossa lähestulkoon kiihdyin jo tästä asiasta, niin menivät sanat sekaisin, kun piti moittia hallitusta tästä kiinteistöveron alarajan muuttamisesta. Eli maaseudulla (Hälinää) nämä verotusarvot nousevat vanhoilla rakennuksilla ja sitten niiden myyntiarvot laskevat. Tämä on iso ongelma, ja toivoisin, että valtiovarainministeriö ottaisi tähän nyt kantaa, että mitä tälle voidaan tehdä.

15.17 Jari Leppä kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Täällä muutamassa SDP:n puheenvuorossa on haluttu rohkaista yrittäjiä. Kuinkahan rohkaistuneita yrittäjät

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

ovat, kun ovat kuunnelleet teidän puheenvuorojanne? (Eduskunnasta: Niinpä!) Epäilen, että eivät lainkaan rohkaistuneita, päinvastoin. Sen sijaan viimeinen barometri kertoo siitä, että hallituksen kokonaisuutena tekemiin ratkaisuihin, joihin tämäkin paketti kuuluu, jota tänään on esitelty, yrittäjät ovat erittäin rohkaistuneita: haluavat investoida, kehittää toimintaansa, ja nyt tähän päälle kun tulee vielä sukupolvenvaihdojen helpottamiset ja tämä yrittäjävähennys, niin se entisestään vain kiihdyttää kehittämistyötä ja uusia investointeja. Ja hyvä SDP, siitä niitä työpaikkoja muuten sitten syntyy, joilla myös rahoitetaan sitä meidän hyvinvointivaltiotamme ja kaikkia niitä hyviä asioita, joita me täällä jokainen kannattamme lämpimästi. Jostakin niiden rahojen pitää tulla, ja tästä ne tulevat.

15.18 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jälleen kerran mentiin tähän kysymykseen työllisyydestä, ja minä toistan ne kysymykset, mitä SDP tänään, tässä ja nyt on esittänyt. Miten ihmeessä meillä on varaa tehdä tällaisia hyväosaisia suosivia veronkevennyksiä — niin tämä niin sanottu yrittäjävähennys kuin esimerkiksi miljoonaperintöjen verotuksen keventäminen — samaan aikaan kun kaikki lähdeaineisto kertoo, että niiden ei arvioida tuovan työpaikkoja, luovan sitä kasvua ja työllisyyttä? Sellaisia vaikutuksia ei ole eikä todistettu. Ministeri Orpo, ainakin teinä minä olisin kovin huolissani tästä, koska itse sanoitte aiemmin, että mikäli työpaikkoja ei synny, niin joudutte taas kerran lisäleikkaamaan tulevana kesänä. Siksipä on täysin oikeutettua, että me olemme nostaneet tämän kysymyksen kahdesta näkökulmasta: siitä, edistääkö tämä työllisyyttä, ja toisaalta siitä, edistääkö tämä oikeudenmukaista tulonjakoa. Ja kyllä minä luulen, että aika moni suomalainen ihmettelee sitä, kuinka rahaa ei riitä (Puhemies koputtaa) lapsiperheille, ei riitä eläkkeensaajille, ei työttömille (Puhemies: Aika on täynnä!) mutta tähän kyllä riittää.

15.19 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me käymme keskustelua siitä, mistä tässä on kysymys. Tässä on kysymys siitä, että tällä budjettiesityksellä, joka täällä on käsittelyssä, saataisiin ne verotulot, jotka tämä pitää sisällään. Jotta nämä henkilöyrittäjät, joita on hiukan vajaat 200 000, pystytään pitämään vireessä ja heidän uskonsa pystytään pitämään lujana, että he jatkossakin työllistävät ja tuovat tämän verotulon, minkä jälkeen se vahvistaa hyvinvointiyhteiskuntaa ja tätä tulopohjaa — eli ei ole ollenkaan varmaa, että nämä yrittäjät kaikki toimivat, ellei tehdä joitain muutoksia — on tämä muutos, joka vahvistaa sitä uskoa ja luottamusta ja ennustettavuutta, että heidän kannattaa jatkaa ja että me turvaamme (Puhemies koputtaa) tämän veropohjan.

15.20 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lokakuu on perinteisesti yrittäjän kuukausi, ja eri kunnissa ja kaupungeissa pidetään yrittäjäjuhlia. Viime viikolla Vaasassa pidettiin valtakunnallinen yrittäjäjuhla, ja senkin terveiset olivat hallituksen yrittäjäystävällisyydestä kiittäviä. Uskon niin, että jokaisessa kunnassa juhlapuheissa tullaan muun muassa tätä yrittäjävähennystä kiittämään.

Edellinen hallitus toteutti yhteisöveron alennuksen. Ministeri Orpo sanoi, että yhteisöverotulot eivät alentuneet, mutta olennaista on se, että se ei kuitenkaan lisännyt investointihalukkuutta. (Eero Heinäluoma: Sillä se perusteltiin!) Nyt tällä menettelyllä tasataan eri yritysmuotojen välisiä eroja.

Eilen täällä keskusteltiin maa- ja metsätalouden kannattavuudesta, ja maatalouden osalta tosiaan tulee 20 miljoonan hyöty ja metsätaloussektorille 35 miljoonan, joka tukee myös kaupunkilaismetsänomistajien metsätaloustoimintaa.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

15.21 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän tätä esitystä maksuperusteisesta alvista hyvänä, koska minä uskon, että se aidosti hyödyttää myöskin pienituloisia yrittäjiä. Sen lisäksi vasemmistoliitto kannattaa arvonlisäveron alarajan nostoa, myöskin huojennuksen alarajan nostoa, ja me olemme esittäneet, että alennettuja alvikantojakin voidaan alentaa määräaikaisesti. Eli kyllä näitä esityksiä pienituloisten yrittäjien aseman parantamiseksi on tehty myöskin vasemmistoliitossa.

Mitä tulee tähän esitykseen, niin haluan taas kerran siteerata hallituksen omaa esittelytekstiä. Se kiteyttää aivan täydellisesti niitä ongelmia, jotka tähän yrittäjävähennykseen sisältyvät: "Ehdotetulla vähennyksellä ei arvioida olevan merkittäviä yritystoimintaa kasvattavia tai yrittäjyyttä lisääviä vaikutuksia. Ehdotetusta vähennyksestä hyötyisivät euromääräisesti eniten harvalukuiset suurituloiset yritykset." (Eero Heinäluoma: Aika murskaavaa!) Eli, edustajat Essayah ja Kulmuni, kyse on euromääräisistä hyödyistä, ja ne eivät tule suutareille ja pienituloisille parturi-kampaajille vaan kaikista varakkaimmille (Puhemies koputtaa) yksinyrittäjille

15.22 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun kuuntelee näitä salin vasemman laidan puheita, voi vetää johtopäätöksen, että te itse asiassa haluatte lisätä verotuksen progressiota ja panna yrittäjät maksumiehiksi. (Eero Heinäluoman välihuuto) Ei hätää — jos menestyt yrittäjänä, Antti Lindtman keksii rahoillesi käyttöä. Kun muistellaan viime vaalikautta, hallitus toteutti tämän yhteisöveron alennuksen. Ei siihen silloin kovin moni uskonut. Muistaakseni taisi olla valtiovarainministeri Jutta Urpilainen, joka kuitenkin uskoi, että yhteisöveron alennus saattaisi toimia. Hän toimi rohkeasti. SDP ei uskonut, antoi hänelle potkut. Kuten nyt nähdään, yhteisöverokertymä on kasvanut.

Vasemmalla laidalla on aikoinaan ollut kyllä suuria ajattelijoita, on muun muassa Terho Pursiainen, joka aikoinaan kirjoitti kuninkaan aarteesta. Hän totesi tämän Lafferin käyrän paikkansapitävyyden, eli kun lasketaan verotaso, itse asiassa verokertymä nousee dynaamisten vaikutuksien seurauksena. Miksi te olette lopettaneet ajattelun siellä, miksi te ette usko näihin vasemmistoajattelijoihin, joita teillä kuitenkin (Li Andersson: Hallituksen oman esityksen mukaan dynaamisia vaikutuksia ei ole!) on ollut historian aikana aika lailla?

15.23 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensimmäisen kerran eduskuntaurani aikana tulee semmoinen tunne, että onkohan täällä hallitukselle ja oppositiolle jaettu eri esitykset, (Eero Heinäluoma: Ilmeisesti! — Pia Viitanen: Todennäköisesti!) kun täällä hallituspuolueet puhuvat siitä, kuinka tämä tuo lisää työpaikkoja, kannustaa kasvuun ja kannustaa yrittäjyyteen. Olen moneen kertaan selannut tämän kokoomuksen ministeri Petteri Orpon tekemän esityksen, josta ei näille puheille katetta löydy: tämä ei kannusta suutareita, räätäleitä, kampaajia kasvuun. Tästä suurin hyöty menee kaikkein suurituloisimmille, muun muassa apteekkareille. Ja nyt kysymys kuuluu, valtiovarainministeri: jos on niin, että tämä esitys, joka täällä on jaettu, on se teidän esityksenne, niin mikäli asiantuntijoiden kanssa valiokuntakäsittelyssä tälle löydetään joku parempi, työllistävämpi muoto, kuten esimerkiksi arvonlisäverovapaan toiminnan alarajan nostaminen, olisitteko te valmis tarkastelemaan vielä kerran tätä teidän esitystänne, jolla ei ole juurikaan työllisyysvaikutuksia (Puhemies koputtaa), ainakaan pienyrittäjien keskuudessa?

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Ja nyt tarjoaisin ministeri Orpolle mahdollisuutta vastata. Saatte käyttää enintään 5 minuuttia, pyydän tuonne puhujakorokkeelle.

15.25 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Lähdetään vielä kerran siitä, että siis kaikkea ei pysty taloustieteellisesti mallintamaan. Tässä virkamiesten tekstissä on varmasti kyse siitä, että tällä ei voida suoraan osoittaa laskennallisia työllisyysvaikutuksia (Antti Lindtmanin välihuuto) nopealla aikavälillä, mutta on aivan selvää, että matalampi verotuksen taso yrittämisessä ja työnteossa lisää yrittämistä ja työntekoa. Tämä on minusta täysin kiistaton tosiasia, ja siksi uskon, että jos me kokonaisvaltaisesti kevennämme työn ja yrittämisen verotusta ja parannamme yrittämisen edellytyksiä ja kasvuedellytyksiä ja työllistämisen edellytyksiä, niin ne toimet johtavat parempaan lopputulemaan kuin se, että me kiristäisimme työn ja yrittämisen verotusta. Siksi tämä kokonaisuus puolustaa paikkaansa, hyvin voimakkaasti puolustaa kokonaisuus paikkaansa. (Li Anderssonin välihuuto)

Haluaisin hetken pohtia teille myöskin sitä, mitä työlle on tapahtumassa. Siis se, miten globalisaatio on haastanut suomalaista työelämää, elinkeinoelämää, on tarkoittanut sitä, että työpaikoista on tullut entistä epävarmempia. Perinteiset työpaikat ovat vähentyneet, ja edes niin sanotusti varmassakaan työpaikassa ei voi olla aivan saletti siitä, että se työ jatkuu vielä. Tämä johtuu globalisaatiosta, kansainvälisistä markkinoista. Tämä on johtanut siihen, että yhä useampi suomalainen on joutunut yrittäjäksi tai sitten omasta tahdostaan miettii yrittäjäksi ryhtymistä. Yhä useampi suomalainen on tänään ja ensi viikolla ja tulevina vuosina yrittäjä. Siksi ei ole mitään tärkeämpää, jos pohditaan työllisyyttä, kuin pohtia yrittämisen edellytysten parantamista ja yrittämisen kannusteita. Tämä on aivan selkeää. Tämä trendi näkyy kaikkialla maailmassa, ja se näkyy Suomessa yhä voimakkaammin. Meillä on yhä enemmän yksinyrittäjiä. Minä toivon, että he uskovat yrittämisen voimaan ja siihen, että Suomessa kannattaa yrittää ja hakea kasvua. Siksi yrittäjävähennys on merkittävä, jotta yhteiskunta näyttää selkeän viestin siitä, että me haluamme tukea teidän toimintaanne. Me haluamme antaa mahdollisuuksia yhä useammalle yrittämisen kautta menestyä. Ja se pieni yrittäjä, jonka tulot ovat vielä pienet, on juuri se, joka tarvitsee rohkaisijaa. Jos on pienet tulot, niin silloin yritys on pienempi — kyllä, se on pienempi, mutta silloin näkee, että menestymällä, kasvattamalla yritystä, ottamalla riskiä voi parantaa omaa asemaansa. Ja jos yrittäjä menestyy, hän palkkaa myös muita, ja se on se ainut tie siihen, että meillä on korkea työllisyysaste, meillä on paljon verotuloja, jolloin me voimme pitää huolta niistä heikompiosaisista, me voimme huolehtia yhteiskunnan tärkeistä hyvinvointipalveluista. Minusta tämä on aivan selkeä yhtälö: kun hallitus uskoo työlinjaan, hallitus uskoo yrittämiseen, laajaan työllisyysasteeseen, hyvinvoivaan keskiluokkaan ja sitä kautta siihen kokonaisuuteen, niin me voimme turvata palvelut, ja ne hyvät palvelut ovat tietenkin se kaikkein tärkein ja oleellinen asia sitten sen kaikkein heikoimmassakin asemassa olevan ihmisen kannalta.

Puhemies Maria Lohela: Jaha, ilmeisesti on vielä halua jatkaa keskustelua. — Edustaja Heinäluoma.

15.28 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eihän täällä siitä olla eri mieltä, etteikö yrittäjyyttä pidä edistää ja pitää tehdä käytännön konkreettisia toimia — nyt on kysymys vain siitä, mitä tehdään. Esimerkiksi tämä arvonnäköveron alarajan nos-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

to olisi semmoinen, joka aidosti auttaisi näitä kaikkein pienituloisimpia yrittäjiä, sehän tulisi suoraan heidän hyödykseen mutta ei menisi näille, joiden tulot ovat satojatuhansia euroja tällä hetkellä.

Samaten ehdotus siitä, että ensimmäisen työntekijän palkkaukseen voisi saada vähennyksen, nimenomaan tukee tätä laajentumista juuri siinä vaiheessa, kun tukea tarvitaan. Nyt tämä teidän ratkaisunne vie nämä rahat, yli 70 miljoonaa, niille kaikkein hyvätuloisimmille yrittäjille, ja te puhutte kannustuksesta. Ja on syytä pelätä, että kun nyt tehdään tämä koko potti, 130 miljoonaa euroa, ministeri Orpo, niin te olette ensi keväänä tuomassa tänne esityksiä uusista leikkaustoimista sotaveteraaneläkkeiden leikkauksen päälle (Puhemies koputtaa) ja sitten vaan siirrätte tämän päätöksenteon kuntavaalien jälkeen.

15.29 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrittäjävähennys on erinomainen ja huom. yrittäjienkin kiittämä edistysaskel, yksi osa kokonaisuudesta, jolla kohennetaan nimenomaan pk-yritysten toimintaedellytyksiä ja sitä myöten myöskin työllisyyttä, ja näin myös pidemmällä aikavälillä. Yrittäjävähennys myös varmistaa, että erimuotoisia yrityksiä kohdellaan samalla tavalla, ja se on myös tämän ansiosta oikeudenmukaisuuden kysymys ja tärkeä muutos edelliseen hallituskauteen, jolloin kaikki uudet työpaikat ja investoinnit laitettiin käytännössä yhden kortin eli yhteisöveron alentamisen varaan. Siitä hyötyivät suuret yritykset, jotka kuitenkin joutuivat siinä tilanteessa turvautumaan aika laajastikin irtisanomisiin.

Mehän jätimme viime kaudella oppositiosta käsin lakialoitteen yrittäjävähennyksestä, ja siinä viitattiin Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen arvioon, jonka mukaan yhteisöveron työllisyysvaikutus on vaatimaton suhteessa sen aiheuttamiin veromenetyksiin. (Puhemies koputtaa) Tämän yrittäjävähennyksen kautta (Puhemies: Aika on nyt täynnä!) monille pk-yrityksille jää kuitenkin enemmän tuloja käteen.

15.30 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomessa on lähes 200 000 yksinyrittäjää, ja uskon, että he kaikki ovat tyytyväisiä tähän hallituksen lakiesitykseen yrittäjävähennyksestä.

On tärkeä huomio, että myös verkostoitumalla yksinyrittäjät työllistävät itsensä. Tämä antaa myös mahdollisuuden perustaa, ja kannustaa yksinyrittäjiä perustamaan, oman yrityksen sitä kautta ja työllistyä.

Palkkatuki-asia on yksi hallituksen hyviä työllistämistä helpottavia tekijöitä, kun täällä on vaadittu lisää esityksiä. Pidän tätä erinomaisena esityksenä, samoin on tämä tulevaisuudenusko, mitä yrittäjät kaipaavat erityisesti.

Arvoisa puhemies! Edustaja Harakka puhui valiokunnan sisäisistä asioista omassa puheenvuorossaan. Kysynkin: olenko oikeassa tässä, että onko sopivaa täällä keskusteluissa vedota niihin?

15.31 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni meidän tulee kyllä kannustaa kaiken kokoisia ja kaikkien toimialojen yrityksiä kasvamaan ja työllistämään. Kun täällä on nyt SDP:n puheenvuoroissa sanottu, että tämä kohdistuu myös suurempiin yrityksiin, niin haluaisin muistuttaa, että ettehan te viime kaudellakaan, kun tehtiin yhteisöveron alennus, noin 800 miljoonaa, tutkituttaneet eduskunnan tietotomistossa tai muuallakaan sitä, mihin tämä 800 miljoonaa kohdistuu. No, sehän kohdistuu

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

tietenkin isoimpiin yrityksiin, kaikista voimakkaimmin suuryrityksiin. Ne hyötyvät miljoonia siitä.

Mutta me yhdessä kannatimme sitä. Nyt on kysymys siitä, että me oikeudenmukaisuusmielessä annamme myös pienyrityksille vastaavan suuruisen helpotuksen. Olen tästä hyvin hämilläni, että kun ollaan oikeudenmukaisuutta tekemässä, niin te hyökkäätte pienyrityksiä vastaan ja tuomitsette, että ne eivät saa menestyä Suomessa ja ne eivät saa työllistää, pitää rangaista, jos joku työllistää itsensä tai muita. Tämä asenne on minusta hämmästyttävä.

15.32 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, me emme ole viemässä emmekä halua viedä pois yksinyrittäjiltä ja pienyrittäjiltä tukea. Heille tämä on ehdottomasti tervetullut. Mutta siitä huolimatta suurin osa rahasta virtaa aivan muualle.

Jos, arvoisa ministeri Orpo, te todella haluatte edesauttaa ja auttaa yksinyrittäjiä, joita tässä maassa on tällä hetkellä todellakin noin 200 000, silloin te puututte siihen byrokraatiin, mitä he joutuvat käymään läpi perustaessaan yrityksen ja pyörittäessään sitä. Silloin te puututte muun muassa yrittäjien eläkevakuutusasiaan siten, että te autatte heitä pitämään tätä yrittäjäeläkettä itsellään. Sehän on kaikkein kallein eläkeluoto, mitä pystyy tässä maassa olemaan. Se vie hirveän paljon rahaa. Sen lisäksi te autatte heitä suoraan siinä, että he pystyvät palkkaamaan sen seuraavan työntekijän. Tällä hetkellä tilanne on kuitenkin se, että yksinyrittäjät ostavat ulkopuolisia palveluita noin 1 000—5 000 eurolla per vuosi, joten heillä ei ole tarvetta palkata seuraavaa työntekijää.

On turha väittää, että tämä loisi työpaikkoja. (Puhemies koputtaa) Tämä tuo rahaa sinne päähän, missä jo nytkin tienataan hyvin.

15.34 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämä on osa kokonaisuutta. Se, että nyt näihin henkilöyhtiöihin kohdistetaan yrittäjävähenys, ja se, että se kohtelee tasapuolisesti eri yrityksiä, on nimenomaan osa kokonaisuutta, ja tähän kun lisätään vielä maksuperusteiseen alv:hen tehdyt päätökset ja niin edelleen plus nämä byrokraatian purkamiset, mitä edellinen puhuja sanoi, niin sillä me pystymme luomaan sen tulevaisuudenuskon yrittäjille, että tässä maassa myös jatkossa menestytään.

Kyllähän me tässä maassa verottaa osaamme. Taidamme OECD:n tilaston mukaan olla kokonaisveroasteeltamme neljänneksi kovin maa, eli veroja kerätään kyllä eri paikoista. Ja se, että me kannustamme menestymään, (Pia Viitasen välihuuto) kannustamme yrittämään, kannustamme työllistämään, on — teillekin, edustaja Viitanen — sitä hyvinvointiyhteiskunnan kokoamista ja sitä, että me pystymme ne palvelut tässä maassa jatkossakin turvaamaan.

15.35 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ymmärrän hyvin sosialidemokraattien tuskan tässä. Te viime vaalikaudella olitte vallassa ja Suomen velka räjähti, julkinen velka räjähti, bruttokansantuote putosi rajusti. Investoinnit olivat jäissä, verotus kiristyi. Lupasitte hallitusohjelmassa 100 000 uutta työpaikkaa, ja tulikin 100 000 työtöntä. Jaotte suuryhtiöille mittavat veronkevennykset ja unohditte pk-yritykset, jotka nyt saavat tältä hallitukselta erinomaisen tärkeän kädenojennuksen monella tavalla, tällä yritysvähennyksellä ja toisaalta arvonnäköveron maksuperusteisuudella muun muassa.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Nyt on saatu talous nousuun sen pitkän syöksyn jälkeen, joka teiltä jäi, ja tällä tiellä hallitusohjelman mukaisesti pitää edetä. Valoa on näkyvissä, ja se tietysti sosialidemokraatteja harmittaa tällä hetkellä valtavasti.

15.36 Susanna Koski kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni tämän lakiesityksen, joka koskee yrittäjävähennystä, ansio tai kritiikki ei ole sitä, mitä joku saa tai mitä joku toinen ei saa. Kyse on pikemminkin sellaisesta uudistuksesta, joka ohjaa ja kannustaa tietäntyyppiseen yhteiskunnalliseen kehitykseen.

On todettava, että minun mielestäni jokainen itsensä työllistävä ihminen on jo menestytarina. Mielestäni jokaisen työttömän kohdalla, joka pohtii yksinyrittämistä tai vaihtoehtoisesti palkkatyötä ja josta yksinyrittäminen tuntuu houkuttelevammalta vaihtoehdolta, kyse on positiivisesta kehityksestä.

Tilastokeskuksen mukaan tällä vuosikymmenellä yksinyrittäjien määrä on kasvanut 23 000:lla. Tämä kielii siitä, että yhä useammin palkkatyö muuttuu yrittäjäsuhteeksi. (Puhemies koputtaa) Se on sellaista kehitystä, (Puhemies: Aika on täynnä!) jota ei voida välttää.

15.37 Antero Vartia vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa nyt ollaan onneksi yhtä mieltä siitä kaikista tärkeimmästä asiasta, ja se on se, että yrittäjyyden tulee kannattaa. Ilman sitä meillä ei ole edellytyksiä nostaa maata.

Kansantalouden tasapainon kannalta olennaista olisi nyt saada niitä uusia työpaikkoja syntymään yksityiselle sektorille, ja yksityisellä sektorilla sen työllistämisen kannalta määräävät tekijät ovat: onko taloudellisesti kannattavaa palkata, ja minkälaiset riskit liittyvät siihen työllistämiseen. Nyt kun puhutaan siitä, miten yrittäjyyttä autetaan, kannattaisi yhä edelleen miettiä, miten tämä kohdennettaisiin niin, että yrityksiin saataisiin niitä uusia työpaikkoja syntymään. Tämäkin auttaa yrittäjyyttä, mutta jos se kohdennettaisiin toisella tavalla, se voitaisiin tehdä vielä tehokkaammin.

Nyt vielä mainittakoon, kun täällä on apteekkareista puhuttu niin paljon yrittäjävähennyksen yhteydessä: Apteekkarithan eivät ihan varsinaisesti ole edes yrittäjiä, kun heillä ei ole minkäänkään yrittäjäriskiä. Syy, miksi apteekkareilla on niin korkeat tulot, liittyy siihen, että me maksamme lääkkeitämme liikaa, koska apteekkimarkkinat eivät ole kilpaillut.

15.38 Veera Ruoho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näistä työllisyysvaikutuksista ajattelen sillä lailla, että on tärkeää, että me saamme työllistettyä mutta myös pidettyä niitä. Tunnen itse Espoosta monia yrittäjiä, jotka ovat kokeneet, että eivät enää kykene yrittämään, ja tätä hallituskin yrittää nytten varmistaa.

Tosiaankin meidän hallituksen tavoitteena on tehdä Suomesta kilpailukykyisempi myös yrittämisen, omistamisen ja investointien verotusta uudistamalla, ja selväksi on tullut, että SDP on tässä vähän eri linjoilla. (Eduskunnasta: Ei ihan vähääkään!)

Itse tulen yrittäjäperheestä, enkä voi ymmärtää todellakaan sitä, kuinka aina puhutaan rikkaista ja hyvinvoivista ja kadelditaan, mutta koskaan ei kadeldita sitä työtä, niitä työntunteja ja olemattomia vuosilomia, mitä he tekevät.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistalle siirtyminen alkaa tässä nyt lähestymään, mutta otetaan vielä muutama puheenvuoro: edustajat Hakkarainen, Heinäluoma, Zyskowicz, Andersson ja Lindtman.

15.39 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuka sijoittaa sosialismiin? Kansainväliset lääkefirmat, sairaalapalvelut ja tällaiset ovat ainoita, mitkä minun nähdäkseni sosialismiin lähtevät sijoittamaan. Viime kaudella näitten yhteisöveroa alennettiin elikkä rahaa siirrettiin tuonne maailmalle. Me emme ole varmasti laskemassa nyt yhteisöveroa, mutta kaiken, mitä tulee liiketoimintaan muun muassa verotuksen kautta, tulee pienentää sen kustannuksia. Sillä tavalla me saamme tänne työtä ja tekemistä. Yrittäjyys on siinä lähtökohta.

Jos lähdetään siitä, mitä sosialidemokraatit ajattelevat: mitä huonommin meillä menee tässä maassa, sen paremmin sosialidemokraateilla menee. Tämä on yhtälö, joka ei mihinkään muutu.

15.40 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tuntuu, että kun edustaja Hakkaraiselle selviää sosialidemokratian tavoitteet ja olemus, niin hänestä tulee vielä hyvä demari. (Pia Viitanen: Olen samaa mieltä!) Demarien tavoitteena olisi se, että ihmisillä on töitä ja täystyöllisyys — ja demarit ovat olleet silloinkin hallituksessa, kun työttömyys on ollut alle 5 prosenttia — ja sen jälkeen huolehditaan kaikista, annetaan kaikille mahdollisuus. Tämä on se ajatus demareilla, niin että jos tämä tuntuisi, edustaja Hakkarainen, hyväksyttävältä, niin tervetuloa demarien riveihin.

Tässä asiassa sitten kysymys on, arvoisat edustajat: kun rahaa on vähän — meillä on todella vähän rahaa käytössä — niin mihin se raha laitetaan? Te olette laittamassa nyt lähes 100 miljoonaa euroa kannustukseksi sellaisille henkilöille, (Teuvo Hakkarainen: Se tulee moninkertaisesti takaisin!) jotka tienaa tällä hetkellä 100 000 euroa, vähän alle ja siitä ylöspäin, ja teidän oma esityksenne kertoo, että ei tällä ole työllisyysvaikutuksia. Tällä ei ole työllisyysvaikutuksia, eikä tällä ole myöskään kasvudynamiikkavaikutuksia, jonka kertoo ei ministeri Orvon esitys vaan ministeri Vehviläisen tänne lähettämä ehdotus. (Pia Viitanen: Onko järkeä vai ei?)

15.42 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä oppositio usein on kiinnittänyt huomiota niihin valitettaviin säästöihin, joita on jouduttu tekemään muun muassa eläkeläisten, lapsiperheiden ja opiskelijoiden etuihin. (Eero Heinäluoma: Ja sotaveteraanien!) Mutta millä nämä kaikki tulonsiirrot maksetaan? Taas kerran palaan siihen perusasiaan, että kaikki nämä tulonsiirrot maksetaan työnteolla ja yrittäjyydellä ja vain niillä. Sen vuoksi ne ratkaisut, joilla me voimme edistää työllisyyttä, työntekoa ja yrittäjyyttä, ovat paikallaan.

Täällä on paljon tuotu esiin valtiovarainministeriön pidättyvää arviota siitä, että tällä esityksellä olisi merkittäviä työllisyysvaikutuksia. No, on aivan selvää ja luonnollista, että valtiovarainministeriössä varovaisuusperiaatteen mukaisesti suhtaudutaan hyvin varovasti mahdollisiin niin sanottuihin dynaamisiin vaikutuksiin, koska siitähän ei tulisi mitään, jos valtiovarainministeriö ryhtyisi omat arvionsa niihin perustamaan. (Eero Heinäluoma: Toista oli yhteisöveron alennuksessa!)

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

15.43 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo kiinnitti omassa puheenvuorossaan huomiota erittäin tärkeään ilmiöön, nimittäin yrittäjämuotoisen työn yleistymiseen. Monet valitsevat itsensä työllistämisen sen takia, että se tuo vapautta päättää omasta työstään, mutta itsensätyöllistäjien joukossa on myöskin niitä, jotka joutuvat sen valitsemaan pakon edessä.

Vasemmistoliitto julkaisi viime viikolla oman toimenpidekokonaisuutensa itsensätyöllistäjien aseman parantamiseksi, ja tästä ryhmästä on syytä olla huolissaan. 28 prosenttia itsensätyöllistäjistä sijoittuu alimpaan tulokymmenykseen Tilastokeskuksen mukaan. 46 prosenttia on ilmoittanut, että maksaa omasta mielestään riittämätöntä eläketurvaa itselleen.

Se, mikä epäselväksi jäi, oli se, mitä valtiovarainministerin puheenvuorolla oli tekemistä tämän yrittäjävähennyksen kanssa, (Antti Lindtman: Just näin! — Eero Heinäluoma: Ei mitään!) koska siitähän tämä joukko ei tule hyötymään. Kuten tiedämme, niin yli puolet tästä yrittäjävähennyksestä tulee menemään kaikkein rikkaimmalle 10 prosentille. (Eero Heinäluoma: Ja Perussuomalaiset kannattaa!)

15.44 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni tämän keskustelun tulos on se, jos nyt unohtaa nämä muutamat pahimmin, huolellisimmin väärinymmärrystä viljelleet puheenvuorot, kuten Hakkaraisen ja valitettavasti — suuri yllätys, valitettava yllätys — edustaja Lohen, että yhteinen näkemys on siitä, että meidän pitää löytää kannustimia nimenomaan pienyrityksille, kovaa työtä tekeville pienyrittäjille. Ja tästähän valtiovarainministeri Orpokin edellisessä puheenvuorossaan puhui. Sanoitte, että pienyrittäjät tarvitsevat rohkaisua. Sanoitte, että meidän täytyy kannustaa muun muassa itsensätyöllistäjiä. Zyskowicz täällä sanoi, että meidän täytyy löytää keinoja, joilla tuetaan kasvua, yrittäjyyttä ja työllisyyttä.

Nyt kysyn teiltä, ministeri Orpo: Nämä hienot periaatteet me olemme nyt kuulleet, ja yhtä vastausta vaille on jäänyt. Jos valiokuntakäsittelyssä löydetään parempi, työllistävämpi, enemmän kasvua tukeva malli, oletteko valmis muuttamaan tätä esitystä? Oletteko valmis siihen, jos tälle löytyy parempi vaihtoehto, joka tuo enemmän kasvua kuin tämä teidän tänne tuomanne vaihtoehto, jolla tätä kasvua ja (Puhemies koputtaa) työpaikkoja ei tule? Oletteko valmis? (Eero Heinäluoma: Se on ministeri Vehviläisen ehdotus!)

Puhemies Maria Lohela: Haluatteko, ministeri Orpo, käyttää puheenvuoron? Se onnistuu nyt, 2 minuuttia.

15.45 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Ensinnäkin aloitan vielä siitä, että hallitus on valinnut sen linjan, että me teemme kaikki toimenpiteemme lisätäksemme työllisyyttä, ja me katsomme, että yrittäjyys kokonaisuutena on yksi avainkysymyksistä, siksi meillä on laaja toimenpideohjelma. Me teemme tämän vaihtoehtona, nyt kun työllisyyskehitys ei ole riittävää, että me olisimme tässä vaiheessa lähteneet tekemään leikkauksia, vaan meillä on laaja toimenpideohjelma, jolla vahvistetaan työllisyyttä ja haetaan mahdollisimman laajaa työllisyysastetta, jotta leikkauksilta vältytään.

Vielä muutamia kommentteja tämän yhteisöveron alennuksesta. Kyllä minulla on vahva usko siihen, että Äänekosken upealle miljardiluokan biotehdashankkeelle, Turun telakan menestykselle, lukemattomille investointihankkeille biosektorilla eri puolilla Suomea ja niin edelleen on ollut suuri vaikutus sillä, että tämä yhteisöveroalennus tehtiin. Meidän

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

pitää jatkossa pitää huoli siitä, että yhteisöverossa Suomi on kilpailukykyisellä tasolla jatkossakin. Se oli viisas päätös, ja puolustan hyvän edellisenkin hallituksen päätöksiä tältäkin osin.

Lisäksi haluan todeta sen, kun puhutaan kerran yritysverotuksesta laajemmin, että hallituksellahan on tällä hetkellä yritysverotuksen kokonaisuuden uudistamista miettimässä työryhmä, jonka aikataulu on tammikuun loppuun. Päätöksiä pyritään tekemään puoliväliriihessä. Tarkoitus on katsoa yritysverotuksen kokonaisuutta — yhteisöveroa, pääomaveroa, osinkoverotusta, koko tätä kokonaisuutta — ja miettiä sen lyhyemmän aikavälin ja ehkä vähän pidemmänkin aikavälin muutostarpeita ja kehityksiä. Aivan oleellista on se, että me muokkaamme Suomea yritysystävälliseksi ympäristöksi, ja sitä hallitus on tekevässä.

Edustaja Anderssonille totean sen, kun puhuin tästä yksinyrittäjän asemasta, niin luulen, että varmasti monet itsensätyöllistäjistä, yksinyrittäjistä, haluaisivat kohentaa asemaansa, ja jotta me voimme myöskin kannustaa siihen, niin heillä pitää olla näkymää siitä, että kun pääsee eteenpäin ja saa yritystoimintaa kannattavaksi, niin sitä myöskin tuetaan. Näille kaikkein pienituloisimmille tietysti työn verotuksen keventäminen on silloin se avainkysymys ja avainasia, jota hallitus on heidän suuntaansa kohdistanut.

Minä nyt todella toivon sitä, että se henki, mikä täällä on ollut, eli että yrittäjyys kantaa Suomea — olen kuullut sellaisen sloganin joskus — kantaa myöskin tästä salista ulos eli se, että täällä ollaan vasemmalta oikealle nyt samaa mieltä siitä. Tuntuu siltä, että me olemme erimielisiä siitä, pitäisikö tämä yrittäjävähennys kohdistaa vielä niille harvalukuisimmille menestyneemmille yrittäjille vai ei, mutta minusta on perusteltua se, että me kannustamme kasvamaan, yrittämään, menestymään myöskin, enkä siksi haluaisi enkä halua, että siitä jätetään tätä elementtiä pois. (Eero Heinäluoma: Entäs Lindtmanin kysymys?)

Puhemies Maria Lohela: Ja puhujalistan pariin, edustaja Kankaanniemi siinä nyt ensimmäisenä. (Välihuutoja — Pia Viitanen: Puhuukohan Kankaanniemi nyt kiinteistöveron korotuksesta? Varmaan tulee nyt puolustuspuhe siitä perussuomalaisilta tässä seuraavaksi!)

15.48 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Katselin tuossa, että edellinen hallitus nosti kiinteistöveroa suhteellisesti enemmän kuin mitä tämä esitys on. (Pia Viitanen: välihuuto) Että linja on kyllä ollut sosialidemokraateilla, sosialidemokraattisella valtiovainministerillä, aivan sama. Sitä on aina näin menetelty, että kiinteistöverolla on kerätty yhä enemmän varoja. Mutta en kiinteistöveroon sen enempää. (Pia Viitanen: Ymmärrän!)

Perintö- ja lahjaveron osalta totean, että on erittäin arvokasta, että olemassa olevien yritysten, muun muassa maa- ja metsätaloudessa, siirtyminen joustavasti ja tehokkaasti eteenpäin sukupolvelta toiselle tapahtuu hyvin, koska siinä menetetään hirveästi, jos verotuksella tuhotaan sukupolvenvaihdokset. Eli tämä esitys varmaan tuottaa hyvin tulosta.

Mitä sitten tulee tähän yrittäjävähennykseen, niin se on todella yksi hallitusohjelman mukainen toimenpide suuren toimenpidepaketin ryhmässä ja puolustaa hyvin paikkaansa. Se kohdistuu myös maa- ja metsätalouteen, ja tiedämme, mikä se tilanne siellä on taloudellisesti, niin että se on paikallaan siltäkin osin. Viime vaalikaudella suoritettu yhteisöveron historiallisen suuri romautus jätti nämä pk-yritykset — toiminimellä, henkilöyhtiönä toimivat yhtiöt, yritykset — vaille verokevennyksiä. Sosialidemokraatit huolehtivat suurteollisuudesta ja siinä ohessa sitten myös osinkojen saajien etuuksista. Ja niin kuin tuossa olen todennut, niin osingoista aika iso osa menee maan rajojen ulkopuolelle — hyödyttää val-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

lan muita kansoja. Hyvä sinänsä, että ulkomaiset sijoittajat tuovat varoja Suomeen, mutta näin tässä kävi. Ja sitten kun viittasin tuohon varallisuusveroon, niin edustaja Heinäluoma oli valtiovarainministerinä 11 vuotta sitten, kun hän esitteli ja vei läpi varallisuusveron kokonaan poistamisen. Ja siitäkin on nyt 10 vuoden aikana hyötynyt miljardiluokassa kaikkein varakkaimmat. Tämä on sitä sosialidemokraattien tulonjakopolitiikkaa. Ei sitä voi kyllä välttämättä oikeudenmukaiseksi sanoa.

Sen sijaan tämä yrittäjävähenitys on todellakin oikeudenmukainen ja kohdistuu totta kai kaikkiin niihin yrityksiin, joilla on tulosta, koska tuloksesta tuo vähenitys tehdään. Ja sitä kautta yrityksiin jää, niin kuin täällä hallituksen esityksessä todetaan, vahvennusta, se vahvistaa. Kun sosialidemokraatit väittivät, ettei työllisyysvaikutuksia ole, niin täällä todetaan, että suoria työllisyysvaikutuksia on arvioitu varovaisesti mutta välillisiä vaikutuksia tällä esityksellä katsotaan kyllä olevan. Täällä sanotaan, että "ehdotettu vähenitys parantaa yritysten rahoitusasemaa ja alentaa yrityksen tekemän investoinnin veroja edeltävää tuototovaatimusta". Ja kun näin tapahtuu, niin kyllä se yrityksen työllistämismahdollisuuksia ilman muuta parantaa ja vähin erin tuo uusia työpaikkoja.

Tämä apteekkarikysymys on noussut täällä turhankin voimakkaasti esille. Apteekit ovat vähän erikoistapaus tässä suomalaisessa yritysmaailmassa. Niistä osa toimii myös osittain osakeyhtiöinä ja on saanut tämän viime hallituksen mittavan yhteisöveroalennuksen mutta osa ei ole saanut. Ja kyllä minä väitän, että ne 130 farmaseuttia, jotka yhteiskunta on kalliisti kouluttanut ja ovat nyt työttömänä, saattavat saada vähin erin tästä työpaikkoja apteekista, joka tuottaa ja pystyy työllistämään. Eli kyllä nämä vaikutukset tulevat työllisyyteen, vaikka ne on tässä esityksessä lähtökohtaisesti hieman varovaisesti arvioitu.

Myös yritystoiminnan edellytysten parantaminen ja sitä kautta tulojen kasvaminen verotusta keventämällä johtaa siihen, että merkittävä osa näistä verokevennyksistä tulee takaisin yhteiskunnalle verotuloina ja muuna hyötynä. Näinhän verotus ja koko tämä talous pyörii.

Todellakin sosialidemokraatit nyt vastustavat kaikkea mahdollista, mutta voi kysyä, miksi he eivät viime vaalikaudella yhteisöveron alennuksesta tiettyä osaa käyttäneet tämän arvonnäköalaveroalennuksen nostamiseen, mitä nyt tarjoavat. Heillä oli viime kaudella valta tehdä näin mutta se jäi tekemättä, ja nyt linja on se, että mikään ei käy. Mutta tulokset todellakin kertovat, että ei viime vaalikausi ollut sellainen vaalikausi, jonka politiikkaa olisi tällä kaudella voitu jatkaa, ja niinpä hallitusohjelma on hyvin erilainen ja tulokset näkyvät: bkt kasvaa, velkaantuminen hidastuu, työllisyys paranee ja niin edelleen. Eli tilanne korjaantuu, ja yrittäjyys on siinä aivan avainasemassa, ja hallitus tekee siltä osin erittäin hyvää työtä.

15.54 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä yrittäjäverotuksen keventämislaki on tervetullut ja oikeansuuntainen. Verovähennyksen painopisteen olisi kuitenkin tullut olla pienituloiselle yrittäjälle suurempi, ja ikävää on, että nyt tämä oikeansuuntainen yrittäjävähenitys jää vaikutuksiltaan hyvin vähäiseksi. Tosiasia on kyllä se — itsekin olen yrittäjänä toiminut toistakymmentä vuotta, ja minulla on ollut useita yrityksiä — että 600 euroa tai edes 3 000 euroa ei kyllä kannusta palkkaamaan yhtään ketään, se on vain tosiasia. Enemminkin tämä on henkinen tsemppiveroale, tosin aika kallis sellainen — kyllä tämmöistä 120:tä miljoonaa tässä tilanteessa olisi voinut harkita toisellakin tavalla käytettäväksi. Että siinä mielessä, vaikka me kristillisdemokraatit olemme ehdottomasti tämän esityksen kannalla ja pidämme sitä hyvänä, sen painopiste on kyllä epäonnistunut.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Sitten koen kyllä hyvin epämiellyttävänä sen, että täällä nostetaan yksi ammattiryhmä, apteekkarit, ikään kuin jollakin tavalla pahuuden ruumiillistumaksi, että ikään kuin heidän ansaitsemansa tulo ja tekemänsä työ tässä maassa on nyt sitten huonompaa kuin jonkun toisen työ. Täällä edustaja Vartia sanoi, että apteekkari ei ole yrittäjä ollenkaan. Se oli minusta aikamoinen rimanalitus. Kyllä ymmärrän sen, jos joku ihminen sijoittaa elämässään paljon varoja johonkin työn tekemiseen ja saa siitä sitten jossain vaiheessa helpotuksia — ei pitäisi nostaa sitä nyt ikään kuin tämän lain jonkinlaiseksi erityiseksi pahuuden ilmentymäksi.

Mutta ei kovin hyvin tämä tasapaino tämän lain sisällä ole onnistunut.

15.56 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minä toivon, että mahdollisimman moni yrittäjä olisi tänään katsonut tämän keskustelun, päässyt sitä seuraamaan ja nähnyt, kuinka tämä sali näihin asioihin suhtautuu niin molemmilla laidoilla kuin erityisesti tuossa keskellä. Pitää sanoa, että ei tämä maa kyllä kadehtimalla nouse. Saimme kuulla kaunaa siitä, että menestyvä yrittäjä saisi tilipussiinsa hieman enemmän ja valmistautuisi myös tulevaisuuteen keräämällä rahaa investointeihin, sitä kautta työllistämällä, sitä kautta osallistumalla verotulojen muodossa edelleen tämän hyvinvointiyhteiskunnan luontiin. Se on se, mitä tämä maa nyt tarvitsee, ja tämä yrittäjävähennys on yksi osa tätä kokonaisuutta, mitä nyt suureen, laajaan yrittäjäpakettiin tämä hallitus tekee.

Verotus on kokonaisuus. Kun puhumme yrittäjävähennyksestä, viime kaudella osakeyhtiöt saivat huojennuksen yhteisöveron huojennuksen muodossa. Nyt tämä tasapuolisuuden nimissä tehtävä yrittäjävähennys, joka koskee yksityisliikkeitä, henkilöyhtiöitä, maa- ja metsätalousyrittäjiä ja porotaloutta, tukee, tasapuolistaa ja antaa edellytyksiä myös näille yrityksille toimia tässä yhteiskunnassa tasavertaisesti. Eli epäoikeudenmukaisuutta, mitä eri yritysmuotojen välille on tullut, tässä ennen kaikkea paikataan. Yksinyrittäjiä meillä Suomessa on paljon, heitä on lähes 200 000, ja on kiistatta selvää, että tämä vähennys edesauttaa näitten yritysten menestymistä ja työllistämistä ja sitä kautta koko yhteiskunnan verotulojen parantamista.

Rouva puhemies! Tässä lakikokonaisuudessa ja verokokonaisuudessa on myös perintö- ja lahjavero yhtenä sen osana. Sukupolvenvaihdot ovat asia, mistä on tässä salissa keskusteltu useampaan otteeseen ja tuotu esille sitä, että meillä yritykset pystyvät jatkamaan sukupolvelta toiselle. Itse 10 vuotta sitten maatalan sukupolvenvaihdon tehneenä, vanhemmilta sen saman tilan ostaneena, jonka vanhemmat ostivat 30 vuotta aikaisemmin omilta vanhemmiltaan, mielelläni olisin käyttänyt tuon rahan investointiin, kenties työllistänyt sillä ihmisiä investoinnin kautta ja saanut yhteiskunnan rattaat pyörimään paremmin. Kun meillä perintö- ja lahjaveron on ollut suhteellisen kireä, se ei ole investointeja edesauttanut siinä määrin kuin se voisi sitä tehdä. Tämä raha, jos joku, auttaa yritysten kehittämistä ja kehittymistä, mutta se on myös huojennus, joka auttaa tavan suomalaisia, niitä tavan kansalaisia, jotka perivät vanhemmiltaan omaisuutta, sitä omaisuutta, josta verot on myös useaan otteeseen aikaisemmin maksettu eri tavoilla. Eli verot ovat kokonaisuus, ja sen vuoksi tulee kannustaa ennen kaikkea siihen, että toiminta jatkuu kaikella muotoa ja yhteiskunnan rattaat pyörivät.

Suomi on hyvin korkeasti verotettu maa, meidän kokonaisveroasteemme on OECD:n tilastonkin mukaan neljänneksi kovin, ja täälläkin puhutaan paljon, kuinka hyvätuloiset osallistuvat tämän yhteiskunnan rahoittamiseen. Tämän yhteiskunnan rahoittamiseen on ansiotulojen puolella meillä laitettu hyvinkin korkea ja jyrkästi nouseva veroprogressio,

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

joka kyllä aiheuttaa sen, että mitä enemmän tässä yhteiskunnassa tienaa ansiotuloja, niin sen enemmän veroja myöskin maksaa, ja kyllä sieltä verotuloja sitten kertyy. Erityisesti pienituloisille kun tämä on kevyempi, niin se myös heidän ostovoimaansa siltä osin pitää kiinni ja tuo kokonaiselämän kuluihin niitä tarvittavia varoja, millä leipäostokset tehdään.

Mutta ennen kaikkea tämä veropaketti on äärimmäisen kannatettava yrittäjäverovähennys, ja pitää vielä mainita myös maksuperusteinen alv, josta jo päätökset on tehty, joka on osa tätä kokonaisuutta, joka nyt ensi vuonna tulee. Se on myös erittäin hyvä asia. — Kiitos.

16.02 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa herra puhemies! Tuosta äskeisestä debatista minua jäi hieman mietityttämään ja ehkä vaivaamaan se, että kun edellisellä kaudella tehtiin tämä yhteisöveron alennus ja se kuitenkin kohdistui ennen kaikkea suuriin yrityksiin, osakeyhtiöihin, suurpääomaankin, niin sitten ei oltaisi halukkaita korjaamaan sitä epätasa-arvoista asemaa, mikä eri yrittäjämuidoissa nyt on olemassa. Minusta sitäkin vasten tämä hallituksen esitys yrittäjävähennyksestä on perusteltu, koska se nimenomaan muuttaa ja korjaa tämän epäoikeudenmukaisen tilanteen, mikä meillä tällä hetkellä yritysverotuksessa on.

On myös hieman ihmeellistä, että keskustelun keskiöön nousi kysymys apteekkareista, koska samalla tavallahan myös esimerkiksi siinä yhteisöveron alennuksessa apteekkarit, joilla oli osakeyhtiö, tai juristit, joilla oli osakeyhtiö, hyötyivät yhteisöveron alennuksesta, mutta sitten ei olla valmiita tuomaan 150 000:ta yksinyrittäjää, satojatuhansia mikroyrityksiä tämän yrittäjävähennyksen piiriin. Minusta tämä on ihan selkeästi oikeudenmukaisuuskysymys ja on hyvä, että hallitus tämän esityksen tekee, etenkin kun otetaan vielä huomioon se kokonaisuus, se, miten itse asiassa lukumääräisesti valtava enemmistö tästä yrittäjävähennyksestä koskee varsin pieniä yrityksiä. 77 prosentilla verotettavaa voittoa tuottavista elinkeinonharjoittajista vuotuinen tulos on alle 30 000 euroa. Henkilöyhtiöiden osalta luku on 79 prosenttia. Maatalouden osalta tuo luku on lähes 90 prosenttia.

Viime kauden loppumetreillä tuli esitys alvin alarajan nostamisesta 8 500:sta 10 000 euroon. Harmi, että silloin oppositiolla ei ollut rohkeutta viedä sitä eteenpäin, jota he tänäänkin ovat täällä olleet kuuluttamassa.

16.04 Lasse Hautala kesk: Arvoisa herra puhemies! Meillä tänään on käsittelyssä hallituksen esityksiä verolaeista ja siellä muun muassa yrittäjävähennys. Ensinnäkin tämä yrittäjävähennys on yksi niistä lakiehdotuksista, joilla on tavoitteena parantaa työllisyyttä. Hallitus on asettanut 72 prosentin työllisyysasteen, ja tavoitteena on luoda 110 000 uutta työpaikkaa.

Työllisyyden parantaminen on tärkeää. Iso osa uusista työpaikoista syntyy yksinomaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, ja siksi näiden yritysten toimintaedellytysten parantaminen on perusteltua. Viime hallituskaudella Suomessa toteutettiin yhteisöveroalennus, joka koski osakeyhtiöitä. Sitä kautta osinkomäärät nousivat ennätyskorkealle, ja siitä hyötyivät nimenomaan nämä suuret yritykset. Tuolloin hallituksella oli tavoitteena saada investointien määrä nousemaan, mutta siinä tavoitteessa ei ole täysin onnistuttu. Eli tämän yrittäjävähennyksen tavoitteena on tasata eri yritysmuotojen välisiä eroja, tuoda verotuksellisesti ne samalle viivalle.

Tämä vähennys koskee kaikkia henkilöyrittäjiä ja parantaa itsensätyöllistäjien asemaa. Suomessa on tällä hetkellä noin 150 000 yksinyrittäjää, ja viimeisien tilastojen mukaan heidän määränsä on kasvussa. Täällä keskusteluvaiheessa monissa puheenvuoroissa pu-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

huttiin siitä, ettei tämä kannustaisi yrittäjiä riittävästi, mutta minä rohkenen olla asiasta toista mieltä. Uskon, että 5 prosentin yrittäjävähennys kannustaa yrittäjiä yrittämään enemmän ja sitä kautta, kun sieltä muodostuu suurempi tulos ja tulo, se auttaa myöskin kehittämään yritystä, ja yrityksen kehittämisen jälkeen joko se tuotanto tehostuu tai sitten yrityksissä lisätään työvoimaa.

SDP:ssä erityisesti tuntuu olevan tällainen apteekkarisyndrooma, jonka yhteydessä he ovat puhuneet nimenomaan apteekkarien edun parantamisesta. Suomessa on yli 400 osakeyhtiöpohjaista apteekkia ja apteekkien kokonaismäärä on 590 kappaletta. Myös asianajajista on tässä yhteydessä puhuttu, ja meillä Suomessa on lähes tuhat osakeyhtiöpohjaista asianajotoimistoa. Vertailutietona on syytä muistaa, että kun näitä yrittäjävähennyksistä hyötyviä yksinyrittäjiä on vain muutamia satoja, niin mikroyrittäjien eli alle 10 henkeä työllistävien yritysten määrä on 265 000, eli tässä on suuri ero. Ja äärimmäisen tärkeää on myös se, että maatalous tulee saamaan tästä oman hyötynsä. Lähes 90 prosenttia maataloilta on sellaisia, joissa vuotuinen tulos on jäänyt alle 30 000 euroon, ja tämän vuoden osalta prosenttiosuus saattaa vielä siitäkin nousta. Metsätilat niin ikään hyötyvät tästä noin 15 miljoonan euron verran.

Tässä yhteydessä on käsitelty myöskin perintö- ja lahjaverotusta. Perintö- ja lahjaverotuksen alentamisen tavoitteena on helpottaa sukupolvenvaihdosten toteutumista ja sitä kautta myöskin edistää työllisyyttä ja samoin turvata työpaikkoja ja myöskin sitten turvata sen yritystoiminnan jatkuminen. Perintö- ja lahjaveron laskeminen merkitsee käytännössä sitä, että jää rahaa enempi yritystoiminnan kehittämiseen ja tarpeellisiin investointeihin. Meillä tällä hetkellä Suomen yrittäjäjärjestökin pitää valitettavana sitä, että kiinnostusta sukupolvenvaihdoksiin nimenomaan näiden jatkajien kannalta ei ole. Varsinaiset yrittäjät haluaisivat jo päästä helpommille osille ja haluaisivat sukupolvenvaihdoksia, mutta niitä valitettavasti ei ole riittävästi toteutumassa. Siksi on tärkeää, että me pyrimme helpottamaan sukupolvenvaihdoksia lieventämällä perintö- ja lahjaveroa, ja se tullaan osoittamaan veroasteikon kaikkiin portaisiin.

16.10 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Minusta äskeisen debatin, voi sanoa, tärkein anti ei ollut se, että me tiedämme, mitä mieltä eduskunta — oppositiopuolueet ja hallituspuolueet — on tästä hallituksen esityksestä, vaan ehkä paras anti oli se, kuinka selvästi kävi erityisesti vasemmisto-opposition puheenvuorojen kautta ilmi se asenne, mikä heillä on yrittäjyyttä kohtaan. Olin siitä lievästi hämmentynyt, koska ajattelin, että kyllä tänä päivänä kaikki puolueet ymmärtävät, että jos me aiomme työllisyyttä lisätä Suomessa, niin ainoa keino on se, että me pyrimme kannustamaan pienyrittäjyyttä ja kaikenkokoisia yrityksiä kasvamaan ja työllistämään lisää Suomessa.

Tässä yrittäjävähennyksessähän se perusidea on kuitenkin se, että kun viime hallituskaudella tehtiin noin 800 miljoonan euron yhteisöveron alennukset ja ne kohdistuivat osakeyhtiömuotoisiin yrityksiin, niin nyt tällä hallituksen esityksellä kompensoidaan tämä veronalennus muille yritysmuodoille, henkilöyhtiöille ja toiminimimuodossa toimiville yrittäjille, ja saadaan siinä mielessä eri yritysmuodot hieman tasa-arvoisempaan asemaan verotuksellisesti. Tämä on järkevää siinäkin mielessä, että ei ole tietenkään mielekästä, että yritysmuodon keskeinen tekijä, kun sitä valitaan, on verotus, koska nämä yritysmuodot eroavat keskenään toisistaan myös monella muulla tavalla ja on tärkeää, että sinänsä, voi sanoa, moneenkin tilanteeseen sopiva toiminimi — siis yksityinen elinkeinonharjoittaja-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

muoto — tai kommandiittiyhtiö tai avoin yhtiö olisivat käytettävissä eikä verotuksellisesti ohjattaisi kaikkia osakeyhtiömuotoon.

Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on esitetty myös erityisesti SDP:n taholta, että olisi tehokkaampaa käyttää tämä rahamäärä, mitä nyt käytetään tähän yrittäjävähennykseen, arvonlisäveron alarajan nostamiseen esimerkiksi 30 000 euroon. Itse suhtaudun tällaiseen ajatukseen kuitenkin erittäin varauksellisesti, koska se loisi erittäin suuren kannustinloukun pienyrittäjille. Kenenkään ei kannattaisi liikevaihtoa ansaita enempää kuin 30 000 euroa, koska silloin joutuisi maksamaan koko summasta arvonlisäveron. On parempi, että pidämme arvonlisäveron alarajan kohtuullisen matalalla. Sen sijaan jos jotakin nostetaan, niin nostetaan sitten sitä alarajahuojennusta, jolloin liukuvasti aletaan maksamaan sitten täyttä arvonlisäveroa, kun liikevaihto kasvaa.

Täällä keskustelussa on myös esitetty sitä, että nyt tämä yrittäjävähennys kohdistuu niihin yrittäjiin, jotka tienavat eniten. Jos tienaat euromääräisesti paljon, teet paljon töitä ja teet hyvää tulosta, niin totta kai tällainen prosentuaalinen verovähennys myös tuo sitten veronalennusta enemmän heille kuin pienituloisille. Osittainhan tämä johtuu meidän verojärjestelmän erittäin voimakkaasta progressiosta, koska yrittäjävähennys kohdistuu kuitenkin pääsääntöisesti ansiotuloihin, joita verotetaan meillä erittäin progressiivisesti. Sen takia ei ole tietenkään mikään yllätys, että kohdistuminen on tämän kaltainen, kuten täällä on kerrottu, mutta jos me tekisimme niin, niin kuin on esitetty, että suuntaisimme tämän vain esimerkiksi alle 30 000 euron yrittäjätuloihin, niin seurauksena olisi vielä nykyistä selvästi jyrkempi progressiivinen verotus, joka omalta osaltaan ei kannustaisi yrittäjiä kasvattamaan liiketoimintaa ja tekemään tulosta tai tekemään nykyistä enempää työtä. Sen takia minusta tämä toteutusmalli, mikä on valittu, ja hallituksen esitys yrittäjävähennyksestä ovat sekä oikeudenmukaisia että reiluja eri yritysmuotojen välillä ja tätä esitystä on helppo kannattaa.

16.14 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Olen tässä salissa kehunut yrittäjävähennystä jo lähes puolitoista vuotta sitä odotettaessa, tänäänkin, ja kehun sitä yhä. Se on minusta oikeastaan parasta, mitä verotuksessa on tällä kaudella ehditty tehdä, koska yrittäjävähennyksen vaikutus ei ole pelkkiä euroja vaan se on nimenomaan yrittäjäilmastoon vaikuttava myönteinen signaali. Uskon, että se kannustaa yrittäjyyteen enemmän kuin se rahassa on.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitus kohdisti kevennyksensä yhteisöihin, siis osakeyhtiöihin ja osuuskuntiin, enkä sitäkään moiti. On tärkeää, että kaikkeen yritystoimintaan kohdistetaan huojennuksia. Tänä päivänähan tuo 4,5 prosenttiyksikön yhteisöveron alennus on verotuloina 4,5 kertaa 211 miljoonaa euroa eli vuositasolla noin 950 miljoonaa euroa. Tämä yrittäjävähennys on vuositasolla vain 123 miljoonaa euroa, joten euromääräisesti kysymys on aivan eri luokan summista, mutta tämä yrittäjävähennys kohdistuu noin puoleen Suomen yrittäjien lukumäärästä, ja se on hyvin tärkeä viesti hallitukselta.

Tämä kohdistuu tasapuolisesti liikkeen- ja ammatinharjoittajiin, henkilöyhtiöihin, maa- ja metsätalouden harjoittajiin ja verotusyhtymiin. Pieni epäkohta jäi — joka voitaisiin ihan hyvin korjata täällä eduskunnassa hallituspuolueitten voimin — kun esitys karsii metsätalouden vähennyskelpoisia menoja tappiovuonna 5 prosentilla. Tämä toteutuu metsätalouden tappiollisesta pääomatulosta tehtävällä oudolla negatiivisella yrittäjävähennyksellä. Myös yhteismetsät jäivät yrittäjävähennyksen ulkopuolelle, eikä tähän ole voitu esittää mitään järkevää syytä.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Seuraavaksi ryhdyn kehumään tätä hallituksen perintö- ja lahjaverotusta koskevaa esitystä, jolla korjataan noita pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen aikaisia kiristyksiä, ja nehan kohdistuivat nimenomaan niihin perintöveroluokkiin ja lahjaveroluokkiin, jotka merkitsevät yritysten ja maatiloiden sukupolvenvaihdoksissa. Tämä nyt annettu perintö- ja lahjaveron muutosesitys keventää perintö- ja lahjaveroaasteikkoja kaikissa portaissa. Kevennykset painotetaan yritysten ja maatiloiden sukupolvenvaihdosten edistämiseksi ensimmäisen veroluokan lahjaveroaasteikkoon. Lahjaveroaasteikon alarajaa nostetaan 4 000:sta 5 000 euroon, ja ensimmäisen veroluokan lahjaveroa kevennetään 17 000 euron verotettavasta lahjasta ylöspäin 1—3 prosenttiyksiköllä ja toisen veroluokan lahjaveroa heti 5 000 euron alarajasta alkaen portaasta riippuen 2—4 prosenttiyksiköllä. Perintöveroaasteikon alarajaa ja perintöveroportaita ei muuteta, mutta ensimmäisen veroluokan perintöveroa alennetaan jokaisessa portaassa 1 prosenttiyksiköllä ja toisen perintöveroluokan perintöveroa veroportaittain vaihdellen 2—4 prosenttiyksiköllä. Perittävän kuoleman perusteella lähiomaisille ja kuolinpesälle maksettavien vakuutuskorvausten verovapaus poistetaan, mutta niiden vaikutusten poistamiseksi ja lieventämiseksi, joita kuoleman perusteella maksettavien vakuutuskorvausten verovapauden poistamisesta voi aiheutua, korotetaan puoliso-vähennystä 60 000 eurosta 90 000 euroon ja alaikäisyysvähennystä 40 000 eurosta 60 000 euroon. Verohallinto on 23. syyskuuta 2016 antamassaan ohjeessa katsonut, että kyseessä oleva vakuutuskorvaus kuuluu perintöverotuksen piiriin ja että puoliso-vähennys voidaan myöntää myös silloin, kun koko puolison veronalainen perintöosuus muodostuu pelkästään kyseessä olevista vakuutuskorvauksista. Tämä on tärkeä selvennys, koska normaalistihan puoliso ei peri — hänhän perii vain siinä tapauksessa, että puoliset ovat lapsettomia tai kysymyksessä on keskinäinen omistusoikeustestamentti.

16.20 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tänään on käyty hyvää ja pitkälti ideologistakin keskustelua verotuksesta ja yrittäjyyden edellytyksistä, ja se tietysti sopii ja kuuluukin tänne eduskuntaan. Hyvä, että näin on tehty.

Hallitus on toiminut määrätietoisesti yrittäjyyden edellytysten helpottamiseksi, ja se on erittäin merkittävää Suomen talouden kääntämiseksi parempaan suuntaan. Yrittäjävähennyksen lisäksi pienimmille yrityksille on esimerkiksi tulossa mahdollisuus maksuperusteiseen arvonalisäveron tilitykseen, mitä yrittäjäjärjestöt ovat jo pitkään toivoneet, ja tämä nykyinen hallitus sen lopulta toteuttaa.

Kieltämättä suomalainen verojärjestelmä on suhteellisen monimutkainen ja veronmaksajille usein melko hankalasti ymmärrettävä. Yritysverotuksen kokonaisuudistusta pohtivan työryhmän ensi vuonna valmistuva raportti tulee olemaan mielenkiintoista luettavaa. Toivottavasti sen avulla voidaan selkeyttää omaa verojärjestelmäämme.

Arvoisa puhemies! Muutama sana perintö- ja lahjaverolaista. Perintö- ja lahjaverotus on kiristynyt merkittävästi vuodesta 2011 lähtien, joten siinä mielessä on hyvä, että asteikkoihin tehdään nyt kevennyksiä. Suhteellisesti suurin kevennys tapahtuu perintöverotuksessa muutaman kymmenentuhannen euron perintöjen osalta, mikä on erittäin oikeudenmukaista. Lahjaverotuksen osalta taas verovapaan lahjoituksen yläraja nousee 4 000:sta 5 000 euroon, mikä on myös hyvä asia. Kuten täällä on tänään keskustelussa todettu, niin on muistettava, että näistä lahjoitetuista ja perinnöksi annettavista summista on jo aikanaan maksettu varsin merkittävästi esimerkiksi tuloveroa ja muitakin veroja. Ja hallituksen esitys on tältäkin osin hyvä, kuten edustaja Kiviranta edellä totesi puheenvuorossaan.

16.22 Kauko Juhantalo kesk: Herra puhemies! Tuo edellä debatissa käyty keskustelu oli hyvin selventävä. Siinä hyvin seikkaperäisesti ilmeni se vasemmalta, erityisesti demareilta, tuleva keskustelutapa. Siinä aivan kuin ilmeni aivan selvästi krapula siitä, että he olivat aikoinaan tukemassa yritysverotukseen tullutta laskua ja aivan huomaamatta varakkaille ja suurituloisille tuli erittäin suuret huojennukset verotukseen, ja he aivan kuin historiansa kieltäen eivät ollenkaan puolustaneet pienten suutarien, kraatarien ja seppien linjaa — nykypäivänä kirvesmiehen, parturi-kampaajan ja niin edelleen ammattikuntaa. Tuo krapula ilmenee nyt niin, että he eivät ikään kuin olisi olleet siinä mukana, kun he olivat täysillä mukana ja sen aiheuttivat. Nyt täytyy luoda se ilmapiiri, että tällä tavoin, omat toimensa unohtaen, asianajajat, lääkärit ja muut tällaiset ammatinharjoittajat saivat näin suunnattoman verohelpotuksen. (Antti Kaikkonen: Hyvä analyysi!)

Kun aikoinaan toimin asianajajana parikymmentä vuotta, oikein tuli kade mieli, ettei silloin ollut tällaista. Tarkasti ottaen 974 asianajajaa sai pienen helpotuksen veroihinsa. Mutta uskon, että erikoislääkäri, joka yötä päivää päivystää, tai asianajaja, joka yötä päivää pohtii jotain probleemaa, että miten se hoidetaan, niin ei silloin ajattele työtuntejaan vaan arvostamaansa työtä ja hän haluaa sitä tehdä eikä ajattele, kuinka paljon tässä nyt saisi verohelpotusta. Hän tekee sen toimenpiteen, mihin hänet on palkattu ja haluttu ammattitaitonsa vuoksi.

Sen vuoksi nyt esillä oleva yritysvähennys on mitä tervetullein. Se on, aivan kuin tässä äsken edustaja Hautala ja edustaja Kiviranta sanoivat, ikään kuin kädenojennus sille ammattikunnalle, joka oli ennen aikaan juuri vasemmistoliiton, vasemman puolen, suuresti kunnioittama ja arvostama. Niin kuin anteeksipyyntö, joka nyt, hyvänen aika sentään, tulee porvariston taholta, on väärä. Ja se on niin oikea linja kuin olla ja voi.

Vielä tuohon edellä olevaan: Minun mielestäni se alennus oli aivan oikea, mitä tehtiin yritysverotukseen, ja ei suinkaan kaikkia osinkoja ahneuttaan lisätty, vaan Suomessa koko ilmapiiri oli sellainen, että ei aina ollut riittävän perusteltua investoitavaa. Se johti niin paljon myös näiden osinkojen kasvuun.

Mitä tulee lahja- ja perintöveroon — viitaten myös tuohon edelliseen toimintaani asianajajana — niin tässä on korostettu, mitä positiivisia vaikutuksia sillä on sukupolvenvaihdokseen ynnä muuta. Ne ovat erittäin suuria. Minä kiinnitän huomiota yhteen seikkaan, joka on tämä perintöveron maksuvelvollisuuden synty ja ulosottoon laitto. Se on nimittäin käytännössä ollut erittäin hankala, kuten tiedämme. Perintöverolaput tulevat hyvin nopeasti, mutta pesässä ei ole varoja, ja tuomioistuin lähtee niitä sitten perimään ulosottoteitse. Se on hyvin kiusallinen ja hankala tapaus, jolloin joudutaan pohtimaan, ja hätäpäissään muun muassa pientä kiinteistöomaisuutta tai muuta myymään, että voidaan yhteiskunnalle maksaa perintövero. Nyt annettava kahden vuoden lisäaika antaa malttia siihen järjestelyyn, joka käytännössä on hyvin tärkeä perintöveroa suoritettaessa ja maksettaessa.

16.27 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä verouudistuksessa, joka nytten kohdennetaan yrittäjille, on käymässä näin, että elinkeinonharjoittajille, henkilöyhtiöille, maa- ja metsätalouden sekä porotalouden harjoittajille verotuksessa myönnettävän 5 prosentin lisävähennyksen arvellaan vähentävän verotuloja vuositasona noin 123 miljoonaa euroa. Tästä määrästä elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden osuus on noin 72 prosenttia, maatalouden osuus 16 prosenttia, metsätalouden 12 ja porotalouden osuus noin 0,05 prosenttia. Valtion verotulot vähentyvät noin 66 miljoonalla eurolla ja kuntien noin 53 mil-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

joonalla eurolla ja seurakuntien noin 3 miljoonalla eurolla. Kysymys kuuluukin: onko meillä varaa tähän justiin nyt, justiin tässä taloustilanteessa, mikä meillä on?

Tässä on joka tapauksessa, kun euromääriä katsomme, kyseessä suhteellisesti suurituloisia suosiva veronalennus, jonka työllisyystoimet jäävät olemattomiksi, aivan kuten esityksen perusteissakin sanotaan. Tämä tuo lisää aukkoja veropohjaan ja lisää verojärjestelmän sääntelytaakkaa yrityksille. Tämä noudattaa valitettavasti edelleenkin hallituksen kaverikapitalismin linjaa antamalla verohelpotuksia niille, jotka eivät niitä oikeasti tarvitse, mutta ei kohdenna sitä niille, jotka sitä tarvitsisivat. Sitä tarvitsisivat ennen kaikkea yksinyrittäjät, joita tässä maassa on noin 200 000. Heille pitäisi kohdentaa se siten, että he pysyisivät toimimaan ja palkkaamaan uuden työntekijän. Heidän tulopohjansa on kuitenkin niin pieni, että 5 prosentin verohelpotus ei juuri auta palkkaamaan eikä auta kannustamaan. Sen sijaan, jos valtio voisi tukea heidän yrittäjäeläkepuoltaan, se tukisi huomattavasti enemmän. Tätä rahamäärää voitaisiin kohdentaa alemmas, suutareille, räätäleille — kraatareita tuskin enää muuten on olemassa, heitä oli kyllä ennen — ja nyt on kampaajia, nyt on kauneushoitoloita, nyt on hierojia ja niin edelleen. Pienyrittäjät hyötyvät tästä vähennyksestä vuositasolla todella niukasti, ja olisi todella kivaa, jos nyt ei ehdoin tahdoin ymmärrettäisi asioita väärin, ettei tarvitsisi sanoa, että minä niin tästä mieleni pahoitan. Byrokratiaa pitäisi purkaa pienyrittäjiltä, yksinyrittäjiltä, se auttaisi heitä eteenpäin.

Sitten tämä kiinteistöveroasia. Kiinteistövero nostettiin jo kuluvan vuoden budjetissa. Tämä vero on erittäin epäoikeudenmukainen haja-asutusalueella varsinkin. Tämähän on regressiivinen vero, jossa pienituloiset maksavat veroa suhteessa huomattavasti suuremman osuuden tuloistaan kuin suurituloiset. Sen lisäksi tällä hetkellä valtiovarainministeriössä on käynnissä kiinteistöveron uudistus. On hämmästyttävää, että hallitus haluaa tässä vaiheessa nostaa tätä veroa — veroa, joka kohdistuu jälleen kerran pienituloisiin eläkeläisiin kipeämmin kuin kehenkään muuhun. Tämä kohdistuu ennen muuta eläkkeellä oleviin naisiin, nimittäin meillä Suomessa on sellainen tilanne, että naiset elävät pitempään kuin miehet, mutta vahvat suomalaiset naiset haluavat asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. He asuvat siellä, vaikka matka kauppaan olisi pitkä ja ehkä joutuisi olemaan vaikka kauppa-auton varassa. Heihin tämä kohdistuu. Tällä hetkellä kuitenkin tuntuisi, että voisi olla aika hyvä idea antaa VM:n kaikessa rauhassa valmistella omaa muutostaan ja omaa ehdotustaan, ja olisi ehkä hyvä, että tässäkin mietittäisiin sitä, voitaisiinko käyttää progressiivista verotusta. Se saattaisi olla hieman tasapuolisempi kuin tämmöinen vedetty linja, mikä tällä hetkellä on.

Kaikkinsa se, että veroja maksetaan vähemmän, on tietysti kansalaisille hyvä asia, mutta meidän on muistettava myöskin se asia, että verot ovat hyvinvointivaltion pohja. Mutta verot täytyy kohdentaa oikein: niitä täytyy alentaa niiltä, joilla ei tällä hetkellä ole mitään tai joilla on todella pienet tulot, ja sitten taas veroa voitaisiin ottaa vähän enemmän niiltä, jotka tulevat toimeen siitakin huolimatta, että vero heidän kohdallaan hieman nousisi. Yritysverotuksessa tämä pätee aivan samalla tavalla. Se, että 5 prosenttia tulee plussaa, ei todellakaan vielä anna rahaa yhdenkään uuden työntekijän palkkaamiseen, ja se on se kohta, mihin meidän pitää pystyä jotakin kautta antamaan tukea ja apua, että yksinyrittäjä pystyy palkkaamaan ensimmäisen vieraan työntekijän — vaikka on muistettava, että sillä puolella on paljon sellaista työtä, esimerkiksi journalistin työ, jota ei voi tuottaa, vaan se on sen yhden ihmisen päässä, ja hän tekee sitä, mutta sekin on niin kovan takaa otettua leipää, että sinne tarvittaisiin huojennuksia.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

16.33 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun täällä salissa on tänäänkin useaan kertaan otettu esiin tämä keskustelu tästä arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nostamisesta, niin ihmettelen, miksi siitä asiasta ei puhuta oikeilla nimillä ja oikeilla termeillä. Olen ker-
ran aikaisemminkin ottanut tässä salissa esiin kirjallisen kysymyksen KKV 366/2016, jonka edustaja Jarva on tehnyt. Varmaankin asiaa on kysytty myös muissa yhteyksissä aikai-
semmin. Valtiovarainministerin vastauksessa todetaan aivan selvästi, että tätä arvonlisäve-
rojärjestelmää rajoitetaan neuvoston direktiivissä 2006/112/EY ja liittymissopimuksissa Suomelle on myönnetty oikeus vapauttaa verosta sellaiset vähäisen liiketoiminnan harjoit-
tajat, joiden vuosiliikevaihto on enintään 10 000 euroa. Ja näin ollen verovelvollisuuden alarajan nosto tämän raja-arvon yläpuolelle edellyttäisi komission ehdotukseen pohjautu-
vaa poikkeuslupaa. Suomi ei voi siten kansallisin päätöksin korottaa verovelvollisuuden alarajaa yli tämän määrän. Näin sanotaan suorassa vastauksessa kirjalliseen kysymykseen. Elikkä Euroopasta, liitosta pitää kysyä neuvostolta lupa tällaiseen toimenpiteeseen. Jos tämä tieto on väärä, niin tämä kannattaa varmaan oikaista. Näin on ministeriö vastannut.

Muistamme varmaan edellisen hallituksen, jossa sosialidemokraattisen valtiovarainmi-
nisterin johdolla keskityttiin rikkaiden ja suuryritysten voittojen kasvattamiseen yhteisöve-
ron alennuksen muodossa. Siitä ei työpaikkoja tullut. 100 000 piti tulla, mutta 100 000 meni. Sosialidemokraateilla oli pienelle yrittäjälle tarjolla vain suklaata ja sitäkin vasta vaa-
lien alla. Tässä asiassa ja tämän veromuutoksen arvostelussa kyllä luottaisin enemmän yrit-
täjäjärjestöjen kannanottoihin kuin sosialidemokraattien kannanottoihin tämän hyödylli-
syydestä pienyrittäjille. Tämä tietenkään ei ole ainoa asia, mitä täytyy tehdä pienyrittäjyy-
den eteen, mutta tämä on yksi askel. On myös älyllisesti epärehellistä sanoa, että tämä
muutos ei nyt tee sitä tai tätä. Tämä on vain yksi niistä asioista, joita täytyy tehdä. Totta kai
byrokratiaa täytyy purkaa. Totta kai yrittämistä pitää muutenkin helpottaa. Mutta tämä on
yksi askel.

16.35 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu hyvinvointivaltios-
ta ja sen säilyttämisestä ja murentamisesta ja vaikka mistä, varsinkin vasemmalta puolelta. Jos me nyt haluamme täällä hyvinvointivaltiota pitää yllä, niin se tarkoittaa sitä, että elin-
keinoelämän on oltava kunnossa. Ja mikä koskee elinkeinoelämää, niin sen verotusta täy-
tyy keventää joka suunnalta, niin yhteisöveroakin kuin yritysvähennyksiä ja muita. Tällä kei-
nolla alkaa tulla sitä kakkua, mitä voidaan sitten jakaa.

Mutta sosialistit ovat vähän semmoisia niin kuin... Mites se laulu menikään: "hän pistää
kätensä minun taskuuni ja syö meidän laskuumme". Elikkä nyt jaetaan velkarahaa, syömä-
velkaa otetaan maailmalta, jaetaan sitä ympäriinsä, muun muassa maahanmuuttoon ja tän-
ne kaikkeen olemiseen, joka ei tuota kenellekään yhtään mitään. Puuhun pitää mennä ty-
vestä päin eikä latvasta päin. Näitä juttuja on hyvä levitellä, niin kuin edustaja Tolppanen-
kin tuossa äsken mainitsi: että on progressiivinen verotus. Niitä on hyvä jakaa tuolla toreil-
la ja torien kulmilla. Mutta jos lähdetään talouselämää laittamaan kuntoon, niin se rikas on
se, joka työllistää. Esimerkiksi edustajan palkalla me emme pysty työllistämään minimi-
palkallakaan olevaa henkilöä. Meillä nettotulo ei riitä siihenkään. Elikkä pitää saada se
yrittäjyys sille pohjalle, että sieltä on sitä jaettavaa eikä jaeta ennen kuin sitä on olemassa-
kaan.

16.37 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Sanon nyt painokkaasti tähän alkuun, että
tasapuolisuusnäkökulmasta on reilua se, että yrittäjävähennys otetaan käyttöön myös niillä

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

yrittäjillä, joilta se viime kaudella jäi ottamatta. Sanon tämän nyt hyvin selkeästi. Mutta sitten tullaan vähän ongelmallisempiin asioihin.

Täällä on moneen kertaan tänään pohdittu yrittäjyyttä ja sitä, kuinka tällä yrittäjävähennyksellä autetaan yrittäjän toimeentuloa. Tästä olen prikulleen samaa mieltä, ilman muuta autetaan, ja hyvä niin, sillä Suomen Yrittäjien selvityksen mukaan peräti viidesosa, viidesosa suomalaisista yrittäjistä saa voittoa vähemmän kuin 15 000 euroa vuodessa. Väitänkin, että meillä on tullut pienyrittäjistä sellainen uusi proletariaatti. Helposti ihminen työtömäksi jäätyään perustaa yrityksen toiveikkaana, jättäytyy samalla eläketurvan, sosiaaliturvan, lomaoikeuksien ulkopuolelle ja kituuttaa pienellä rahalla. Kannattaa muistaa, että meillä siis yksinyrittäjiä on 170 000. Toki monet heistä menestyvät myös paremmin, mutta viidesosa yrittäjistä tekee pienempää voittoa kuin 15 000. Tämä luku on parin vuoden takaa.

Täällä on sanottu myöskin, että tämä yrittäjävähennys auttaa työllistämään. Haluaisin muistuttaa tässä yrityksen tarkoituksesta. Olen itse yrittäjä ja olen tehnyt aika paljon töitä yrittäjämaailmassa. Uskon tietäväni yrittämisestä jotakin enkä tunne ainoatakaan yritystä, en Suomessa enkä muualla maailmassa, jonka tarkoitus on ensisijaisesti työllistää. Kun yritys perustetaan, tarkoitus on ensin hankkia itselle toimeentulo, ja jos sitten saa vielä jotakin vähän ekstraa eli tuottaa voittoa, niin hyvä niin. Tästä on yrittämisessä mielestäni kysymys. (Teuvo Hakkarainen: Juuri näin!)

Kun me puhumme työllistämisen helpottamisesta, sitä on aika vaikea helpottaa sellaisilla verohelpotuksilla, jotka eivät suoraan kohdistu sen ensimmäisen tai toisen tai vaikka kymmenen ensimmäisen työntekijän palkkauskustannuksien alentamiseen. Siis sanon vielä uudelleen: tämä yrittäjävähennys, ihan samoin kuin yhteisöveron alennus viime kaudella, on hyvä keino parantaa yrityksen kannattavuutta ja yrittäjien toimeentuloa, mutta jos me haluaisimme kohdistaa verohelpotukset nimenomaan työllistämisen edistämiseen, me kaipaisimme näiden toimien tilalle sellaisia ratkaisuja, jotka tuovat sitä hyvää sen jälkeen, kun ylimääräinen työntekijä on työllistetty.

Tämä on ehkä se iso syy, miksi toivon paljon tältä työryhmältä, joka pohtii yritysten kokonaisverotusta ja toivottavasti myös yritystukia. Olen aivan samaa mieltä valtiovarainministeri Orpon kanssa siitä, että nyt me tarvitsemme kokonaisnäkemyistä, miten vuosien kuluessa olemme pilkkoneet omaa yritysverotustamme ja yritystukiamme jopa niin, että lopputulos ei välttämättä ole se paras mahdollinen. Otan esimerkin siitä viime kaudella päätetystä yhteisöveron alennuksesta. Luin selvityksen, jonka mukaan 80 prosenttia siitä alennuksesta olisi mennyt osinkoihin ja 20 prosenttia niihin uusiin investointeihin, joita toivottiin siis paljon enemmän. En tiedä, pitääkö tämä luku paikkansa, mutta ainakin sitä tukevat viime kevään suuret osingonjaot — osinkojahan jaettiin ennätysmäärä, melkein 11 miljardia. Mutta yritystukiin ja yritysverotukseen kannatan lämpimästi kokonaistarkastelua, ja kannatan myöskin uutta nobelistiamme Bengt Holmströmiä, joka on sanonut, että yritystukiviidakkoa pitäisi ehdottomasti karsia.

Täällä on puhuttu myöskin paljon alvista. Euroopassa ja Euroopan unionissa on varmaan yhtä monta alv-käytäntöä kuin on maatakin, ja ne käytännöt poikkeavat hyvin paljon toisistaan. Jos muistan oikein, niin Britanniassa on kaikkein hövelein arvonlisäverokäytäntö pieniä yrityksiä kohtaan. Siellä alvin alaraja on noin 90 000 eurossa, eli sitä pienemmät yritykset eivät maksa arvonlisäveroa. Sitten on hyvin vaihtelevia ratkaisuja muiden maiden osalta. Esimerkiksi Ruotsissa, rakkaassa naapurissamme, kaikki yritykset ovat arvonlisäverovelvollisia. En tiedä oikeaa vastausta siihen, mikä olisi se optimaalisin arvonlisä-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

veron taso yrityksille, mutta suosittelen siihenkin kyllä vahvaa käsittelyä ja kokonaistarkastelua, jotta se saataisiin sopivalle tasolle.

Täällä on harmiteltu sitä, kuinka veroja joutuu maksamaan samasta omaisuudesta moneen kertaan. Suomalainen verojärjestelmä nyt vaan perustuu siihen, että kun tuotteet tai palvelut, tavarat vaihtavat omistajaa, niin niistä maksetaan joka kerta veroa. Kannattaa kuitenkin muistaa, että se, joka sen tuotteen tai kiinteistön viimeksi haltuunsa saa, maksaa veroa vain kerran, eli sillä tavalla meidän laaja-alainen verojärjestelmämme on myös oikeudenmukainen.

Täällä sanottiin myöskin siitä, että meillä on kansainvälisesti korkea kokonaisverotus. Se, onko kokonaisverotuksemme korkea vai ei, on vähän niin kuin kauneus katsojan silmissä. Ymmärrän hyvin, että poliittisista syistä sitä halutaan pitää korkeana tai matalana, mutta kannattaa muistaa, kun lukee näitä kansainvälisiä vertailuja, että kokonaisveroaste on eri maissa syönyt ihan erilaisia asioita. Ne pitävät sisällään hyvin erilaisia asioita. Esimerkiksi Suomessa kokonaisveroaste pitää sisällään täysimääräisesti meidän kaikki työeläkemaksumme, työttömyysvakuutusmaksumme. Hyvin harvassa muussa maassa käytäntö on sama. Jos tämä asia muistetaan ja verrataan meitä esimerkiksi USA:han, totuus näyttää hyvin toisenlaisena. Jos lasketaan se, että USA:ssa yksityinen palkansaaja omasta nettopalkastaan maksaa omat vakuutusmaksunsa, omat eläkemaksunsa, hänen kokonaisveroasteensa on korkeampi kuin meidän kokonaisveroasteemme täällä Suomessa. Eli meidän kokonaisveroastettamme voi pitää korkeana tai matalana, mutta kansainvälisiä vertailuja sen pohjalta on vaikea tehdä johtuen siitä, että asiat pitävät sisällään erilaisia asioita.

Mutta kuten sanottu, toivon yrittäjäverotukseen ja yritystukiin kokonaistarkastelua, jossa voidaan edetä eteenpäin, mutta verraten viime hallituksen toimiin tämä yrittäjävähennys on tasapuolinen ja tuo nyt tukea myös niille pienimmille yrityksille.

16.46 Simon Elo ps: Arvoisa herra puhemies! On tietysti ilahduttavaa kuulla opposition vihreältä edustajalta, että tämän hallituksen linja tosiaan on yrittäjää kohtaan tasapuolisempi ja sitä kautta parempi koko meidän yhteiskunnan kannalta kuin edellisen hallituksen linja oli. Tässä suhteessa ihmetyttävätkin sosialidemokraatit, jotka olivat valmiita antamaan yhteisöveron roimalla alennuksella viime hallituskaudella lisää rahaa sisäfileporvarille, mutta kun yrittäjävähennyksestä puhutaan, niin vastustavat sitä, että kasslerduunari eli nykyajan pk-yrittäjä saisi lisää rahaa. Tämä kyllä ihmetyttää ja syvästi.

Jos ajatellaan sitä, minkälaisia ihmisiä tai minkälaisia yrityksiä tämä yrittäjävähennys koskee, niin Suomen Yrittäjien mukaan noin 80 prosenttia elinkeinonharjoittajista saa tuloja alle 30 000 euroa vuodessa. Näillä tuloilla tämä vähennys tarkoittaisi jopa 600 euron veronkevennystä. Eli toisin sanoen 80 prosenttia niistä elinkeinonharjoittajista ei kyllä ole mitään sikarikkaita ja riistoporvareita, niin kuin sosialidemokraatit antavat ymmärtää, vaan varsin tavallisia suomalaisia, jotka saavat tällä voita leivän päälle ja perheelle maidon pöytään. Jos sitten ajatellaan korkeammilla tuloilla olevia elinkeinonharjoittajia ja yrityksiä, niin yli 100 000 euron tuloilla toimivia yrityksiä tämän yrittäjävähennyksen piirissä olisi noin 5 000. Ei puhuta kovin merkittävästä ryhmästä siinä suhteessa.

Arvoisa puhemies! Vielä sanoisin hieman tästä perintöverotuksesta. Siinä pidän tärkeänä, että puoliso- ja alaikäisyysvähennystä korotetaan, se on hyvä ratkaisu, ja hyvä ratkaisu on myös se, että perintöveroa ei jatkossa peritä ulosotolla eikä verovelvollisia haeta konkurssiin. Tämäkin on inhimillinen ratkaisu. Ylipäättään perintöverotuksessa

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

järkevä hallituksen linja on se, että halutaan helpottaa sukupolvenvaihdoksia. Ne ovat olleet se akilleenkantapää suomalaisessa yrityskentässä tällä hetkellä, perheyritysten sukupolvenvaihdokset, ja näillä ratkaisulla helpotetaan sukupolvenvaihdoksia.

16.48 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Järviselle selkeästä esityksestä. Täytyy allekirjoittaa kyllä hyvin pitkälle tuo, mitä hän sanoo.

Meillä on nyt tämä verotusjärjestelmä ollut hyvin sosialistinen, vähän siihen tyyliin, että kunnes verottaja erottaa sielun lihoista ja ruumiista, että monttu odottaa ja velkavankeus jää. Sehän, mitä Järvinen sanoi tästä, että osinkoa jaettiin viime jaossa enempi kuin koskaan, niin johtuu yksinkertaisesti siitä, että tähän maahan ei investoida. Ne jaetaan silloin osinkoina eikä tänne. Nyt on tarkoitus se, että saadaan tänne investoinnit käyntiin ja sitä kautta saadaan valuuttaa maahan.

Mitä tuohon perintöveroon vielä tulee, niin minä kerron omakohtaisen kokemuksen vuodelta 2002. Meillä oli firma, jossa oli suurin piirtein taseet kunnossa, mutta kun tuli verokarhu perintöverojen ja muitten kanssa, niin me lapset saimme sieltä sitten sen veromätkyn. Eli on 25 vuotta maksettu veroa, saatu pikkusen tulosta aikaan — verottaja tulee ja ottaa sen pois, maksetusta omaisuudesta. Pitää mennä pankkiin, ottaa laina, että saa jatkaa omaa työtään, jota on koko ikänsä tehnyt. Tämäkö kannustaa työntekoon, tällainen verotusjärjestelmä? Jos tällaisiin yksityiskohtiin vasemmistokin malttaisi perehtyä tai heillä olisi omakohtaista kokemusta, niin saattaisi ääni muuttua kellossa. Se on tuo vasemmisto vähän semmoinen kuin kitara, jossa ei ole pohjaa: se kyllä soi hyvin, ja sitä rämpytetään, mutta siinä (Puhemies koputtaa) ei ole minkäänlaista pohjaa, kaikupohjaa. Mutta se pohja tulee sinne elämäkokemuksen ja muun kautta... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.50 Kauko Juhantalo kesk: Herra puhemies! Halusin myös antaa tunnustuksen edustaja Järviselle oppositiossa. Hän käytti puheenvuorossaan termiä "voitto". On hyvin miellyttävää kuulla termi opposition taholta myönteisenä. Siihen perustuu paljolti yrittäjän halu aikaa katsomatta pyrkiä jonkinlaiseen tulokseen, että hän voi tehdä sitä omaa työtään, jossa ei kelloa katsota vaan tulosta halutaan tehdä. Se poikkeaa hyvin paljon demareiden mielipiteestä, jonka täällä debatissa kuulin, kun he ikään kuin historiansa kieltäen ovat lakanneet kunnioittamasta kädellä tehtyä työtä ja — eivät uskalla sitä aivan avoimesti sanoa — kunnioittavat sen sijaan nyt omilla aivoilla tai liikkeen aivoilla tehtävää työtä, muun muassa omaa asiantuntemusta ja johdatusta käyttäen saada verohelpotus läheisille ammatiliitoille, verovapaasti saada runsaasti palkintoa, niin kuin olemme nähneet. Tämä aivotyö on tietysti meidän kaikkien kunnioittamaa, kyllä me haluamme aivotyötä tehdä, mutta emme näin räikeästi omaa etua tavoitellen. Samalla me haluamme tässä kunnioittaa kädellä tehtyä, nykyisellä ammattitaidolla tehtyä työtä. Se on aina arvossaan ja tulee pysymään.

Mitä tulee perintöveroon, niin edustaja Hakkaraisen esimerkki on erinomainen. Sitä yritin juuri sanoa, mitä ammatissani kun olen tehnyt useita pesänselvityksiä ja perinnönjakoa, se on kyllä karsea tilanne, mikä meillä on ollut. Tämä osittain tulee sitä helpottamaan, ja se on hallitukselta tämän kokonaislinjauksen mukaista, jota muun muassa edustaja Kalli erittäin hyvin puheenvuorossaan korosti. Se on myös sitä, mitä edustaja Järvinen sanoi, että tarvitaan kokonaisselvitys. (Puhemies koputtaa) Sitä ollaan parhaillaan tekemässä, (Puhemies koputtaa) ja sitä me lämpimästi kannatamme.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Minä pyrin suurin piirtein, kun 2 minuuttia on kulunut, koputtelemaan ja huomauttamaan sen vaiheen. Muutamassa sekunnissa ei ole vielä mitään, mutta jos on vähän useampi sekunti, niin sitten minä pyydän tänne puhujapönttöön. Nyt edellisessä puheenvuorossa ei ylittynyt 2 minuuttia kuin muutamalla sekunnilla.

Nyt menemme listaan.

16.53 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Hakkarainen toi tuossa esille tärkeän seikan eli investointien Suomeen saamisen merkityksen. Ne toimet, millä niitä saataisiin Suomeen, ovat varmaan niitä seuraavia asioita, mihin täytyy edetä tämän yrittäjävähennyksen jälkeen, niitä seuraavia toimenpiteitä, mitä täällä on perätty ja ihan aiheestakin.

Mutta nyt tässä kohdassa, kun keskustellaan myös näistä muista verolaeista, otan hie-
man kantaa tähän perintö- ja lahjaverolain muokkaukseen, pääasiassa keventämiseen. Se ei varmaan ollut ainut asia, mitä perintöverotuksessa täytyisi muuttaa, mutta kuitenkin se on muutos positiiviseen suuntaan, koska se helpottaa maatilaa tai muun yrityksen sukupolvenvaihdosta, niin että yritystoiminnan tekeminen jatkossa jälkipolville helpottuu.

Haluaisin esittää kysymyksen: miksi ihmeessä meillä Suomessa ei ole niin voimakasta perheyrittäjäkulttuuria kuin monessa muussa maassa? Saksan talouden kivijaloista yksi on se, että perheyrittäjien ansiosta maatalous kukoistaa. Juuri saimme kuulla ilouutisia Turusta Meyerin telakalta: uusia laivoja, investointeja ja töitä, mutta saksalaisessa omistuksessa. Tiedetäänköhän oppositiossa, että tämä telakkayhtiö, joka sen telakan omistaa, on perheyrittäjä?

Mielestäni on hyvä asia, että omistajuus säilyy Suomessa. Itse en ainakaan halua, että meistä muodostuu sellainen banaanitalous, jossa ostetaan kaikki hyvät korkean teknologian firmat ulospäin ja suomalaisen omistukseen ja määräysvaltaan ei jää mitään ja työpaikat ovat sitä kautta riskialttiimmassa tilassa. Tältä ei pidä mielestäni viedä pohjaa ihan pelkän kateudenkaan takia.

16.55 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Kilpailukykysojimus, arvonlisäveron maksuperusteisuus, perhekustannusten tasauksen aloittaminen, yrittäjävähennys ovat sellaisia toimenpiteitä tältä hallitukselta, jotka lisäävät luottamusta yhteiskunnan asioiden hoitoon ja koko tähän elinkeinotoimintaan, yrittäjyyteen, ja lisäksi ne tuovat, erityisesti tämä yrittäjävähennys, oikeudenmukaisuutta meidän järjestelmäämme. Niillä ei ole hirveän suurta euromääräistä vaikutusta, ei edes yhteenlaskien, mutta sillä viestillä, mikä tulee eduskunnalta, hallitukselta koko maahan elinkeinonharjoittajille, yrittäjille — että heitä arvostetaan, heidän työtään palkitaan, heille tuodaan oikeudenmukainen kohtelu — on valtava merkitys. Uskon, että se näkyy tässä yhteiskunnassa, toivon sen näkyvän mutta uskon myös, että näin tapahtuu. Ja sitä kautta tämä talouden syvä taantuma, jossa ollaan oltu, todellakin voidaan voittaa ja päästä nousuun, jossa nyt jo kyllä selvästi ollaan. Ja tältä pohjalta uskon, että jopa hallituksen kunnianhimoinen työllisyystavoite voi toteutua lähes täydellisesti tällä kaudella.

Herra puhemies! Toinen asia, mikä tässä on tullut esille, on muun muassa tämä Äänekosken hanke, joka on meille tietysti äärimmäisen arvokas, Keski-Suomelle ja koko Suomelle. Yhteisöveron alennuksella varmasti oli sen hankkeen liikkeelleläähtöön tietty vaikutus, mutta näkisin, että ehkä vielä paljon suurempi vaikutus on sillä, että sen yrityksen taustalla ovat perimmäisinä omistajina suomalaiset metsänomistajat. Ja he haluavat, että Suo-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

messa jalostetaan puuta, ja uusia tuotteita siellä nyt tehdään mittavasti tästä eteenpäin. (Puhemies koputtaa) Eli tämä omistuspohja, suomalaisten suosiminen ja heidän työllistämisenä (Puhemies koputtaa) on äärettömän tärkeä näkökulma.

16.57 Jari Leppä kesk: Herra puhemies! Kyllähän talouden kannalta yritysten luottamus tulevaan on yksi kaikkein keskeisimpiä asioita, ja kun pk-yritysten barometria tarkastelee, niin selkeästi on sieltä luettavissa ja havaittavissa, että pitkästä pitkästä aikaa — vuosikausia taaksepäin saa mennä samanlaiseen tilanteeseen kuin mikä siellä nyt oli — usko tulevaisuuteen on vahvistunut merkittävästi, ja kyllä siinä isossa roolissa ovat ne hallituksen jo tähän mennessä tekemät myönteiset ratkaisut, mitkä tässä keskustelussa on nyt moneen kertaan lueteltu. Ne ovat laittaneet rattaita liikkeelle, ja siinä on kysymys myös siitä, mihinkä yritys voittovarojaan, pääomiaan käyttää. Käyttääkö se niitä veronmaksuun, suoraan, heti, vai käyttääkö se niitä kehittämiseen, investointeihin ja sitä kautta työllistämiseen — oli sitten kysymyksessä yrittäjäverotus suoraan, tai oli kysymyksessä sukupolvenvaihdos eli perintöverotilanteet. Ja siksi on järkevämpää se, että niissä saadaan ne pääomat ja voittovarot siirrettyä sinne kehittämistyöhön. Se ainoastaan lisää kestäväällä tavalla työpaikkoja, se on aivan selvä asia. Se on moneen kertaan täällä jo todettu, muun muassa edustaja Järvinen myöskin oppositiopuolelta tästä asiasta käytti erinomaisen puheenvuoron.

Puhemies! On myöskin hyvä, että hallituksella on hanke tarkastella yritysverotusta laajemmin, ja se selvitystyö on nyt menossa. Myöskin tässä keskustelussa on tullut siihen monia hyviä eväitä. Yksi eväs pitää myöskin tässä mainita, se myöskin on varmasti jo tullut esille, ja se on se, millä tavalla näitä eri omaisuuseriä arvostetaan. Mihin suuntaan se arvostus on kehittynyt, siis verottajan arvostus, liittyen siihen, mikä se reaaliarvo on? Ja tässä on myöskin tarkastelun paikkaa tällä hetkellä. Täytyy reaaliarvon ja verotusarvon olla jossain kohtuudessa, eikä niin päin ainakaan, että verotusarvo on korkeampi kuin reaaliarvo. Se ei ole kestävä missään tapauksessa. (Puhemies koputtaa)

Ja myöskin tuo kotimainen omistajuus, joka tuli täällä esille, (Puhemies koputtaa) on yksi äärimmäisen tärkeä asia.

16.59 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Otan tässä kohtaa hieman kantaa myös tähän kiinteistöverokysymykseen. Kiinteistöveron korotushan on tietysti siinä mielessä ongelmallista, että se on — joku on sanonut, että se on varallisuusvero, joka ei huomioi varallisuutta — tasavero, jota maksetaan maksajan varallisuuteen katsomatta pelkästään sen perusteella, että hän omistaa kiinteistön, eli siinä on omat ongelmansa. Mutta haluan tässä kohtaa korostaa sitä, että eduskuntahan ei määrittele veroa kunnissa vaan määrittelee ainoastaan rajat, kunta voi päättää loput. Tässä voi nähdä sellaisen vaikutuksen, että tällä olisi kuntien tasa-arvoisuutta tasaava vaikutus, kun rikkaammat kunnat, jotka ovat kenties voineet houkutella väkeä pienemmillä kiinteistöveroilla — esimerkiksi kehyskunnat — niihin asumaan keskuskaupunkien tarjotessa kuitenkin heille palveluita, joutuvat nyt korottamaan kiinteistöveroa ja tavallaan sitä kautta kansalaisten kohtelu maassa muuttuu tasapuolisemmaksi, vaikkakin hyvin keinotekoisesti.

Mutta evästyksenä hallitukselle ja valiokunnalle tämän lakiehdotuksen pohtimiseen: voisi tietysti miettiä sitä, että kiinteistöverosta saataisiin jollain tavalla vieläkin paremmin kannustava elementti siten, että se ohjaisi maankäyttöä ja rakentamista toivottuun suuntaan, eikä olisi kuten nykyisin, kun käytännössä rahastetaan asumisesta.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

17.00 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Kun tätä keskustelua on kuunnellut, niin on mukava huomata, että onneksi monista puolueista tätä yrittäjämysteisyyttä löy-tyy. Ne työpaikat, niin kuin keskustelun alussa myös itse totesin, ovat syntyneet nimen-omaan näihin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, ja siellä tämä yrittäjävähennys on tärkeä juttu, monelle parturi-kampaajalle ja näille pienille toimijoille, joiden tulot eivät kovin-kaan paljon eroa tavallisista työssä käyvistä, vaikka heillä on yrittäjän riski niskassa.

Yritysbarometri, mihin tässä viitattiin, hyvällä tavalla on kertomassa siitä, että tämän nykyisen hallituksen toimet on laitettu yrityskentässä merkillä. Usko tulevaisuuteen on pa-rantunut, mutta tilanne on kuitenkin monessa mielessä herkkä. Sen takia haluan kiittää tätä nykyistä hallitusta ja nimenomaan sen ministereitä siitä, että nyt on tehty määrätietoisesti näitä toimenpiteitä. Sieltä voidaan yksi asia nostaa tikunnokkaan, mutta jos katsotaan ko-konaisuutta, niin yhdistävänä tekijänä on se, että Suomeen saadaan lisää työtä, työpaikkoja ja työllisyyttä.

Pitkäjänteisyyttä tarvitaan yrittäjäpolitiikassa ja veropolitiikassa, ja tähän kokonaisuu-teen kuuluvat nyt tehdyt vanhemmuuden kustannusten tasaaminen, maksuperusteinen alvi ja tämä yrittäjävähennys. Sellaisia asioita, jotka haluan tässä lopussa seuraavina askeleina työpöydälle nostaa, ovat yksinyrittävien sosiaaliturvan vahvistaminen, paikallinen sopimi-nen ja arvonlisäveron alarajan korottaminen. Sieltä saadaan vielä merkittävästi lisää työ-paikkoja.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perintö- ja lahjaverolain sekä tuloverolain 47 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 175/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainva-liokuntaan.

Keskustelu

17.03 **Elsi Katainen kesk:** Arvoisa puhemies! Osana tätä perintö- ja lahjaveron muutosta esitetään, että vakuutuskorvausten osittainen verovapaus poistetaan. Keskitynkkin tässä pu-heenvuorossa pelkästään tähän aiheeseen.

Kyse on siis siitä, että myös kuoleman johdosta lähiomaisille tai kuolinpesälle makset-tavan vakuutuskorvauksen ja siihen verrattavan taloudellisen tuen osittainen verovapaus poistetaan. Se kompensoitaisiin leskille ja orvoille puoliso- ja alaikäisyysvähennystä ko-rottamalla. Vakuutussopimukset säilyisivät ennallaan, ja ainoastaan tuoton verokohtelu muuttuisi ja koskisi myös vanhoja sopimuksia. Tähän esitykseen liittyy muutama vakava huoli, ja toivoisin, että ne sitten valiokuntakäsittelyssä jatkossa otettaisiin huomioon.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Puhemies! Kyseisissä vakuutuksissa on ollut lähiomaisille eli puolisolle, lapsille ja lastenlapsille 35 000 euron perintöverovapaus vuodesta 96 alkaen, ja hyvänä perusteena on ollut se, että perheen huoltajan kuolemantapaus taloudessa, jossa on velkaa sekä lasten kautta olevaa huoltovastuuta, on aina hirveä katastrofi. Omassa kodissa eläminen vaarantuu, yrittäjillä tai maatilayrittäjillä talouden pohjan pettäessä voi pahimmillaan kaatua koko elinkeinon harjoittaminen. Usein perittävä varallisuus on euromääriltään mittavaa, kuten vaikkapa maatilat, yritykset tai isot asuinrakennukset eritoten harvaan asutuilla seuduilla. Niiden muuttaminen rahaksi nopeasti on käytännössä mahdotonta, ja henkilövakuutuksista tulevat korvaukset ovat puolestaan esimerkiksi kuukaudessa tilillä, ja niitä on käytetty usein perintöveron maksuun. Vaihtoehtona on velanotto tai muun omaisuuden myynti.

Tähän taustaan liittyen, kuinka pystymme turvaamaan akuuteissa kuoleman tilanteissa sen, ettemme tällä lakimuutoksella vaaranna sellaisten perillisten asemaa, joiden mahdollisuudet selvittää veroseuraamuksista ovat rajalliset vielä tämän huojennuksen jälkeenkin? Perittävää omaisuutta ei todellakaan aina ole mahdollista muuttaa rahaksi siinä ajassa, kun verot lankeavat maksuun, eikä kaikkea omaisuutta ole mahdollista muuttaa rahaksi ollenkaan.

Lisäksi on hyvä muistaa, että kuoleman varalle otetut sopimukset on käytännössä otettu kahdesta syystä: joko puhtaasti huoltovastuun turvaamiseksi, että lapset pääsevät eteenpäin, tai velkojen maksamiseksi rahoittajille velkaisen yrittäjän tai palkansaajan kuollessa kesken työikänsä. Eli säästämiseen tarkoitettut vakuutus sopimukset voisi ihan hyvin eriyttää tässä esityksessä, jos pelätään vääränlaista verosuunnittelua.

Arvoisa puhemies! Yhteiskunnalle haitallista verosuunnittelua pitää suitsia, mutta tämä osuu kyllä ennen muuta tavallisiin suomalaisiin, jotka eivät ole edes erityisen varakkaita. Kuoleman varalle sopimuksia ovat tehneet ennen muuta palkkatuloilla säästönsä rahoittaneet suomalaiset, jotka ovat harjoittaneet suunnittelua lastensa ja lastenlastensa tilanteen turvaamiseksi. Henkivakuutuksia ei pidä sotkea säästövakuutuksiin. Henkivakuutukset realisoituvat aina kuolemantapauksessa. Ne ovat osa tärkeää sosiaalista riskienhallintaa, jossa yhteiskunnalla tulee olla kannustava rooli.

Tämän lakimuutoksen myötä yhteiskunnassa tulisi oman vastuunkannon osalta sellainen periaatteellinen muutos, jota pitäisi kyllä pohtia tarkemmin. Heikennys vie pahimmillaan luottamuksen varautua tulevaisuuteen pitkäjänteisesti. Toivoisin vielä, että valiokunnassa pohdittaisiin, onko tämän osittaisen verovähennysoikeuden poisto valtiontaloudessa niin merkittävä, että tämä satoihintuhansiin suomalaisiin negatiivisesti vaikuttava muutos kannattaa tehdä. Tällä verottomuusedulla on kuitenkin kannustettu kansalaisia omaehtoiseen vastuunkantoon jo vuosikymmenien ajan.

Arvoisa puhemies! Toivon myös, että määriteltäisiin aukottomasti se, mitkä osat vakuutus sopimuksista nauttivat perustuslain suomaa koskemattomuuden suojan periaatetta. Nyt on selvästi ollut ilmassa eri tulkintoja siitä, ovatko henkivakuutuksen korvaukset sellaisia, joita voidaan verrata sopimukseen ja koskemattomuuteen. Tilanne on siltä osin varsin outo. Näistä, arvoisa puhemies, pitäisi saada selvät, perustuslain kestävät tulkinnat.

17.08 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Puhun osittain samoista asioista, mistä edustaja Katainen tuossa äskeisessä puheenvuorossaan.

Aloitan näistä läheisille maksettavista vakuutuskorvauksista. Itse yhdyn tuohon samaan huoleen siitä, että vakuutuskorvauksia on usein käytetty juuri perintöverojen maksuun. Olen ollut pitkään holhoustoimen edunvalvonnassa töissä ja siellä erityisesti alaikäisten

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

perintöosuuksien valvojan tehtävässä — maistraattihan valvoo lakimääräisten edunvalvojien ja erikseen määrättyjen edunvalvojien tehtäviä, kun he hoitavat toisen henkilön eli näissä tapauksissa alaikäisten, pääsääntöisesti alaikäisten, perintöjä. Tilanne on monesti se, että siellä on asunto-omaisuus, ehkä auto mutta ei sitten juuri varoja — ne pienet talletukset menevät sitten hautauskuluihin ja perunkirjoitusmaksuihin. Näillä on voinut maksaa perintöverot alaikäisten osalta. Nämä on katsottu alaikäisen varallisuudeksi siten, että niistä on saanut maksaa tällaisia maksuja. Elikkä tämä on ihan semmoinen huoli, jota on syytä valiokunnassa pohtia.

Samoin jäin miettimään tuossa, koskeeko tämä myös sellaisia vakuutuksia — toivon, että valtiovarainkunnassa tätä pohditaan — jotka on otettu lainaturvavakuutuksiksi. Ne kai ovat kuitenkin sellaisia vakuutuksia, kuten täällä hallituksen esityksessä todetaan, että ne ovat kuolinpesälle maksettavia. Elikkä mietin, menevätkö ne verolle myöskin. Niillähän on tarkoitus ollut turvata se, että se laina tulee sitten kokonaisuudessaan maksettavaksi. En ole siitä nyt ihan varma, ja toivon, että valiokunnassa tämä otetaan tarkasteluun, koska ei varmaan ole ollut tarkoitus, että lainanmaksua varten otetusta vakuutuksesta pitäisi sitten vielä vero maksaa, mutta jos on ollut, niin sitäkin on syytä sitten pohtia, onko se järkevää.

Sitten toinen asia, mihin haluaisin kiinnittää huomiota, on tämä, että perintö- ja lahjaverolakiin lisätään säännös, että perintöveroa ei peritä ulosottoteitse kahteen vuoteen. Sinänsä on erittäin hyvä asia, että siellä on tällainen rauhoitusaika, koska omaisuus saattaa olla vaikeasti realisoitavaa ja — kuten tuossa aikaisemmin sanoin — voi olla, että ei ole sitten varojakaan verojen maksuun ja täytyy sitten vähän miettiä, miten se tilanne saadaan hoidettua ja miten, jos siellä on yritystoimintaa, saadaan jatkuvuutta sille ja mahdollisesti tuloja osakkaille. Mutta siellä on semmoinen pieni ongelma. Tällä hetkellä on tilanne se, että ulosottoviranomaisella on velvollisuus ilmoittaa maistraatille, mikäli alaikäisellä on erääntyviä maksuja ulosotossa, jotta maistraatti voi ryhtyä toimenpiteisiin sen suhteen, onko tämä alaikäisen edunvalvoja hoitanut tehtävänsä asianmukaisesti vai tarvitsisiko laittaa jotain ulkopuolista apua katsomaan tämän alaikäisen taloudellista etua. Tässä lakiehdotuksessa nyt sitten ei ole annettu verottajalle velvollisuutta tehdä maistraattiin vastaavaa ilmoitusta. Tämä on aika merkittävää siinä mielessä, että jos perintövero on eräpäivänä maksamatta, niin sille juoksee koko ajan viivästyskorkoa. Ja se maksamatta oleva perintövero voi olla aika mittavakin sitten lopulta, ja alaikäinen ei tietenkään itse tästä edes mitään tiedä, ei hän voi sitä hoitaa, ja siitä voi aiheutua merkittäväkin vahinko alaikäiselle. No, tietysti lakimääräinen edunvalvoja on vahingonkorvausvastuussa toiminnastaan, mutta voi olla myös niin, että hän on varaton, joten tämä jää pysyvästi tämän alaikäisen vahingoksi. Tässä valtiovarainvaliokunnalta pyydän, että katsoisitte tänne semmoisen pykälän, mikä tällä hetkellä on ulosottokaarella. Elikkä kun ulosottomiehellä on velvollisuus tehdä ilmoitus maistraattiin siitä, että on perintöverot maksamatta, että hei, viitsittekö katsoa, mikä on tilanne, niin tällainen vastaava velvollisuus tulisi sitten verottajalle: ilmoittaa maistraattiin, että perintöverot ovat erääntyneet eikä lakimääräinen edunvalvoja ole tehnyt mitään maksujärjestelyä eikä ole asiasta sinänsä huolissaan, tai ilmoittaa, mikä tilanne on, että maistraatti voi ryhtyä toimenpiteisiin. Muuten on erittäin hyvä, että ihmisille annetaan suojaa-aika tämän asian kanssa ja annetaan järjestää sitä, ettei tarvitse lähteä kotiaan häthätää myymään.

Tänään keskusteltiin aika vilkkaastikin täällä yrittäjävähennyksistä ja monista muista, mutta yksi hieno asia, mikä tästä hallituksen esityksestä jäi kokonaan keskustelematta, on se, että täällä luovutusvoittoverotuksen puolella tehdään oikeudenmukainen oikaisu ja kor-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

jaus. Elikkä kun edelleen luovutetaan omaisuutta, niin siitähän menee luovutusvoittovero. Tähän asti on ollut sillä lailla, että luovutusvoittovero on maksettu siitä summasta, joka on ollut tämän omaisuuden käyvän arvon ja luovutusvoiton välinen erotus. Ja jos olet saanut omaisuuden aliarvostettuna elikkä niin, että siinä on mukana huojenus, tämä sukupolvenvaihdoshuojennus, niin sitä ei ole huomioitu, elikkä olet saanut sen sitten pysyvästi niin sanotusti ylikompensaationa. Tämä oikaistaan tässä, elikkä jatkossa luovutusvoittovero määrätään siten, että otetaan se todellinen määrä huomioon eli se todellinen määrä, mistä olet ne verot maksanut. Tämäkin on ihan oikeudenmukaista, että maksetaan silloin siitä todellisesta määrästä.

17.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Ensimmäisellä eduskuntakaudella, kun hallituspohjassa oli aika paljon samaa kuin tällä hetkellä, tavoite oli luopua yritysten ja maatilojen kohdalla perintöverosta kokonaan. Sillä oli hyvät tavoitteet silloin, mutta se kaatui sitten tiettyihin teknisiin vaikeuksiin. Hyvä, että nyt näitä huojenuksia tehdään. Itse asiassa perintöveron huojenuksia on tehty niin, että tavalliset pienen perinnön saajat eivät perintöveroa käytännössä lainkaan maksa, ja nyt tehdään joitain toimenpiteitä sen eteen, että myös yritykset ja metsätilat pääsisivät yli tästä sukupolvenvaihdoksesta.

Aika vähän Suomessa keskustellaan perintöveron haitallisista vaikutuksista, ja itse toivoisin, että sitä keskustelua edelleen käytäisiin. Ruotsihan luopui perintöverosta sosialidemokraattien johdolla vuonna 2004 ja Norja 2014. Jos me Suomessa päätyisimme samaan ratkaisuun, jota itse asiassa itse kannattaisin, niin me menettäisimme perintöverotuottoja noin 500 miljoonaa, ja jos ottaisimme suoraan Ruotsin mallin käyttöön, mikä on luovutusvoittoveroon perustuva malli, niin se lisäisi tuloja 400 miljoonaa. Tietyillä teknisillä ratkaisuilla päästäisiin samaan tuottoon kuin tällä hetkellä eikä näitä haitallisia vaikutuksia enää olisi. Nykymallin perintöveron maksamiseen sukupolvenvaihdostilanteissahan usein rahaa otetaan yrityksen taseesta, ja se taas vaikeuttaa ja heikentää investointimahdollisuuksia, ja se näkyy taas suoraan työpaikoissa. Nämä ovat niitä asioita, jotka jäävät usein huomaamatta populistisessa puheessa, (Puhemies koputtaa) missä keskitytään vain siihen, menetetäänkö jotain tai saako joku yrittäjä jotain hyötyä siitä. Eli (Puhemies koputtaa) työpaikat ovat kyllä aivan merkittävässä roolissa.

17.17 Kauko Juhantalo kesk: Herra puhemies! Edellä olevassa pykälässä kiinnitin näihin samoihin asioihin huomiota. Yhdyn edustaja Heinosen puheenvuoroon sikäli, että oli tarkoitus minunkin pahoitella sitä, että aikoinaan ei tullut tätä vapautusta maatiloilla, ja muutoinkin kannatan lämpimästi sitä Ruotsin mallia. Me Suomessa vain olemme Ruotsiin verrattuna niin köyhä ja pääomaköyhä maa, että se tarkoitus — jatkaa yrityselämää perheyrittäjäkohtaisesti — häiriintyy vakavasti, kun joudumme käyttämään pääomapulan vuoksi valtiolla tätä perintö- ja lahjaverotusta. Sen keventäminen olisi oikein, muun muassa tämän Ruotsin mallin mukaisesti, jossa vasta luovutusvoittoja verotettaisiin. Se tuottaa vähän vähemmän, mutta täytyisi se kipukohta pystyä Suomessakin tulevaisuudessa, lähitulevaisuudessa, hoitamaan.

Tämä Suomen nykyjärjestelmä häiritsee, muun muassa edustaja Hakkaraisen mainitsemalla tavalla, taseköyhässä maassa valtavasti perintö- ja lahjaverotapauksessa perheyrittäjien jatkamista. Ja kiinnitän huomiota siihen, että sukupolvenvaihdos, tapahtuu se harkiten tai kuolemantapauksen johdosta vähän pakollisena, kuluttaa niin valtavasti pääomia verotukseen ja sisärosuuksien maksamiseen, että aika liemessä on se isäntä tai emäntä, joka jat-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

kaa sitä maatilaa, että mistä ihmeestä hän löytää sellaisen varallisuuden näiden kaikkien suoritusten hoitamiseen suhteellisen samanaikaisesti. Tämä on erittäin suuri epäkohta, ja toivon siihen edustaja Heinosen ja minun mainitsemallani tavalla helpotusta lähivuosina.

17.18 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Tässä edellä on kuultu viisaita puheenvuoroja. Edustaja Meri puhui siitä näkökulmasta, mikä hänellä on entisen ammattinsa perusteella. On syytä, että valtiovarainvaliokunnan verojaoston jäsenet kuuntelevat tarkoin, mitä täältä viestitään asiantuntijoiden taholta. Myös edustaja Hakkarainen puhui ihan käytännön asian näkökulmasta, miten on tapahtunut heillä perintöverotuksen suhteen, ja ei tällaista saisi tietysti meillä olla.

Nyt toivottavasti tämä esitys vie oikeaan suuntaan edes askeleen, mutta kun kuuntelin edustaja Heinosen ja edustaja Juhantalon puheenvuoroja juuri, niin täytyy sanoa, että kyllä he viisautta puhuivat, eli luovutusvoittoveron suuntaan tai siihen malliin, kerta kaikkiaan, pitäisi siirtyä. Ymmärsin, että verotulot valtion tai yhteiskunnan kannalta jopa kasvaisivat siinä mallissa, ja silloin tietysti ei sitäkään perustaa olisi, että verotuloja menetettäisiin.

Täällä ei nyt ole yhtään sosialidemokraattia paikalla, heitä ei ilmeisesti perintöverotus kiinnosta. He puhuivat tuosta yrittäjävähennyksestä kyllä valtavalla päätöksellä, mutta kai demarien puolella on näitä perintöjä nykyisin jo niin paljon, että eivät halua olla tässä keskustelussa mukana. Mutta se siitä.

Ruotsissa on tämä malli eli perintöverotuksesta on siirrytty tähän luovutusvoittomalliin. Sitten yritysveropuolella Viron mallista on paljon puhuttu, ja sekin olisi hyvä malli sillä puolella. Toivon, että hallitus, tämä hyvä hallitus, vaikkapa tässä puolivälitarkastelussa ensi keväänä paneutuisi tähän kysymykseen ja ottaisi nämäkin valmisteluun ja veisi asioita tähän suuntaan. Minä uskon, että perussuomalaiset eivät ainakaan tässä suhteessa pane karpuloita rattaisiin, (Puhemies koputtaa) jos viisaasti tässä menetellään yhdessä.

17.21 Timo Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Meillä on hyvin paljon hyviä yrityksiä, mutta meillä on liian vähän kasvavia yrityksiä, ja tähän varmaan vaikuttaa poliittisen päätöksentekijän asenne eli mikä kuva poliittisesta päätöksenteosta ja politiikoista syntyy. Tällä on merkitystä nimenomaan siihen, löytyykö Suomesta jatkossa riittävästi intohimoisia yrittäjiä, jotka kykenevät ottamaan riskiä. Tämä käsiteltävänä oleva lakiesitys osittain heijastaa nyt positiivisella tavalla sitä, että kannattaa satsata entistä enemmän kasvavaan yritykseen, kannattaa ottaa riskiä, ja tämä laki mahdollistaa sen, että yritykseen jää enemmän pääomaa ja sitä pääomaa voidaan käyttää sekä pääomittamiseen että myöskin sen riskin ottamiseen, mitä se kasvaminen edellyttää. Eli palaan siihen, mistä lähdin: poliittisen päätöksenteon asenne vaikuttaa yrittäjän intohimoon, innovaatioon, riskinottoon, ja sen tähden on hyvä, että ollaan tekemässä helpotusta siihen suuntaan, että tämä perintövero muuttuu niin, että yritykseen jää entistä enemmän omaa pääomaa. Se vahvistaa tasetta, ja sitä kautta voidaan tehdä investointeja ja viedä yritystä kohden kasvun suuntaa.

17.22 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuli tuossa mieleen kysymys, ja jos nyt ei kyllään ole siihen antaa vastausta, niin toivottavasti valiokunta siihen paneutuu. Nimittäin: Kun tässä puhutaan kuoleman johdosta maksettavan vakuutuskorvauksen verovapauden kumoamisesta, niin mikä on olemassa olevien vakuutus sopimusten kohtelu, jos ja kun tämä laki astuu voimaan? Vaikuttaako laki heti näihin sopimuksiin ja niiden perusteella maksettaviin korvauksiin vai jollain siirtymäajalla? Varmaan se vaikuttaa, jos laille laske-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

taan välittömiä verovaikutuksia. Se, että sopimukset on tehty hyvässä uskossa siihen, että tuotto on verovapaa, vaikuttaa varmasti niitten sopimusten hintoihin ja haluttavuuteen jatkoon kannalta, vaikkakin tässä jää se 35 000 euron raja ja lesken oikeus puoleen korvaukseen verovapaasti joka tapauksessa, mikä tietysti omalta osaltaan lieventää tämän vaikutusta.

17.23 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Täällä on hyviä puheenvuoroja käytetty — muun muassa Heinonen, Juhantalo, Kalli, Kankaanniemi — tästä perintöverosta. Minä olen samaa mieltä, että se pitäisi poistaa kokonaan ja siirtyä Ruotsin malliin. Minä en jatka siitä sitä omaa esimerkkiä, mikä jäi vähän kesken, mutta annan uuden esimerkin.

Jos me ajattelemme, että lähdetään yrittämään ilman veropeikkoja: Jos minä olen vaikka opettaja ja minulla on 100 000 euroa, ja minä sijoitan sen jonnekin, niin minä mietin, mistä minä saan parhaan tuloksen. Äänekoskelle tulee biotehdas. Jos minä sijoitan 10 vuoden jaksolla siihen vaikka 100 000 euroa, niin minä olen melko varma, että minä saan tuottoa sille. Mutta jos minä perustan yrityksen, minä menetän. Jos minä olen opettaja, otan siinä niin kuin yrittäjän vastuun, riskin, menetän kaikki edut: sosiaali-edut, loma-edut, kaikki, mitä tulee normaaliin työntekoon. Innostaako tämä perinteinen malli, mikä meillä on, yrittämiseen vai kansainvälisiin firmoihin sijoittamiseen? Jos yhtään järkeä on siinä sijoittajalla, niin varmasti lähtee sijoittamaan listattuun firmaan. Mutta nyt kun hallitus tekee tämän suuntaisia päätöksiä, niin näitä rahoja, mitkä ovat täällä meillä olemassa, aletaan sijoittamaan yrityksiin, uskalletaan ottaa riskiä, ja samalla työllisyys kohenee ja ne eurot alkavat pyörimään meidän keskellä. Sieltä lähtee se hyvinvointi, jota sitten jakaa, ja niitä jakajia kyllä on.

17.25 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Täällä oli tosiaan hyviä puheenvuoroja, tuossa Kankaanniemi, Heinonen ja Juhantalo puhuivat tästä perintöverotuksesta ylipäätään. Itse ainakin saan tosi paljon palautetta ihmisiltä, että se koetaan epäoikeudenmukaisena, se koetaan niin, että maksetaan veroja moneen kertaan samoista rahoista.

Vielä haluaisin lisätä, mitä unohdin tuosta äskeisestä puheenvuorostani — hyvä, että nyt tänne tuli yksi SDP:n edustajakin, kun todettiin, että heitä ei ehkä kiinnosta perintöverotus, mutta ainakin edustaja Harakkaa kiinnostaa. Tässä on semmoinen tilanne, että tässähän on myös yksinhuoltajia koskeva asia, kun ajatellaan näitä veroluokkia. Nyt tulee pientä kevennystä perintöveroihin, ja käytännössähän se koskee leskiä, joilla on mahdollisesti alaikäiset lapset. Lesket ovat yksinhuoltajia, ja he ovat monesti vaikeassa tilanteessa, kun ainoa omaisuus on juuri ehkä joku asunto. Että tähän tulee helpotusta, mutta tästä pitäisi käydä kyllä ihan periaatteellinen keskustelu, että onko tämä meidän järjestelmämme lainkaan hyvä.

Ja tuossa edustaja Mäkelä otti hyvin esille tämän, että onko tässä omaisuuden suojaa, loukataanko sitä. Täällä voimaannpanosäännöksessähän todetaan, että jos verovelvollisuus on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan aikaisempia lakeja, ja verovelvollisuushan alkaa henkilön kuolemasta. Tämähän tulee koskemaan voimassa olevia säädöksiä. Siinä mielessä nyt tulee mieleen, pitäisikö tämä sitten käyttää perustuslakivaliokunnassa — en ainakaan huomannut, että tätä olisi sinne oltu lähettämässä — koska tässä on myös tämä toinen puoli koskien juuri näitä kaikkia vakuutuksia, mutta tässä on nyt nämä lainaturvavakuutukset myöskin. Voisi olla ehkä hyvä, että perustuslakivaliokunta katsoisi, onko

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

tässä tämä taannehtivuus perustuslain mukaista, kun tämä tulee sitten koskemaan myös taannehtivasti näitä sopimuksia.

17.27 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä on käyty hyvää keskustelua ehkä niistä seuraavista askeleista, ja olen erittäin tyytyväinen, että meillä on sellainen hallituspohja, joka näkee yrittäjyyden jatkumisen tässä maassa tärkeänä. Olemme tänään puhuneet siitä, miten työpaikat ovat sinne syntyneet ja miten moni, jopa 1,4 miljoonaa ihmistä, saa näistä yrityksistä työpaikan. Meillä on maassamme noin 300 000 yritystä, mutta niistä itse asiassa 78 000:een on tulossa nyt aivan tässä lähiaikoina, lähivuosina, sukupolvenvaihdos eli eläköitymistilanne. Ja näistä yrityksistä, jotka tarvitsevat uuden omistajan, noin 30 000 yritystä löytää uuden omistajan myynnin kautta, toki valitettavasti niin, että se ostaja on aika usein ulkomailta. Vajaa 20 000 nykyperintöverolla löytää jatkajan sukupolvenvaihdoksen kautta, mutta peräti 20 000 näistä yrityksistä on ilmoittanut, että he tulevat lopettamaan yritystoiminnan tässä tilanteessa. Ja me tiedämme, mitä se tarkoittaa työpaikkojen näkökulmasta, ja sen takia on erittäin myönteistä, että täältä on löytynyt tukea niille ajatuksille, että voisimme Ruotsin mallin mukaan perintöverosta luopua kokonaan. Ruotsissa sen teki hallitus sosialidemokraattien johdolla jo yli 10 vuotta sitten ja Norjassa muutama vuosi sitten. Ja toivottavasti me Suomessakin saamme tämän askeleen eteenpäin. Tässä ei kannata olla kateellinen vaan nimenomaan kannattaa ajatella nyt suomalaista omistajuutta ja suomalaisia työpaikkoja.

17.29 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tuossa aikaisemmin sanoin, että tänne eduskuntaan on tullut kaksi veroesitystä — kahden kärjen kaverikapitalismia. Nyt sitten puututaan tähän toiseen kärkeen eli perintö- ja lahjaverotuksen huojennukseen. Miksi tässä taloudellisessa tilanteessa, jossa työttömät ja vanhukset joutuvat tinkimään, on syytä alentaa perintö- ja lahjaveroa? Miksi tämä tulonsiirto köyhiltä rikkaille?

Hallitus haluaa edistää yritystoiminnan jatkoa samassa perheessä, tämä on se sinänsä hyväksyttävä perustelu. Hallituksen esitys kuitenkin kertoo, että huojennusten jälkeen yritysperinnön todellinen vero on keskimäärin 3,5 prosenttia firman käyvästä arvosta — 3,5 prosenttia, maataloilla 1,6 prosenttia. Tämä etuus on niin huomattava, että todellakin olisi syytä perustuslakivaliokunnan ottaa kantaa siihen, vaarantuuko mahdollisesti kansalaisten yhdenvertaisuus. Linaan hallituksen esitystä: "Huojennuksen tuoma etu on varsin mitattava." Tästä on helppo olla samaa mieltä. Valtio siis lahjoittaa 58 miljoonaa siksi, että on ajateltu, että tämä 3,5 prosenttiakin on liikaa. Ikävä kyllä perintö- ja lahjaveron alennus ei saavuta edes tätä näennäistä tavoitetta. Siinä on kolme ratkaisevaa virhettä: 1) harvat epäkohdat yritysperinnöissä eivät poistu, 2) veroale hyödyttää kaikkia muitakin kuin yritysten jatkajia, myös arvoasunnon tai suuren osakesalkun saajia, ja mikä vakavinta 3) syntyperän suosiminen ei kannusta aitoa yrittämistä.

Ensimmäinen virhe: Jos yrityksen saaja omistaa vähintään 10 prosenttia firmasta ja toimii sen hallinnossa, veronalaista on vain 40 prosenttia yrityksen arvosta. Höveli valtiovarainministeri Antti Rinne pidensi veronmaksuaikaa 10 vuoteen. Pääministeri Sipilä on vedonnut tapauksiin, joissa huojennusta ei ole voinut käyttää. Tätä on vaikea ymmärtää, sillä ammattimaiseen liiketoimintaan kuuluu olennaisesti omistuksen suunnittelu. On vaikea säätää lakia, joka määrää perheen toimintaa, ja vielä vaikeampi säätää lakia, joka estäisi omistuksen suunnittelun virheet. Tätä hallitus nyt kuitenkin on yrittänyt.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Suurin ongelma siis syntyy, kun kyseessä ovat lakiesityksessä esiin nostetut "suurimmat varallisuuserät". Ja tässä suhteessa hallituksen kesällä esittämä lakiluonnos oli looginen, kun se suuntautui alentamaan nimenomaan kaikkein suurimpien lahjojen ja perintöjen veroja peräti neljänneksellä. Se oli hävytön mutta tarkoitti hyvää, mutta ankan kritiikin jälkeen hallitus päätyi jakamaan etuja tasaisemmin, ei pelkästään kaikkein varakkaimmille vaan myös vain varakkaille. Lopputulos ei sinänsä muuttunut: Kaksi ylintä tuloluokkaa saa nytkin eurolleen samat 11,6 miljoonan euron hyödyt, 40 prosenttia koko potista. 2 miljoonan euron lahjansaaja maksaa ensi vuonna veroa 50 000 euroa vähemmän. Mutta samalla koko lain perustelu mureni. Nyt esitys on enää hävytön mutta samalla hyödytön. — Ikävä kyllä paperini ovat tässä nyt sekaisin, joten joudun jatkamaan tätä puheenvuoroa myöhemmin, mikäli toisen sellaisen vielä saan.

17.33 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Olisin vain huomauttanut edustaja Harakalle, että en nyt ihan tuosta samasta perusteesta puhunut, että miksi se pitäisi perustuslakivaliokuntaan tuoda — kiitos, että olet samaa mieltä kanssani siitä, ilmeisesti, koska sanoit, että tästä on helppo olla samaa mieltä. Minä olen huolestunut siitä omaisuuden suojasta ja tästä taannehtivuudesta. Mutta summa summarum: hyvä, jos se tulee perustuslakivaliokuntaan ja tästä on myös edustaja Harakka samaa mieltä.

Sitten minua häiritsi tässä puheenvuorossa nyt pikkuisen: voi olla, että täällä on varakkaitakin ihmisiä, ja niinhän se sitten on, että kun perintöveroasteikkoja muutetaan, niin ei sinne voi laittaa sitten semmoista, jos on isompi pesä — tai voihan sinne laittaa, mutta silloin maksetaan ihan järkyttävästi veroa. Mutta tämä koko verouudistus ei ole pelkästään köyhiltä rikkaille, vaan, niin kuin tuossa aikaisemmassa puheenvuorossa totesin, on siis hyvin paljon yksinhuoltajia, joita tämä koskee. Ja kävin katsomassa just äsken tämmöistä Nuoret lesket ry:tä, joka on leskille, jotka jäävät lasten kanssa siihen tilanteeseen. He ovat monesti ihan tavallisia keskituloisia työssäkäyviä ihmisiä, joilla on kovat velat. Eivät he ole mitään rikkaita. Tässä sitten tulee heille, puolisoille, ja lapsille näitä: puoliso vähennystä nostetaan ja alaikäisyysvähennystä nostetaan ja verotaulukkoja lasketaan. En minä tiedä, pitäisikö heitä nyt sitten lisätä verotaa. Se on aika iso juttu, kun puoliso kuolee — siinä on pienet lapset. Olen satoja näitä henkilöitä tavannut työni puolesta maistraatissa, siellä on tuhansia alaikäisiä valvonnassa. Ja voin ihan varmuudella vakuuttaa, että suurin osa heistä on ihan tavallisia, tavallisten tulojen kanssa olevia ihmisiä. Eivät he ole mitään rikkaita. Ei se, että puoliso kuolee, tee ihmisestä rikasta. (Toimi Kankaanniemi: Joku voi olla jopa demari!)

17.34 Timo Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Minusta tällä esityksellä, niin kuin aiemmin yritin sanoa, yritetään vaikuttaa siihen, että meillä moniin passiivisiin yrityksiin tulisi virkeämpi omistaja tai virkeämpi yrittäjä, joka veisi sitä yritystä eteenpäin niin, että sillä olisi edellytykset kasvaa ja siitä tulisi kasvuyritys. Sen tähden tässä esityksessä nimenomaan yrittäjyyteen liittyen on positiivisia askeleita. Ja totesin, että se, mitä poliittinen päätöksentekijä ajattelee, heijastuu sinne yrityskenttään. Sen tähden minusta meidän pitää antaa senkaltaisia signaaleja, että me yritämme luoda edellytyksiä, joilla olemassa oleva yritys voi kasvaa, ja että siitä voi tulla kasvuyritys ja että teemme senkaltaisia järjestelyjä, että sen yrityksen tase voi vahvistua ja sitä kautta voidaan investointeja vauhdittaa.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

17.36 **Timo Harakka sd:** Kuten tuossa äsken sanoin, ensimmäinen virhe tässä, arvoisa puhemies, oli se, että lain perustelu mureni.

Toinen virhe on se, että nyt tässä uusimmassa muodossaan suurin osa veroalesta hyötyjistä on vapaamatkustajia. Yrityksen sijaan he saavat arvoasunnon, kesähuvilan tai sijoitusvarallisuutta. 0,5 miljoonan arvoisen osakesalkun saaja maksaa 10 000 euroa vähemmän veroa kuin tänä vuonna. On vaikea ymmärtää, miten tämä palvelee yritysten jatkamista.

Vakavin ja kolmas virhe on kuitenkin se, että lakiesitys estää aidon sinivalkoisen yrittäjyyden nousua Suomessa. Jos yrittäjä on syntynyt väärään perheeseen, hän ei selviä 3,5 prosentilla, vaan hänen on suoritettava 100 prosenttia yhtiön käyvästä arvosta. On selvä, että kasvullinen kotimainen omistus turvaa työpaikat parhaiten, mutta Perheyritysten liitto on lumonnut kaikki luulemaan, että vain samassa suvussa kulkevat firmat voi laskea sinivalkoiseksi yrittäjyydeksi. Suomessa on merkittäviä perheyhtiöitä, mutta Suomessa on myös merkittäviä yhtiöitä, joiden omistajaksi on tullut ulkopuolinen silloin, kun perhe ei ole voinut työtä jatkaa. Näitä tarinoita Suomessa on aivan liian vähän, koska hallitus ei auta fiksua ja köyhää osaajaa olemassa olevan firman omistajaksi rohkeaan, uudistuvaan sinivalkoiseen yrittäjyyteen. Entistä vahvempi syntyperän suosinta vaikeuttaa tilannetta. Vaikka perheenjäsen ei olisi paras jatkaja yritykselle, veroetu suorastaan pakottaa pitämään firman perheessä. Se johtaa myös siihen, että yrityksiä ei sparrata myyntikuntoon eikä omistajanvaihdoksia suunnitella.

Ja kuten edustaja Heinonen sanoi, Suomessa on yli 70 000 yritystä, joita uhkaa sammuminen. Joukossa on varmasti myös liiketoimintaa, joka lähtisi ennennäkemättömään lentoon uuden, ulkopuolisen omistajan voimin. Pitäisikö tälle aidolle ongelmalle tehdä jotakin, niille omistajille, jotka eivät ole syntyneet kultalusikka suussa? Vai haluaako hallitus tehdä Suomessa syntyperästä parhaan bisneksen?

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 174/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.38 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Tästä esityksestä ei ole oikeastaan muuta sanottavaa kuin se, että olen hieman huolissani: Ymmärrän, että tässä aikaisemmassakin laissa on tämä 12 b §, jossa todetaan, että rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti eräissä pääkaupunkiseudun kunnissa on korkeampi, ja siinä on alaraja, jota nyt nostetaan aika reippaasti elikkä 1,5 prosentista 3 prosenttiyksikköön, joka kunnan vähintään on laitettava sinne veropohjaksi. Mielestäni ymmärrän sen ajatuksen, että pääkaupunkiseudulla halu-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

taan, että ihmiset käyttävät nämä kaikki rakennuspaikat. Mutta esimerkiksi meillä siinä Hyvinkään, Nurmijärvenkin ja Pornaisten alueella on tosi paljon tontteja. Siellä on myymättömiä rakennuspaikkoja, tälläkin hetkellä ollaan kaavoitettu, ja Hyvinkäällä me toivomme kovasti uusia veronmaksajia. Että meillä ei nyt kyllä niinkään ole ongelmana se, että ihmiset pitäisivät tyhjiillään niitä paikkoja, mihin me olemme heitä halunneet. Tämä korotus on vähän kyllä siinä mielessä huono. Että vähän tästä olen kyllä pahoillani, että tässä ei ole tehty vähän semmoista arviota, minne tätä kannattaisi kohdistaa. Mietin sitten sitä, että kun meillä on kuitenkin vähän toisenlainen se asuntopolitiikka siellä pikkuisen kauempana tästä pääkaupunkiseudusta, niin nyt siitä sitten rangaistaan, että me juuri hokuttelemmme asukkaita vähän isommilla tonteilla, ja joskus on sitten semmoisia vanhoja tontteja, missä on toinen rakennuspaikka, ja täältä Helsingistä on sitten haluttu muuttaa sinne, jotta olisi sitä tilaa. Tämä vaikeuttaa tietysti meidän tilannettamme, niin että siitä olen pahoillani. En ole nähnyt mitään perustelua, miksi tämä ryhmä on ihan sama. Voisi niitäkin vähän miettiä tosiasiallisten vaikutusten perusteella.

17.40 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä tulee tarkoittamaan noin 125 kunnassa kiinteistöveron korotusta, eli alarajan korottaminen pakottaa nämä kunnat nostamaan kiinteistövero. Itse oikeastaan aika hyvin ymmärrän sen, koska kun hivenen tutkin sitä, niin aika monesta näistäkin kunnista on myös tullut niitä viestejä, että kuntataloudessa ei mene kauhean hyvin, ja siitä huolimatta he ovat halunneet pitää kiinteistöveron alhaalla. Ja kun joku kunta on ollut pakotettu menemään siellä varsin korkealla, niin on perusteltua, että tätä eroa yritetään suitsia ja pitää kohtuullisena. Tietysti silloin, jos kiinteistövero ei ole ollut edes näissä alarajoissa, voi aina kysyä sitä, onko silloin kaikki tulonhankkimiskeinot kunnan tai kaupungin näkökulmasta käytetty.

Kiinteistöveron alarajan nostossa aika usein unohtuu se, että se kohdistuu tietysti kiinteistön omistajiin mutta se kohdistuu itse asiassa kaikkiin asujiin. Eli se tulee vuokriin. Se tulee omistusasujille yhtiövastikkeiden ja muiden kautta, jos ei ole kyse omakotitalosta. Ja näin se tulee vaikuttamaan kyllä jokaisen ihmisen ensi vuoden kuluihin näissä kunnissa, missä tuo korotus tulee tapahtumaan.

Rakentamattoman rakennuspaikan vero on minun mielestäni perusteltua — se, että yritetään kannustaa niitä tontteja liikkeelle ja rakennuskäyttöön. Ja itse toivoisin, että puoliväliriihessä hallitus myös pohtisi uudemman kerran ottavansa käyttöön kannustinta siihen, että tietty verohuojennus tulisi käyttöön, jos tontti myydään esimerkiksi kaupungin julkiin rakennuskäyttöön.

17.42 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Olimme arvoisan puhemiehen kanssa valtioneuvoston jäsenenä ja veropoliittisessa ministeriryhmässä 90-luvun alussa, kun tämä kiinteistöverojärjestelmä luotiin. Sillä korvattiin muistaakseni kolme erillistä maksua, katumaksu, manttaalivero ja joku kolmas — neljäskin niitä oli, muistaa puhemies paremmin — ja luotiin tämä järjestelmä. Nyt en kyllä muista sitä, minkä kokoiset nämä rajat, ala- ja yläraja, silloin olivat, kun tämä alkuun pantiin, mutta sen kyllä muistan, että lukuisia kertoja on rajoja muutettu ja aina nostettu ylöspäin. Niin tapahtui viime vaalikaudella, sosialidemokraattien johdolla nostettiin jopa enemmän kuin nyt tässä hallituksen esityksessä on, esimerkiksi asuinkiinteistöjen osalta. Ja totta on se ja sinänsä ikävää, että tämä menee kaikkien kiinteistöjen kautta omistajien maksettavaksi, jotka perivät sen esimerkiksi vuokrana tai sitten maksavat muutoin sen tuloillaan, ja tässä suhteessa se nostaa myös

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

kaikkein vähävaraisimpien ihmisten asumiskustannuksia. Tämä linja on ollut kaikilla hallituksilla tässä parikymmentä vuotta.

Yksi kysymys tässä on nämä kiinteistöjen arvot. Ihan tarkkaan en tämän päivän tilannetta tiedä, mutta taannoin olivat kyllä kiinteistöjen arvot aika lailla vialla eli veropohjana olevat arvot eivät vastanneet niiden todellista arvoa. Tällä hetkellä kun esimerkiksi maaseudulla kiinteistöjen todelliset arvot ovat alenemassa, valitettavasti, niin tähän pitää kyllä vakavasti kiinnittää huomiota, että verottajalla on oikeat arvot verotuksen pohjana.

17.44 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kiinteistövero nostetaan paikkaamaan vain valtion budjettia. (Toimi Kankaanniemi: Kuntien, se menee kunnille!) Tämä on uusi nosto jo aikaisemmin päätettyjen lisäksi ja on myrkyä erityisesti pääkaupunkiseudun asuntotilanteelle. Muistini mukaan Helsingin ja Espoon osuus näistä vaikutuksista on 60 prosenttia, ja jo ennestään vaikea tilanne vaikeutuu, ja tämä kiinteistövero valuu vuokriin.

Rakentamattoman rakennuspaikan lisätty vero on sinänsä perusteltu, mutta se on pakollinen vain pääkaupunkiseudun 14 kunnalle, sellaisille metropoleille kuin Sipoo ja Nurmi-järvi. Olisi perusteltua, jos kaikkialla Suomessa metropolialueilla asuntorakentamista katsottaisiin suhteessa väestöennusteeseen ja siltä osin päätettäisiin, mikä on pakollisuuden aste.

Valtiovarainministeriössä on tekeillä suuri kiinteistöverotuksen uudistus. Olisi ollut ehdottomasti viisaampaa odottaa, mitä se mukanaan tuo, kun vielä muistutan, että joka tapauksessa kiinteistövero ollaan tässä oltu huomattavasti nostamassa jo muutenkin. Näin varmaan olisi ollut viisasta menetellä, ellei hallitus olisi joutunut rahapulaan. (Toimi Kankaanniemi: Joka on seurausta viime vaalikauden tuhlailusta!)

17.46 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tässähän on kysymyksessä tilanne, että jo toista kertaa peräkkäin hallitus pakottaa kunnat nostamaan kiinteistöveroja. Jo viime syksynä kannoimme vahvasti huolta siitä, että tällä kiinteistöverolla on vaikutusta asumisen hintaan. Se on monessa lähiökerrostalossa tai omakotitalossa nyt monen asukkaan huolena, että jälleenkö näitä pakkonostoja tulee, ja niinpä tulee jo toisen kerran: toisena syksynä peräkkäin täällä hallitus nostaa kiinteistöveron alarajaa. Ja aivan kuten edustaja Harakka äsken kertoi, niin samaan aikaan kuitenkin hallitus on kokonaisuudessaan uudistamassa kiinteistöverotusta, ja siksi pitäisi tässä tilanteesta tästä tuplanostosta, tuplapakotuksesta luopua ja odottaa tätä kiinteistöveron kehittämistä. Tietenkin sosialidemokraattien näkökulmasta silloin on hyvin tärkeää se, että tämä kiinteistövero voisi kehittyä myös tätä päivää enemmän ei-regressiiviseen suuntaan eli suomeksi sanottuna ottaisi vähän enemmän huomioon tulo- ja varallisuuseroja asumisenkin suhteen. Me kannamme hyvin vakavaa huolta siitä, että tällä tuplanostolla, kaksi vuotta peräkkäin pakkonostolla, jälleen kerran asumisen hintaa nostetaan, ja siksi emme pidä hyvänä tätä hallituksen esitystä.

Täällä on puhuttu paljon tänään verotuksen oikeudenmukaisuudesta, ja kun äsken viitattiin rahapulaan, niin kyllähän se nyt, puhemies, niin on, että samaan aikaan hallituksella oli varaa tehdä esitys miljoonaperintöjen verotuksen keventämisestä ja hallituksella oli varaa nyt tuoda tänne eduskuntaan niin sanottu yrittäjävähennys, joka kuitenkin kaikkein eniten suosii kaikkein parhaimmassa varallisuusasemassa olevia henkilöitä, ja hallituksella on ollut varaa tehdä sellaiset veronkevennykset, joista hyötyvät kaikkein eniten suurituloiset, ja sitten sanotaan, että okei, meillä on rahapula, nostetaan kiinteistövero monen pienen (Pu-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

hemies koputtaa) asukkaan ongelmana. — Puhemies! Hetken voisin jatkaa sieltä. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja, 2 minuuttia on reippaasti mennyt. Voitte siirtyä puhujapönttöön.

Puhemies! Lyhyesti vain jatkan loppuun tämän lauseen. — Eli nimenomaan on varaa sitten tehdä tällaisia esityksiä, millä nostetaan asumisen hintaa, nostetaan kiinteistövero. Se, mikä meitä on hämmästyttänyt jo aiemmalla kierroksella täällä, kun olemme eduskunnassa käyneet tätä hallituksen verolinjaa läpi, on tietenkin ollut se, että perussuomalaisille tuntuu olevan, samaan aikaan kun miljoonaperintöjen verotusta kevennetään, täysin ongelmatonta myös vaikka nostaa bensaveroa ja tehdä vähän toisin kuin ennen vaaleja puhuttiin, puhumattakaan siitä, mikä täällä tuli aiemmin tänään esille, että kun arvovalintoja tehdään, niin sitten kerrotaan, että rahaa ei ole, on leikattava työttömyysturvaa, on leikattava veteraaneilta rintamalisän indeksejä ja muuta. Tämä nyt ei tunnu kauhean oikealta tämä politiikka. Ja sitten tullaan siihen kysymykseen, että niin, on rahapula. Ja tänäänhän me väyläitimme jo ministeri Orpon läsnä ollessa sitä, että hän on itsekin korostanut, että mikäli työllisyys ei nouse kasvuun, niin ensi keväänä voi olla edessä tilanne, että hallitus sitten kehysriihessään, jonka se tietenkin siirtää kunnallisvaalien yli, tulee jälleen toteamaan, että kappas vaan, rahaa ei ole ja tehdäänpä lisäleikkauksia. Tämä yhtälö on huono, ja tässä suhteessa meillä sosialidemokraateilla olisi erilaisia arvovalintoja.

17.49 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tänään salissa on kyllä kerrottu monia asioita, jotka eivät ihan paikkaansa pidä, ja edustaja Harakka nyt jälleen kertoi, että kiinteistövero menisi valtion pohjattoman kassaan tilkkeeksi. Eihän se pidä, edustaja Harakka, paikkaansa. Ettekö te tunne lainkaan — kiinteistöveron historiaa täällä jo kuvattiin — sitä, miten se toimii? Kiinteistövero maksetaan suoraan — valtio sen laskuttaa, ja valtio tilittää sen takaisin — kunnille. Se tuottaa suomalaisille kunnille noin 1,7 miljardia euroa. Laitetaan tämäkin nyt pöytäkirjaan, ettei näitä vääriä tietoja levitetä koko ajan.

17.50 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Nyt edustaja Heinonen ei oikein kuunnellut, mitä puhuin. Sanoin, että hallituksen budjettiin tuli vaje. En puhunut siitä, tulevatko ne valtion- vai kunnallisveron puolelta. (Leena Meri: Kyllä me se nyt kuultiin!) Tämähän on jokaisen tiedossa, että kun niitä päivähoitomaksujen korotuksia täällä esititte rinta rottingilla vielä jokin aika sitten ja nyt aivan yhtä suurella ponnella sitten esittelitte suurena saavutuksenanne sitä, että ne onkin peruutettu, niin niitä tässä nyt sitten paikkaatte tällä kiinteistöveron uudella korotuksella. Se ei ole ehkä sellainen suoritus, sellainen ylpeyden aihe, että haluaisitte sitä tässä erikseen mainostaa, mutta jos haluatte todellakin kertoa suomalaisille sen, niin teidän aikomuksenne ensin oli nostaa päivähoitomaksuja, mutta kun tulitte katumapäälle muun muassa opposition painostuksen ansiosta, (Puhemies koputtaa) niin sitten aiotte rangaista suomalaisia omakotiasujia vastikkeeksi. Kyllä minä tiedän, mistä verolähteestä nämä tulevat. Ei tässä ole mitään korjattavaa.

17.51 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Uskoinkin, että edustaja Harakka tietää, mistä ne tulevat, mutta siitä huolimatta kerroitte sen niin, että

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

kaikille tässä salissakin syntyi sellainen kuva, että se jollain tavalla... Nytkin vielä puhuitte, että valtion budjetissa on vaje, ja siihen nivotte tämän. Tämä ei tule kaikkiin kuntiin, tämä ei tule kohdistumaan kuin 125 kuntaan jonkin kiinteistöveron kohdalta, mitä heidän pitää nostaa. Ei tällä ole mitään tekoa päivähoitomaksujen korotusten perumisen kanssa, vaan tämä on yksi keino, millä halutaan vahvistaa kuntataloutta. Eli tämä raha ei tule millään tavalla paikkaamaan valtion budjetissa olevaa vajetta, kuten edustaja Harakka sanoi, vaan tämä tuotto tulee kokonaisuudessaan, lyhentämättömänä, kunnille.

17.52 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Tämä on melkoisen ala-arvoista panettelua ja väärän todistuksen antamista, ja voitaneen tarkistaa tuolta eduskunnan pöytäkirjoista, mitä tarkalleen sanoin. Se, että tämä kiinteistöveron korotus nyt aivan ykskaks yllättäen uutena ilmestyi tähän hallituksen keinovalikoimaan, ei todista sitä, että tämä on ollut harvittainen toimi, kun kerran suomalaisille asukkailla on kerrottu, että nyt on riittäviä kiinteistöveron korotuksia, ja sitten samanaikaisesti, kun jouduitte perääntymään tästä päivähoitomaksujen korottamisesta, yhtäkkiä keksittekin, että suurin piirtein samansuuruinen summa onkin löydettävissä kiinteistöveron ylimääräisestä korottamisesta. Jos te maltatte puhumisen sijaan kuunnella, mitä aidosti sanotaan, niin välttytte itse väärinkäsityksiltä. Tässä salissa kukaan muu ei ole käsittänyt väärin kuin te. (Eduskunnasta: Kaikki käsitti!)

17.53 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kunnilla on laaja määräysvalta kiinteistöveron määräämisen ja tason suhteen, ja päätökset ovat siltä osin pitkälti kuntien ja kaupunginvaltuustojen päättäjien käsissä, toki lain määräämissä rajoissa. Yhtenä tämän hallituksen esityksen tavoitteena on lisätä rakentamista, ja siksi rakentamattoman tonttimaan kiinteistöverotusta tullaan kiristämään, mikäli tämä hallituksen esitys nyt täällä eduskunnassa sitten syksyn aikana hyväksytään ja kunnat ehtivät marraskuun 17. päivään mennessä nämä uudet veroprosentit myös määrittää, eli tämä kiristää rakentamattoman tonttimaan verotusta erityisesti pääkaupunkiseudulla.

Tavoitteena on siirtää verotuksen painopistettä tuloverotuksesta muun muassa kohti kiinteistöverotusta, joten tässä mielessä tämä kiinteistöverotuksen alarajojen nosto on ymmärrettävä toimenpide, mutta haluan kuitenkin samaan hengenvetoon mainita oman mielipiteeni siitä, että kuntien itsemääräämisoikeus tulee jatkossakin säilyttää laajana myös kiinteistöverotuksen suhteen, olemmehan me täällä nyt tässä eduskunnassa jo monelta osin helpottaneet ja vähentäneet kuntien lakisääteisiä tehtäviä ja tulemme myöhemmin tällä vaalikaudella jatkamaan tätä työtä.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä lopuksi kiittää hallitusta siitä, että se on tietojeni mukaan tuomassa tuulivoimapuistot voimalaitoksia koskevan kiinteistöverotuksen piiriin, ymmärtääkseni vuoden 2018 alusta alkaen. Se on ehdottomasti oikea ja moraalisestikin hyvin merkittävä toimenpide, kun otetaan huomioon se, että tuulivoimayhtiöt ovat saaneet edukseen huomattavan korkeita tuulivoiman syöttötariffeja ainakin sähkön hinnan nykytasolla arvioituna.

17.55 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Tänään, kun on taas kuunnellut tätä keskustelua, täytyy sanoa SDP:lle se, että te itse aika provokatiivisesti käytätte hyvinkin vahvoja ilmauksia, kuten "olen niin hämmäntynyt" ja "järkyttynyt" ja kaikkea tämäntyyppistä, ja sitten kun täällä ihan asiallisesti vastataan takaisin, niin sitten se on panettelua tai sitä, että ministeri vastaa rumasti. Että tietyllä lailla jotenkin tuntuu aika hauskalta, että norma-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

li vastauskin on sitten jo panettelua. Mutta ehkä edustaja Heinonen vastaa siihen tarkemmin itse.

Haluan nyt vielä puuttua just tähän SDP:n raflaavaan kielenkäyttöön: miljoonaperilliset ja apteekkarit ja köyhiltä rikkaille. En tiedä, oliko edustaja Viitanen jo tullut saliin, mutta olen kymmenen vuotta työskennellyt alaikäisten kanssa, joiden vanhemmat ovat kuolleet — toinen vanhempi on kuollut, ehkä molemmatkin. He ovat tavallisia ihmisiä asuntolainoineen. Heillä on alaikäisiä lapsia, he ovat leskiä, yksinhuoltajia. Heillä on yleensä joku asunto ja auto. Ovatko he nyt niitä miljoonaperillisiä? Tämä koskee myös heitä. Te annatte nyt sellaisen kuvan, että hallituksella on semmoinen ajatus, että me emme ollenkaan tavallisille ihmisille näitä lakeja suuntaa. Suomessa suurin osa niiden alaikäisten vanhemmista, mitä minä olen käsitellyt — ja minä todella olen niitä ihmisiä tavannut satoja — on aivan tavallisia asuntovelallisia ihmisiä, he eivät ole mitään miljonäärejä. Tämä on aivan uskomatonta. Varmaan he katsovat tuolla television ääressä silmät pyöreinä, että oletteko te sitä mieltä, että heidän perintöverotustaankin pitäisi vielä kiristää, kun puolisoikin on kuollut. Minä ihmettelen tätä valtavasti.

Ja sitten siitä kuuntelemisesta: Siis minä en meinaa istunnossa kuulla mitään, kun kaikki päivät tästä rivistä tulee sellainen huuto koko ajan. Kukakohan täällä ei kuuntele?

17.57 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Viime vaalikaudella hallitus sosialidemokraattisen valtiovarainministerin johdolla leikkasi kuntien valtionosuuksia kumulatiivisesti arviolta 5 miljardia ja kuntien velkataakka, koko kuntasektorin velkataakka, kasvoi 10 miljardista 17 miljardiin. Näin te teitte kunnille eli pakotitte valtionosuusleikkauksilla kunnat velkaantumaan. Se johti siihen, että kuntien tuloveroprosentti nousi, sitä nostettiin teidän politiikkaanne takia. Se koskee varsin pienituloisia tulonsaajia. Ja sen lisäksi, että verotus kiristyi, oli yt-neuvotteluja, oli irtisanomisia ja kuntien palvelut heikkenivät. Se oli teidän kuntapolitiikkaanne. Todella, te nostitte myös kiinteistöveroja. Alaraja nousi teidän aikanne enemmän kuin mitä tämä esitys, ikävä esitys sinänsä, nyt sisältää.

Mutta tämä on se tilanne, missä oltiin. Nyt tämän budjettikirjan mukaan sekä Kuntaliiton että ministeriön vakuutus on, että tämä budjetti kokonaisuudessaan vahvistaa kuntataloutta 39 miljoonaa euroa. Ei paljon, mutta se on valtavan paljon enemmän kuin se, mitä viime kaudella tapahtui, kun te leikkasitte kuntien valtionosuuksia kylmästi, mikä johti siihen, että työntekijöitä irtisanottiin ja palveluita heikennettiin. Nyt hallitus antaa kunnille mahdollisuuden nostaa kiinteistöveroja, mutta alarajan osalta se pakottaa muutaman kunnan, jotka ovat pääosin maan vauraimpia kuntia, nostamaan sitä pakolla. Se on tietysti ikävää, mutta tämä on se tapa, jota viime aikoina on käytetty, ja teillä ei ole ollenkaan puhtaammat paperit tässä suhteessa kuin mitä nykyisellä hallituksella, päinvastoin. (Puhemies koputtaa) Kun te leikkasitte valtionosuuksia, te ajoitte kunnat ahdinkoon.

17.59 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Nyt hetkellisesti paikalta poistunut oppositio palasikin saliin, mutta gramofoni alkoi taas pyöriä hieman väärästä paikasta, hieman väärässä asiakohdassa. Nämä edustaja Harakan väitteet kiinteistöveroasian yhdistämisestä päivähoitoon ovat varsin erikoisia, ja kuulisin niihin mieluusti perustelujakin. Nythän tosiasia on se, että pääkaupunkiseudun rikkaat kunnat ja monet muut kaupunkiseudut olivat jo tehneet päätökset, etteivät ne korota päivähoitomaksuja — jo ennen kuin lainsäädäntöä oli edes valmisteltu tekivät päätöksen, etteivät muuta ryhmäkokoja — kun taas meillä pienemmissä maakuntakaupungeissa ei ole rahaa olla korottamatta niitä, jos sellainen mah-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

dollistetaan. Meillä Lappeenrannassa jouduttiin muuttamaan ryhmäkokoja, meillä jouduttiin luopumaan subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta. Edes sosialidemokraateilla ei ollut esittää sille vaihtoehtoja, mistä otetaan rahat. Meillä jouduttiin miettimään, mistä otetaan rahat siihen, että päivähoitomaksuja ei nosteta. Tämä on alueellista epätasa-arvoa, ja jos tämä kiinteistöveron muutos sitä voi jollain tavalla korjata, niin silloin se vie asian vain parempaan suuntaan. Pääkaupunkiseudulle keskittyy jo nyt aivan liikaa väkeä aivan liian nopeasti, ja jos tällä voidaan hillitä liiallista kasvua, hallitsematonta kasvua ja alueiden pantaamista tonttien myyntiin ja arvon nousun odottelemista, niin eikö se ole vain hyvä asia? Onko SDP nyt sitten gryndereiden asialla, jos tämä on huonoa kehitystä?

18.01 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Jos täällä salissa todella kuunneltaisiin, niin te tietäisitte, että näillä puheenvuoroilla me olemme kuntalaisen ja asukkaan asialla ja kannamme huolta siitä, että tällä hallituksen toistamiseen tekemällä pakkoesityksellä asumiskustannukset nousevat. Tämä on meidän huolestamme.

Mielestäni parlamentarismiin kuuluu se, että oppositiolla on sekä oikeus että velvollisuus esittää kritiikkiä ja myös omia vaihtoehtojaan. Ei SDP olisi nostamassa pienten leskien tai orpojen perintöveroa, ei suinkaan. Mutta olisimme kyllä nostamassa perintöjen verotusta silloin, jos joku perii miljoonan — eikö siellä ole vähän varaa nousuun? Hallitus toimii täysin päinvastoin, sillä on varaa laskea miljoonaperintöjen verotusta. Ja olemme kiinnittäneet huomiota siihen, että kun täällä paljon puhutaan, että nämä veroratkaisut ovat kokonaisuus, niin nythän tulonjaollisesti koko ajan käy niin, että pieni ihminen maksaa enemmän ja iso ihminen pääsee hivenen helpommalla. Kansalaiset ovat tästä, puhemies, hämmentyneitä. Meillä on mielestäni oikeus tuoda se esiin ja kertoa siitä huolesta, minkä kuulemme tuolla turuilla ja toreilla, kun ihmisten kanssa keskustelemme.

Mitä tulee leskien ja orpojen asiaan, niin tietenkin on ikävää, että hallitushan on tässäkin tapauksessa henkivakuutusten osalta poistamassa kokonaan tätä verotonta osuutta, ja meille kyllä sopisi sitä osittain vielä verottomana pitää. Eli tässä suhteessa hieman, jos sallitte, hämmentää tämäkin arvovalinta. Siitä on tullut muuten hyvin paljon kansalaispalautetta, jossa on pidetty tätä hallituksen esityksen kohtaa täysin kohtuuttomana.

Mutta mitä tulee tähän puheena olleeseen kiinteistöveroon, niin toistan sen huolen: Tämä lisää asumiskustannuksia, ja tämä on toinen vuosi peräkkäin. Kokonaisuudistusta tehdään. Siksi olisi viisasta ja järkevää tässä tilanteessa jättää tämä pakkokorotus tekemättä.

18.03 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Viitanen vastasi kyllä niitä näitä mutta ei vastannut minun kysymykseeni (Timo Heinonen: Aivan, ei lainkaan!) siitä, mikä on teidän vaihtoehtonne. Te viime kaudella ajoitte sitä politiikkaa, että kuntia ahdistetaan valtionosuusleikkauksilla. Se oli muuten aivan käsittämätöntä, että valtio muka säästi sillä, että pakotti kunnat velkaantumaan. Kunnat velkaantuivat 10—17 miljardia teidän hallituskaudellanne valtiovarainministerin johdolla hänen esittämiensä budjettien ansiosta. Se oli aivan käsittämätöntä, ja se aiheutti monelle kuntatyöntekijälle potkut. Se johti siihen, että kunnat irtisanoivat ja vanhusten palvelut heikkenivät ja ollaan siinä tilanteessa, missä nyt ollaan. Edelleenkö te jatkaisitte sitä velkaantumista?

Otanpa vain nyt esille, kun tekin puhuitte vähän kaikesta, että esimerkiksi toisen asteen koulutukseen te halusitte 270 miljoonan euron leikkauksen, mutta hallitus onneksi päätyi 190 miljoonaan. Eli te olisitte edelleen halunneet jatkaa kuntien kurittamista valtionosuuk-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

sien leikkauksilla. On selvää, että tuloista on helpompi maksaa veroja kuin varallisuudesta, ja kiinteistövero on siinä suhteessa hankala, kun se eläkeläismummo joutuu siitä mökistään maksamaan kiinteistövero, vaikka eläke on pieni. Siinä suhteessa tämä malli ei ole hyvä, mutta se on kehitetty tällaiseksi, ja tekin olette sitä ylläpitäneet ja kiristäneet jatkuvasti. Sen sijaan te, edustaja Heinäluoma, kun olitte valtiovarainministerinä, niin poistitte varallisuusveron 40 000:lta Suomen kaikkein rikkaimmalta. Siitä on jo toista miljardia sen perusteella annettu lahjaa. Yhteisövero pudotitte, ja se meni osinkoina Amerikkaan. Sitäkö te haluaisitte jatkaa? (Pia Viitanen: Haluaisitteko te nostaa sitä?) Valtionosuuksia leikkaamalla ei todellakaan tässä päästä eteenpäin. (Puhemies koputtaa) Tämä malli on nyt parempi kuin mikään näistä teidän toimenpiteistänne.

18.05 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Ajattelin omalta osaltanikin osallistua tähän sinänsä laadukkaaseen keskusteluun valtion tuloista ja menoista. Mutta ihan muutama sana faktoista. Kun puhutaan siitä, mitkä ovat vaikutukset vaikka nyt sitten kiinteistöveron osalta Helsingissä, pääkaupunkiseudulla tai laajemmin maakunnissa: Tässä edustajakollega aikaisemmin totesi, että esimerkiksi maakunnissa subjektiivisen päivähoito-oikeuden poistaminen tuo säästöjä. Tämä on minun mielestäni hyvä esimerkki siitä, kun ei ole kunnolla tutkittu päätösten lainsäädännön vaikutuksia, niin itse asiassa nyt jälkikäteen juuri siellä maakunnissa huomataan, että itse asiassa niitä säästöjä ei tullutkaan. Vaan mitä kävi? Itse asiassa se on tuonut lisää toimistotyötä, lisää byrokratiaa ja vähemmän käsiä itse hoitoon, lasten hoitoon. Eli mitä me tästä opimme? Kun me teemme lakeja, kun me säädämme lakeja, niin kyllä meidän pitää tietää, mitkä ovat ne oikeat kustannukset. Aina kaikki ei ole säästöä, vaikka niin kuvitellaan.

18.06 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Kyllä noista edustaja Kankaanniemen puheista tällä kaudella voisi kirjoittaa tällaisen budjettikirjan paksuisen kirjan. (Toimi Kankaanniemi: Ne on totta kaikki!) Mutta ongelmallisinta, puhemies, tässä on se, että tämä paksu kirja sisältäisi vain ja ainoastaan kritiikkiä sitä kohtaan, mitä SDP on aikanaan tehnyt. Täältä ei löytyisi, puhemies, yhtäkään sivua, jolla edustaja Kankaanniemi perustelisi sitä, miksi perussuomalaiset tekevät tällaisia päätöksiä nyt, kun he ovat vallassa. (Toimi Kankaanniemen välihuuto) Täällä ei olisi yhtäkään sivua perusteluja sille, miksi on oikein se, että miljoonaperintöjen verotusta kevennetään, tai miksi oikein on se, että jo toistamiseen pakotetaan kiinteistöveron nostoon, tai miksi on oikein nyt hyväksyä bensaveron korotukset jopa hieman iloiten, kun vielä ennen vaaleja äänestäjille puhuttiin täysin toista siellä toreilla. Ja haluaisin, että tämänpaksuisessa kirjassa, jossa on kokoelma kritiikkiä SDP:tä kohtaan, nyt tunnustettaisiin vihdoinkin se tosiasia, että perussuomalaiset ovat nyt vallassa. Teillä on valtikka. Jos edustaja Kankaanniemi täällä kritisoi yhteisöveron laskua, niin tämä on uutinen, jos edustaja Kankaanniemi on nyt nostamassa sitä. Eli jos edustaja Kankaanniemi ja tämä hallitus nostaa yhteisövero, se on uutinen. Ja kannattaa varmaan nyt sitten median kiinnittää huomiota siihen, että tällaista kenties on tapahtumassa.

Mutta puhemies, alleviivaan: vastuuseen kuuluu se, että omista päätöksistä kannetaan vastuu ja niitä perustellaan ja seisotaan niiden takana eikä käytetä kaikkea aikaa siihen, että moititaan vain opposition toimia.

18.08 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen ei vielääkään perustellut niitä omia tekojaan. Te olitte ministerinä ja olitte viemässä

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

eteenpäin sellaisia päätöksiä, joista tuolla mainitsin, ja niillä heikennettiin meillä kuntien taloutta raskaasti: kunnat velkaantuivat, irtisanoivat ja heikensivät palveluja. Ja me saimme nyt tälle hallitukselle sen tilanteen käteen, mikä teiltä jäi. Ja nyt on pakko panna kuntataloutta kuntoon, valtiontaloutta kuntoon. Onneksi nyt on tapahtunut suuri muutos. Työpaikkojen määrä kasvaa. Teidän aikananne 100 000 menetettiin. Nyt velkaantuminen hidastuu. Investoinnit ovat lähteneet käyntiin, ja tämä maa on nousussa. Mutta teidän aikananne valitettavasti kaikki menivät alaspäin paitsi velka ja verotus.

18.09 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En vieläkään kuullut edustaja Kankaanniemeltä perusteluja siihen, miksi tämä hallitus ottaa tänä vuonna enemmän velkaa kuin hallitus, jossa sosialidemokraatit olivat mukana, otti viime kauden viimeisenä vuotenaan, miksi se ottaa myös ensi vuonna enemmän velkaa kuin tuolloin otettiin. En kuullut edustaja Kankaanniemeltä perusteluja tähän. Sen sijaan ihmettelen, että kun sitä velkaa vain koko ajan otetaan lisää ja lisää, niin miksi ihmeessä on sitten varaa tehdä tällaisia arvovalintoja veropolitiikan suhteen, hyväosaisille on varaa antaa veronkevennyksiä. Ja sitten tullaan siihen tilanteeseen — katsotaan ensi keväänä, toivon, että olen väärässä, mutta ensi keväänä voi tulla se tilanne — että todetaan, että voi voi, ei ole tullut työpaikkoja, on annettu veronkevennyksiä, joilla ei työllisyysvaikutuksia, ja sitten ollaan siinä tilanteessa, että nyt täytyy taas tehdä lisäleikkauksia. Tämä yhtälö on mahdoton, ja sille yhtälölle haluan perusteluja.

Ja, puhemies, haluan vielä loppuun sanoa, että mitä tämä tällainen kuntapolitiikka on, kun ajattelee kuntalaisen kannalta: Nythän perussuomalaiset ja hallitus ovat tekemässä (Puhemies koputtaa) niin, että vanhuspalveluja (Puhemies koputtaa) leikataan, asumiskustannuksia (Puhemies: Ja nyt vastauspuheenvuorolle varattu aika on täytetty!) nostetaan. Se on kuntalaisten kannalta väärää politiikkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrytään puhujalistaan.

18.10 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Haluan vielä kommentoida hieman noita edustaja Skinnarin ennustajankykyjä: osataan kertoa etukäteen nyt tehtävien säästöjen pitkäaikaisia vaikutuksia ennen kuin niitä on kunnolla edes tehty, kun taas esimerkiksi meidän kaupungissamme säästölaskelmat valmistelevat virkamiehet virkavastuulla, ja niitä laskelmia ja niitten toteutumista seurataan, minkälaisia säästöjä näistä päivähoitotoimenpiteistä nyt sitten loppujen lopuksi koituu, ja korjataan toimenpiteitä, jos on sellaisiin aihetta. Mutta se perustotuus on kyllä se, että maakunnissa on vaikeaa, kun pääkaupunkiseutu porskuttaa, ja kiinteistövero on eräs työkalu kenties tämän asian tasoittamiseenkin.

No, muuten ihmettelen sosialidemokraattien väitteitä näistä päivähoitoasioista. Oikeus subjektiiviseen päivähoitoonhan ei poistu, vaan se jää 20 tunnin osalta. Eikö teille riitä edes se 20 tuntia vapaata omista lapsista?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No, annetaan vastauspuheenvuoro edustaja Skinnarille, vaikka tässä on vain yksi puheenvuoro enää jäljellä. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä, vastauspuheenvuoro.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

18.11 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy nyt vähän puolustaa pääkaupunkia eli Helsinkiä ja samalla tietysti koko Suomea. Itse en välttämättä pidä sellaisesta vastakkainasettelusta Helsingin tai maakuntienkaan välillä.

Mutta itse asiassa minun asiani liittyy tähän itse sisältöön eli siihen, miten paljon on tutkittu sitä, miten esimerkiksi päivähoitossa tällaiset muutokset vaikuttavat ja kuinka paljon se oikeasti tuo kustannuksia. Tämä on tutkittua tietoa, näitä tutkimuksia tehdään koko ajan. Kyllä minä kehotan tutustumaan näihin tutkimuksiin, jos ja kun tällaista lainsäädäntöä tehdään.

18.12 **Leena Meri ps**: Arvoisa puhemies! Toivon, että laitatte linkin siitä, missä on tutkittu tämän subjektiivisen päivähoito-oikeuden, nimenomaan tämän muutoksen, vaikutuksia. Luen mielelläni, en ole niitä nähnyt. Ja haluaisin muistuttaa, että tästä kunta on voinut päättää. Edustaja Mäkelä tuossa kertoi, että heidän kunnassaan subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoituksiin jouduttiin lähtemään, ja muistaakseni hän sanoi, että jouduttiin niitä päivähoitomaksujakin korottamaan — valitettavasti heidän kunnassaan on näin, meillä ei ole siihen jouduttu lähtemään. Ja hyvää oli myös tämä, että hallitus laskee näitä alimpia päivähoitomaksuja.

Minä jatkan tuosta edellisestä puheenvuorosta: Tässä on koko ajan puhuttu siitä, että täällä ei kuunnella tai että miten täällä puhutaan ja miksi perussuomalaiset puhuvat SDP:lle näin ja puhuvat aikaisemmasta. Siis elämähän on jatkumo. Jos minä väitän, että minä olen jotain, niin kyllä minun pitää myös pystyä omalla esimerkilläni näyttämään, että minä olen ollut aina sellainen. Että nyt jos te katsotte, että me toimimme jotenkin väärin, niin on se nyt aika erikoista, että me emme voi sanoa, että hei, nyt te puhutte näin, mutta te toimitte aikaisemmin toisin. Te puhutte velkaantumisesta. Siis Suomi on velkaantunut vuodesta 2008: silloin oli 54 miljardia, ja kun tämä hallitus aloitti, oli 95 miljardia. Kukakohan tässä on velkaannuttanut tätä Suomea? Sote oli kaatunut, komissio uhkasi meitä seurantamenetelyllä. Meillä on ihan oikeasti ollut aikamoinen kaaos käsissä. Ja minä olen itse ollut kuntapäätäjänä, ja se oli tuskaa, kun — minä istuin kaupunginhallituksessa — joka kerta kun budjettia väännettiin, kaupunginjohtaja rupesi puhumaan, että taas niitä VOSeja leikataan, että paljonkohan niitä leikataan. Oli niin helppoa siirtää ne ja sanoa, että eihän, me vain siirrämme ne sinne — aivan käsittämätöntä.

18.14 **Pia Viitanen sd**: Arvoisa puhemies! Viime kaudellahan sopeutettiin taloutta selkeästi ja esimerkiksi alijäämä tippui 8 miljardista 5 miljardin tasolle, että siinä suhteessa ollaan kyllä tehty vaikeita säästöpäätöksiä viime kaudella. Ollaan myös satsattu työllisyyteen, luotu nuorisotakuu, vanhustenhoivalaki, mutta nyt niitä ollaan romuttamassa, ja siitä kannamme huolta ja olemme hyvin pahoillamme. Ja samoin minä nyt edelleen peräänkuulutan sitä, että ei tässä keskustelussa nyt tunnu löytyvän perusteluja sille, mikä on sitten sen äänestäjän kuluttajansuoja, jos ennen vaaleja esimerkiksi kerrotaan, että me emme missään nimessä hyväksy bensaveron korotuksia, ja sitten niitä korotetaan. Tai emme hyväksy Kreikan tukipakettia, ja sitten syntyy Soini ykkönen. Ja tätä peräänkuulutan kaikessa tässä. Ja se on muuten opposition oikeus ja velvollisuus.

Täällä aiemmin sanottiin, että sinänsä SDP:n hyvä puhua, koska me olemme hyvin johdonmukaisia. Olemme kantaneen hallitusvastuuta, luoneet hyvinvointiyhteiskunnan, sosiaaliturvan palvelut, kantaneet huolta työllisyydestä vastuullisesti, ja siksi vastuullisesti

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

myös oppositiosta käsin, kun meidän vuoromme on täällä olla, esitämme oman vaihtoehtobudjettimme, jossa otetaan muun muassa vähemmän velkaa kuin hallitus ottaisi.

18.15 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Vielä korjaan pöytäkirjaan varmuuden vuoksi, jos siitä jäi jonkinlainen väärinkäsitys, että Lappeenrantaan ei loppupeleissä missään kohdasta nostanut niitä päivähoitomaksuja, vaan kun se lakiesitys oli valmistelussa, niin siihen varauduttiin, mutta se hoitomaksujen korotus kaadettiin kunnallisella tasolla muun muassa perussuomalaisen toimesta. Joskin me pidimme tiukasti kiinni siitä hallituksen hyvästä esityksestä, että pienituloisten päivähoitomaksuja alennetaan. Nythän se tulee jäämään tähän lopulliseen esitykseen, siihen on ilo löytää rahat kunnallisella tasolla. Ihmettelenkin, miksi eivät sosialidemokraatit ole aikaisemmin lähteneet tällaiseen.

18.16 Toimi Kankaanniemi ps: Herra puhemies! Edustaja Viitanen ei kuuntele koskaan, kun olen moneen kertaan hänelle kertonut, mitä viime vaalikaudella tapahtui velkaantumisessa. Valtio velkaantui todellakin 20 miljardia, aika tasan, mutta kunnat velkaantuivat 7 miljardia ja lähes täysin valtionosuusleikkauksien takia. Se ei ole mitään säästöä, että pannaan toinen julkisyhteisö maksamaan, ottamaan velkaa ikään kuin toisen puolesta. Sen lisäksi valtion kassassa oli teidän hallituksenne aloittaessa 11 miljardia, vähän yli, ja kun hallitus lopetti, siellä oli vähän yli 4 miljardia. Eli te söitte valtion kassaa 7 miljardia euroa neljässä vuodessa. Tämäkin on sellaista velanottoa, tosiasiaa, eli alijäämää paikattiin kassaa syömällä.

Lisäksi te ette käyttäneet varoja sellaisiin investointeihin, mihin hallitus nyt käyttää. Korjausvelka, esimerkiksi tiestön korjausvelka, kasvoi viime vaalikaudella monta sataa miljoonaa. Nyt sitä supistetaan. Teillä ei ollut tätä maahanmuuton aiheuttamaa miljardilaskua, joka nyt tulee viemään taloutta vaikeuksiin. Te haluaisitte vielä väljempää maahanmuuttopolitiikkaa, mikä laukaisisi kustannuksia aivan hirvittävästi. Onneksi siihen ei nyt mennä.

Eli 38 miljardia oli viime vaalikauden se todellinen, itseisarvoltaan todellinen, alijäämä, minkä te katoitte velanotolla. Ja valtion omaisuutta kun myitte vielä 3 miljardilla, niin senkin käytitte samalla lailla kuin velkaakin. Ei tällaista politiikkaa voi harjoittaa vastuullinen hallitus. Tällä kertaa kunnat eivät velkaannu, (Puhemies koputtaa) valtio velkaantuu hitaammin kuin (Puhemies koputtaa) teillä keskimäärin ja kassaa ei voida enää syödä, kun te söitte sen.

18.18 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Olisikohan mahdollista tehdä sellainen kokoelma näistä edustaja Kankaanniemen puheenvuoroista (Toimi Kankaanniemi: Ne on pöytäkirjassa!) ja sitä kautta päätyä vaikkapa Guinnessin Ennätysten kirjaan puhujana, joka käyttää satoja puheenvuoroja vain ja ainoastaan analysoidakseen sosialidemokraattien tekoja ja linjaa? Tämä on sinänsä hämmästyttävää, mutta enemmän minä olisin huolissani tässä tapauksessa sen kuntalaisen puolesta, jonka kiinteistöveroä jälleen nostetaan, jonka asumiskustannukset sitä kautta kallistuvat, siitä, että ei edes saa perusteluja sille, miksi on näin. Ei edes perusteluja, miksi perussuomalaiset nyt hyväksyvät nämä arvovallinnat. (Leena Meri: Se on perusteltu, te olitte poissa!) Juuri edellisissä pykälissä hyväksyttiin varsin anteliaat veronkevennykset hyväosaisille. Tähän on varaa. Työllistämistoimia ei ole näkynyt ja kuulunut. Kello käy nyt, Hakulista ei ole näkynyt — valitettavasti.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Tässä on se meidän kritiikkimme, ja tähän toivoisin perusteluja, mutta ehkä me tässä käymme taas seuraavaan puheenvuoroon ja jatkamme samaa. Kun täällä on puhuttu gramofoneista ja levyjen päälle jäämisestä, niin itselläni muistuu mieleen elokuva Päiväni murmelina — silloin tällöin vähän sellainen tunne tulee, kun näitä puheenvuoroja täällä kuuntelee.

18.19 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Ei nyt jatketa tätä kovin pitkään, mutta kyllä minä nyt sen vielä totean, edustaja Viitanen, että minulla on tässä viime kevään julkisen talouden suunnitelmasta virallinen sivu otettuna, sivu 13, ja nämä luvut, mitkä äsken luettelini, ovat tästä paperista eli hallituksen virallisesta asiakirjasta, joka teilläkin on ollut, koska olitte valtiovarainvaliokunnassa tätä käsittelemässä. Täällä näkyy valtionvelka, kuntien velka, sitten kassan supistuminen, lisäksi vielä vastuut, jotka kasvoivat aivan hirvittävästi viime vaalikaudella. Ne ovat tosiasioita, eikä niistä tarvitse kirjaa tehdä, koska ne on jo kirjattu tuonne ja ne ovat eduskunnan tietopalvelustakin ja arkistosta saatavissa. Teillä niiden pitäisi olla myös päässä, koska ne on käsitelty tuolla valiokunnassa.

Arvoisa puhemies! Viime vaalikauden tulos, valitettavasti, oli se, että tuli 100 000 uutta työtöntä Suomeen. Nyt ne ovat pitkäaikaistyöttömiksi siirtymässä ja aiheuttavat tietysti ikävää laskua, mutta teidän valtava velanotto, verotuksen kiristäminen, palvelujen heikentäminen ja niin edelleen johti työttömyyteen, työttömyyden kasvuun, investointien pysähtymiseen. Nyt tilanne on kääntynyt: Investoinnit ovat käynnissä, työllisyys paranee, julkinen velka ei kasva enää siinä tahdissa kuin teidän aikananne, luottamus yhteiskuntaan kilpailukykysovimuksen ja monen muun kautta on parantunut. Yhtään kuntaa ei ole nyt ajautumassa kriisikuntamenettelyyn. Teidän kaudellanne niitä meni erittäin monta ja kunnat nostivat verotusta — tuloverotusta ja kiinteistöverotusta — (Puhemies koputtaa) ja se oli huonoa politiikkaa.

18.21 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä minä tietenkin Suomen kansalaisena toivoisin, että talouden näkymät olisivat noin ruusuiset, mihin täällä vaaleanpunaisten silmälasien läpi edustaja Kankaanniemi näyttää uskovan. Valitettavasti monet ekonomistit ja ennustajat ovat viime aikoina sanoneet, että näyttää nyt siltä valitettavasti, että myöskään tämä velkaantumisen taittaminen 2020 mennessä ei tule toteutumaan. Sitä ennen asiantuntijat ovat todenneet, että hallitus ei pääse työllisyystavoitteisiinsa, hallitus ei täytä velkaantumistavoitettaan. Nämä ovat kaikki ihan sitä faktaa, mitä meille talousasiantuntijat ovat kertoneet. Ja siksi kannan huolta siitä, että kokonaispolitiikan täytyisi olla sen kaltaista, että se lisäisi tässä ja nyt työllisyyttä ja sitä kautta saisimme talouden rattaat kasvuun. Sitä ei tarvitsisi tehdä tällaista ikävää leikkauspolitiikkaa, mitä hallitus nyt tekee, minusta kyllä vähän tuntuu, että ideologisinkin syin, koska täällä tuntuu olevan niin kovasti monesti jopa sellaista tiettyä rehvaantelevaisuutta ilmapiirissä silloin, kun perussuomalaiset näitä leikkauksiaan puolustelevat.

Minä nyt palaan vielä, puhemies, kun tässä varmasti viimeistä puheenvuorokierrosta alamme käydä, siihen alkuperäiseen teemaan tästä kiinteistöverosta. Mielestäni nyt tässä tilanteessa — esitän myös hallituspuolueille harkittavaksi — kun valtiovarainministeriössä joka tapauksessa tehdään parhaillaan kokonaisuudistusta kiinteistöveroon (Toimi Kankaanniemi: Miksei tehty viime kaudella?) ja jo tälle vuodelle kunnat on pakotettu nostamaan alimpia, muun muassa asumiseen liittyviä kiinteistöveroprosenttejaan, niin nyt olisi kyllä syytä toden totta pidättäytyä tästä ja päästää hieman helpommalla tämä normaali kan-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

salainen, asuja, ja sitten huolehtia siitä, (Puhemies koputtaa) että kiinteistövero kokonaisuudessaan uudistettaisiin oikeudenmukaisempaan suuntaan niin, että se voisi paremmin tulevaisuudessa ottaa huomioon myös erilaiset varallisuus- ja tuloerot.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

5. Lakialoite laiksi rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 41/2016 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

18.24 Vesa-Matti Saarakkala ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomalaisen elämänmuodon perustana ovat yhtäläiset oikeudet, jotka mahdollistavat jokaiselle yksilölle itsensä toteuttamisen sukupuolesta riippumatta. Kasvot peittävien huntujen käytöllä yleisellä paikalla on tiiviitä liittymäkohtia sukupuolten väliseen tasa-arvoon sekä yksilön oikeuteen päättää omasta pukeutumisestaan. Suomen perustuslain 6 §:n 4 momentissa säädetään sukupuolten tasa-arvosta. Perustuslain 7 § turvaa yksilön oikeuden henkilökohtaiseen vapauteen sekä koskemattomuuteen, johon ei ole oikeutta puuttua ilman laissa säädettyä perustetta.

Suomeen kohdistuneen maahanmuuttovyöryn seurauksena perustuslain 6 ja 7 §:ien turvaamat perusoikeudet ovat tulleet kiistetyiksi eräiden kolmansista maista tulleiden väestöryhmien edustajien toimesta, joiden edustama uskonnollis-kulttuurinen elämäntapa ei tunnusta sukupuolten välistä tasa-arvoa tavalla, jolla yhteiskuntamme tapakulttuuri ja lain-säädäntö sen tekevät. Siksi burka- ja niqab-huivien käyttökielto yleisellä paikalla olisi selkeä kannanotto valtiovallan taholta sen puolesta, että universaalien ihmisoikeuksien painoarvo asetetaan erityisryhmien uskonnollisten traditioiden edelle.

Burkan tai niqabin käytöstä ei ole säädetty islaminuskoisten pyhissä teksteissä, joten vaatekappaleiden käyttökiellon ei voida katsoa rikkovan uskonnonvapauden takaavaa perustuslain 11 §:ää tai Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9 artiklaa. Burkan käyttö oli Afganistanissa naisille julkisilla paikoilla pakollista Taliban-hallinnon aikana ankaran rangaistuksen uhalla. Silti naiset pukeutuvat yhä koko vartalon kasvoineen peittävään burkaan monin paikoin Afganistania oman turvallisuutensa tähden. Kasvot lähes kokonaan peittävän niqabin käyttö taas on yleistä Persianlahtea ympäröivissä arabimaissa.

Arvoisa puhemies! Erityisesti jihadistijärjestö Isisin valtaamalla alueilla naisia vaaditaan käyttämään kaksinkertaista niqabia sekä hansikkaita. Burkan ja niqabin käytön ei näin voida katsoa olevan muslimimaissakaan ihmisoikeuskysymys vaan uskonnollisten normien sanelema pakko naisille. On perusteltua pitää todennäköisempänä sitä näkökantaa,

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

etteivät musliminaiset Suomessa tai muualla Euroopassa pääsääntöisesti käytä kasvot peittävää huntua vapaaehtoisesti, jolloin sen käyttökielto ei rikkoisi perustuslain 7 §:n henkeä.

Arvoisa puhemies! Euroopan maista Belgiassa ja Ranskassa on voimassa kasvot peittävien huntujen käyttökielto yleisillä paikoilla. Belgiassa kasvot peittävien huntujen käyttökieltoa perusteltiin kansallisella turvallisuudella, sillä yksilön tunnistettavuus olisi mahdollistettava turvallisuusviranomaisille. Ranskassa burka- ja niqab-huivien katsottiin olevan sopimattomia maalliseen yhteiskuntaan sekä alistavan naista ja burkan tai niqabin pitämisestä yleisillä paikoilla langetaan sakkorangaistus. Vastaavan lainsäädännön valmistelu etenee tällä hetkellä Virossa sekä Latviassa, ja myös muualla Euroopassa useissa maissa on vireillä sääntelyä tämän asian kohdalla. Alueellisella tasolla kieltoja on säädetty Italiassa, Saksassa, Espanjassa ja Sveitsissä. Hollannissa burkakielto on voimassa määrätyillä julkisilla paikoilla. Asiaan liittyen myös EU-tuomioistuin on uudessa linjauksessaan todennut työnantajan oikeudeksi kieltää pään peittävän huivin käytön työaikana, mikäli tämä on kielletty yhtiön säännöissä esimerkiksi turvallisuus- ja hygieniavaatimuksiin perustuen.

Arvoisa puhemies! Hallitus on painottanut kiinnittävänsä erityistä huomiota maahanmuuttajanaisten ja -nuorten kotouttamiseen sekä ilmoittanut toimenpideohjelmassaan edellyttävänsä maahantulijoilta selkeää sitoutumista suomalaisen yhteiskunnan sääntöihin. Nykyinen lainsäädäntömme ei kuitenkaan ota riittävän tarkasti huomioon massamaahanmuuton aiheuttamia uhkatekijöitä ihmisoikeuksille sekä suomalaiselle tapa- ja oikeuskulttuurille. Kasvot peittävien huntujen käyttökiellolla suomalainen yhteiskunta antaisi vahvan signaalin siitä, etteivät vähemmistökulttuuriset erityistavat saa olla maamme perustuslain tai muiden lakien yläpuolella. Länsimaisen ihmiskäsityksen ja sukupuolten tasa-arvon turvaamisen näkökulmasta burka- ja niqab-huivien käytön tulisi olla kiellettyä järjestyslain 2 §:n määrittelemällä yleisellä paikalla sakkorangaistuksen uhalla.

Tämän lakialoitteen on allekirjoittanut yhteensä 16 perussuomalaista kansanedustajaa.

18.29 Olli Immonen ps: Arvoisa herra puhemies! Monissa Euroopan maissa on voimassa laki, joka kieltää kasvot peittävien burka- ja niqab-huntujen käytön julkisilla paikoilla. Lisäksi monet Euroopan maat pohtivat parastaikaa huntujen kieltämisestä. Kuten edustaja Saarakkala tässä edellä ansiokkaasti toi esille, niin esimerkiksi Ranskassa nämä kyseiset hunnut kiellettiin jo vuonna 2011 ja niiden käyttämisestä voi saada 150 euron sakon. Vielä ankaramman rangaistuksen saa se henkilö, joka pakottaa toisen ihmisen käyttämään jompaa-kumpaa asustetta. Ranskassa kieltoa perusteltiin muun muassa sillä, etteivät hunnut sovi ranskalaiseen yhteiskuntaan ja maan tasa-arvokäsitykseen.

Naisella tulee olla länsimaissa samat oikeudet kuin miehellä, myös vapaus ja oikeus päättää siitä, mitä ylleen pukee tai jättää pukematta. Valitettavasti burkan ja niqabin käytöstä ei musliminainen tosiasiassa useinkaan päättä itse vaan päätöksen naisen puolesta tekevät hänen sukulaisensa tai puolisonsa. Nämä musliminaisille sanellut pukeutumismormit perustuvat vanhakantaiseen islamilais-patriarkaaliseen kulttuuriin, ja naisten hunnuttaminen on ennen kaikkea vahva naisen alistamisen symboli.

Arvoisa puhemies! Huntujen käyttäminen hankaloittaa monella tapaa musliminaisten elämää. Se esimerkiksi estää musliminaisten sopeutumisen suomalaiseen yhteiskuntaan, koska monikaan työnantaja ei ymmärrettävästi halua palkata työntekijäksi henkilöä, joka on naamioitunut hunnun taakse. Erityisesti tämä pätee asiakaspalveluammateissa. Huntukielto toimisikin parhaimmillaan maahanmuuttajien kotoutumista edistävänä tekijänä.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Lisäksi huntukielto myös osaltaan ennaltaehkäisisi kotoutumishaluttomien ja -kyvyttömiä yksilöiden muuttoa Suomeen, kun tulijat olisivat tietoisia siitä, ettei Suomessa sallita naisten alistamista hunnun taakse. Suomalaisen yhteiskunnan on annettava maahanmuuttajille selkeä viesti: jos et sopeudu Suomeen, et ole tänne tervetullut. Jos joku kokee ensisijaiseksi halukseen pakottaa naisensa pukeutumaan tämän ihmisarvon alentavaan hunnutuun, on tämän henkilön tehtävä se jossain muussa maassa, ei meillä sekulaarissa Suomessa.

Arvoisa puhemies! Suomen tulee ehdottomasti seurata muiden sivistyneiden Euroopan maiden esimerkkiä ja kieltää musliminaisten kasvot peittävät asusteet. Kyse on ennen kaikkea sukupuolten välisestä tasa-arvosta ja oikeudenmukaisuudesta sekä yksilön oikeudesta ja vapaudesta päättää itse esimerkiksi siitä, mitä pukee päälleen tai jättää pukematta. Huntukiellossa on myös kyse sukupuolten tasa-arvon nimiin vannovan suomalaisen yhteiskunnan suojelemisesta sitä murentavilta haitallisilta vaikutteilta ja tekijöiltä. Sukupuolten tasa-arvo on tärkeä osa pohjoismaista perintöä ja perinnettä, jota meidän tulee vaalia jatkossakin.

Arvoisa puhemies! Vapauden valita on oltava myös naisten oikeus, ja tästä syystä kannatan tätä edustaja Saarakkalan tekemää lakialoitetta.

18.33 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Suomessa on nykyaikana totuttu siihen, että nainen saa pukeutua, miten haluaa. Kasvot peittävä naamioituminen on juurikin tiettyjen vanhoillisten kulttuurien naisiin kohdistuva vaatimus. Se on näkyvä osoitus miehen ja naisen tasavertaisuuden puutteesta. Suomalaiseen yhteiskuntaan kotoutumisessa kasvot peittävä pukeutuminen ei ainakaan auta. Ihmiset kokevat tällaisen henkilön vieraaksi ja sulkeutuneeksi, ja häntä lähestyminen on haastavaa. Tämä on tietenkin näissä kulttuureissa valtaa pitävien miesten tarkoituskin. Perinteisesti kasvojen peittämisen syynä on Suomessa pidetty häpeää ja hämäriä tarkoituspäriä. Osoituksena tästä on oikeudenkäynneissä nähdyt pään peittämiset takeilla ja hupuilla. Mielenosoituksissa väkivaltaisissa tarkoituksissa naamioituminen on jo lainsäädännöllä kiellettykin.

Pelkkä vapaus omaan pukeutumiseen ei riitä, vaan kasvot peittävät hunnut on kiellettävä julkisilla paikoilla. Musliminaisilla ei ole todellista vapautta valita vaatteitaan, mikäli väärää valintaa varjostaa omasta yhteisöstä sulkeminen tai jopa väkivallan uhka. Nyt esitetty lakialoite on ehdottoman kannatettava, ja se heijastaa sekä suomalaista että yleistä eurooppalaista arvopohjaa.

18.35 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Maassamme on paljon turvapaikanhakijoita ja muita maahanmuuttajia, jotka eivät tule saamaan lupaa jäädä maahan. Niiden osalta, jotka taas saavat jäädä, on ensiarvoisen tärkeää sopeutua suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Kaikkein vähiten tätä sopeutumista kannustaa — sitä jopa suorastaa estää — maahan tulleiden takertuminen ahdasmielisiin tai radikaaleihin tapoihin, jotka eivät ole vapaan ja sekulaarin läntisen yhteiskuntamme arvojen mukaisia. Pukeutuminen naista alistaviin huntuihin ja kaapuihin on ehkä räikein esimerkki tällaisista sopeutumista vaikeuttavista käytännöistä, jotka ovat omiaan erottamaan harjoittajansa valtaväestöstä. Tämä on huomattu kautta Euroopan, ja läntisen arvoyhteisön jäsenenä meillä on velvollisuus ottaa huntukielto kansalliseen sääntelyymme mukaan.

Arvoisa puhemies! On erittäin kannatettavaa, että tämä lakialoite hyväksytään ja annetaan viesti siitä, mikä on hyväksyttävää suomalaisessa yhteiskunnassa. Eilen vietettiin tyt-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

töjen päivää. On velvollisuutemme antaa tytöille ja naisille tässä maassa mahdollisuus tasa-arvoon tälläkin lakiesityksellä. Tämä laki suojelee heitä.

18.36 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Kasvot peittävien huntujen käytön kieltämistä on muissa maissa perusteltu muun muassa sillä, että se loukkaa naisten oikeuksia. Meillä Suomessa kuitenkin ilmeisesti tiedetään paremmin, että ei loukkaa, ja jos loukkaakin, niin sen estäminen ei olisi yhteiskunnallisesti niin painava asia, että pitäisi lähteä ihan lakia säätämään.

Sinänsä kulttuurisia erityispiirteitä pitää sallia, kun ne eivät loukkaa kenenkään oikeuksia, mutta ei niitä pidä myöskään sallia vain siksi, että kyseisen kulttuurin edustajat itse sanovat, että ei tässä mitään oikeuksia loukata. Sen arvioimiseen pitäisi tietysti yhteiskunnalta, meiltä kansanedustajiltakin, löytyä rohkeutta. Poliittinen ja kulttuurinen korrektaus ei tässä suhteessa palvele länsimaisen yhteiskunnan arvoja.

Valtion itsensä ilmoittamien tavoitteiden mukaan maahanmuuttajien kotouttaminen "tarkoittaa sitä, että maahanmuuttaja sopeutuu suomalaiseen yhteiskuntaan ja omaksuu uusia tietoja, taitoja ja toimintatapoja, jotka auttavat häntä osallistumaan uuden kotimaansa elämänmenoon". Tässäkin suhteessa tällä lakialoitteella on järkevät tavoitteet. Ja vaikuttaa siltä, kun tätä salia katsoo, että vain perussuomalaiset tässä suhteessa ovat kiinnostuneet maahanmuuttajanaisten oikeuksista.

Lakialoitteen perusteluissa on sanottu eri perustuslain kohtia ja perusteltu sitä, onko perustuslain kannalta tämä kysymys ongelmallinen vai ei. Voin sanoa, että en ole lakialoitetta allekirjoittanut pohdinnan jälkeen, ja se johtuu juuri näistä perustuslaillisista näkökohdista. Perustuslakivaliokunnan jäsenenä mielelläni tätä arvioisin, sanotaanko, neutraalilta pohjalta — juuri sitä, mikä on sen asema, että yksilöllä on vapaus pukeutua haluamallaan tavalla, vastaan sitä asemaa, että mitkä ovat yhteiskunnan yhteiset arvot, joita halutaan edistää. Tätä minun täytyy vielä henkilökohtaisesti punnita, (Puhemies koputtaa) mutta pidän sinänsä aloitetta tavoitteiltaan kannatettavana.

18.38 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tässä lakiesityksessä esitetään burkan ja niqab-huivien käytön kieltämistä yleisillä paikoilla. Burkan ja niqabin käyttö ei ole ihmisoikeuskysymys, vaan uskonnolliset normit pakottavat tähän. Vapaaehtoisesta käytöstä ei silloin ole kyse.

Kansallisen turvallisuuden näkökohta on tässä ajassa tärkeä. Tämä on todettu monessa Euroopan maassa. Tunnistettavuus on turvallisuusviranomaisille todella tarpeellinen apu.

Kannatan myös sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yksilön oikeutta, ja näin ollen kannatan edustaja Saarakkalan lakiesitystä.

18.39 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tämä haittamaahanmuuttohan on, niin kuin monta kertaa olen todennut, jo itsessään maapallon yksi suurimmista hulluuksista, mitä Euroopassa on, verrattavissa holokaustiin ja johonkin kulttuurivallankumoukseen. Se on se emäporsas, joka poikii pikkupossuja, ja nyt me otamme niitä pikkupossuja tässä kiinni — yritämme ottaa.

Noin kuukausi sitten Itäkeskuksessa ilmaistiin mieltä haittamaahanmuuttoa vastaan. Tätä tapahtumaa häiriköineet henkilöt sepittivät tarinan, jonka mediat nielaisivat koukkuihneen päivineen. Linaan tässä poliisin tiedotetta asiasta: "Mediassa uutisoitiin sunnuntaina 11.9.2016 Itäkeskuksen Tallinnanaukiolla mielenosoituksen yhteydessä tapahtuneesta pa-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

hoinpitelystä, jossa saadun tiedon mukaan raskaana olevaa naista olisi pahoinpidelty ja tekijöinä rikokselle olisi ollut useita mieshenkilöitä. Poliisista vahvistetaan, että väitetyistä rikoksista on tehty rikosilmoitus. Poliisi on ollut yhteydessä kahteen asianosaiseen, ja tilanteesta on ollut käytettävissä videokuva. Nyt saatujen tietojen perusteella voidaan päätellä, että mediassa olleet teonkuvaukset eivät pitäisi paikkaansa."

Tämä ulkomaalaistaustainen nainen oli kaavutettu päästä varpaisiin. Tapaus on oiva esimerkki siitä, että burkan suojista voi sanoa ja tehdä melkein mitä vain, niin kuin säkki päässä taikka kommandopipo päässä huudella. Siksi kannatankin Saarakkalan tekemää lakialoitetta.

18.42 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Itse tarkastelen tätä siltä kannalta, että minusta on tärkeää, että tuolla yleisillä paikoilla, uimaloissa, kirjastoissa, virastoissa, liikkuu ihmisiä, jotka voivat olla jälkikäteen tunnistettavissa juuri tästä turvallisuussyystä. Meillä on tilanteita, että yritämme sitten jäljittää jälkikäteen, kuka siellä on liikkunut. Olen sitä mieltä, että yleisestikään ottaen ei pitäisi pystyä sillä tavalla itseänsä suojaamaan, että ei pysty enää tunnistautumaan.

Pidän tärkeänä sitä, että nainen tai mies, ihminen itse, voi päättää siitä, miten hän lähtökohtaisesti pukeutuu. Tietysti voi olla tilanteita, että joku ihminen toivoo peittävän hunnun käyttämistä, ja hyväksyn senkin, mutta en hyväksy sitä, että meillä yleisillä paikoilla suojataan itsensä siten, että me emme turvallisuussyistä voi jälkikäteen ihmisiä tunnistaa. Tämä lakialoittehan ei koske kotirauhan piirissä olevaa aluetta, eikä se varmasti olisi mitenkään mahdollistakaan perustuslain kotirauhan säännösten vuoksi.

Joka tapauksessa kannatan tätä lakialoitetta.

18.43 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Saarakkalan laatima lakialoite rikoslain muuttamiseksi siten, että yleisellä paikalla kasvot peittävään huntuun pukeutumisesta tuomittaisiin sakkorangaistukseen, on erittäin kannettava, ja olen myös allekirjoittanut tämän lakialoitteen henkilökohtaisesti yhtenä 16 perussuomalaisesta kansanedustajasta, ja meistä hyvin moni onkin täällä tänään paikalla tästä keskustelemassa. Aihetta on jo tässä keskustelussa käsitelty varsin kattavasti, mutta haluan vielä kerrata lyhyesti muuttaman esiin nousseen seikan.

Tämä edustaja Saarakkalan lakialoite edistäisi toteutuessaan tasa-arvoa erityisesti maahanmuuttajanaisten osalta, kuten edustaja Saarakkala avauspuheenvuorossaan jo hyvin totesikin, ja edistäisi samalla heidän kotoutumistaan Suomeen. Vastaava lainsäädäntöhän on jo voimassa tai ainakin valmisteilla lukuisissa Euroopan maissa mukaan lukien muun muassa Belgia ja Ranska sekä Viro ja Latvia, ja kyllä meidän täällä Suomessakin tulisi seurata tätä länsieurooppalaista käytäntöä. Erityisen huomionarvoista on se, että naiset eivät useissa tapauksissa saa itse päättää pukeutumisestaan, ja tällainen menettely ei tietenkään sovi länsimaiseen kulttuuriin ja ihmisoikeuskäsitykseen, joka korostaa vahvasti sukupuolten välistä todellista tasa-arvoa. Ja lisäksi tietysti myös turvallisuuteen liittyvät seikat on otettava huomioon. Tällä esitetyllä lakimuutoksella annettaisiinkin vahva viesti siitä, että suomalainen yhteiskunta edellyttää kaikilta tänne muuttavilta henkilöiltä sopeutumista maassamme vallitseviin tapoihin.

18.45 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Tämä hunnut kieltävä lakialoite on perusteltavissa myös tunnistautumisen ja turvallisuuden kautta. Kasvonsa paljastava henkilö pe-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

laa avoimin kortein ja on tarvittaessa tunnistettavissa rikosoikeudellisessa tarkoituksessa, niin uhrina kuin tekijänäkin.

Haluaisin vielä huomauttaa, että suurin osa kasvot peittävää huntua käyttävistä naisista kuuluu islaminuskoiseen väestöryhmään. Kuitenkaan islaminuskoisten pyhissä teksteissä ei näin velvoiteta toimimaan, joten tätä huntukäyttöä puolusteltaessa ei ainakaan voida vedota uskonnollisiin periaatteisiin tai uskonvapauden puolustamiseen.

18.46 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! En ole tätä lakialoitetta näköjään al-lekirjoittanut mutta pidän tätä kyllä ihan hyvänä avauksena. On tärkeää, että asiasta kes-kustellaan ja sitä pohditaan nyt tässä vaiheessa, ennen kuin meillä on suuremmat ongelmat ja kysymykset ratkottavana. Kehitys on sen näköinen, että näitä asioita, joihin tämä liittyy, tulee varmasti meidän eteemme monin tavoin.

Tässä esityksessä on oleellista se, että tässä edellytetään, että kasvot peitettynä siitä tu-lee rangaistava teko. Sen sijaan hiukset peitettynä ja muutoin saa pukeutua, miten haluaa. Ja esimerkiksi islaminuskoisilla tuo hiusten peittäminen on ilmeisesti edellytys mutta kas-vojen peittäminen ei ole. Tässä suhteessa tämä on aivan kohtuullista, ja tältä osin katson, että tämä on aiheellinen muutos rikoslakiin.

Samantapainen asia meillä on ollut eduskunnassa aika usein keskustelussa, kasvojen peittäminen oikeudessa. Monet, kun joutuvat käräjille, peittävät sitten kasvonsa, jotta heitä ei voi tunnistaa. Ja siitä on käyty keskustelua, pitäisikö sekin kieltää. Ja mielestäni ehkä se olisi vähän ennalta ehkäisevä ja harkinnan arvoinen asia, että tuomioistuimessa joutuisi omilla kasvoillaan kantamaan sitä vastuuta, mihin teoistaan on joutunut. Rangaistus sen ei sinänsä tarvitse olla mutta olisi kuitenkin ehkä sinänsä perusteltua.

Pidän, arvoisa puhemies, tätä lakialoitetta kannatettavana.

18.48 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Eurooppalaiseen kulttuuriin kuuluu kas-votusten tapahtuva vuorovaikutus. Kun Eurooppaan on kerran muutettu ja hakeuduttu, tu-lisi täkäläisetkin tavat omaksua. Tämä edistää myös kotoutumista ja sulautumista kantavä-estöön. Yhtenä esimerkkinä: miten kasvonsa peittävä maahanmuuttajanaainen voi luoda ys-tävyyssuhteita kantaväestön kanssa, jos vastapuoli ei voi olla varma, onko kasvonsa peit-tävä henkilö se oletettu kyseinen henkilö, kenen kanssa on aikaisemminkin jutellut, vai joku muu?

18.48 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Vasemmisto ja vihreät varsinkin ja tie-tysti kaikki puhuvat tästä tasa-arvosta. Ihmettelen sitä, että he ovat hyväksymässä burkan käytön ja naisen alistamisen. Yleensä siellä, missä islaminuskoa on — niin sanotuksi rau-han uskoksihan sitä nyt sanotaan, tekivät nyt sitten mitä tekivät — naisia käsitellään sil-lä tavalla, että ensimmäisenä meikkipussi pois taskusta, sitten huntu päälle, en tiedä, min-käläiset bikinit ovat, ja baariin ei varmasti mennä. Se loppuu kyllä siihen, kun siihen us-koon lankeaa. Mutta kuitenkin tasa-arvosta ja vapaudesta puhutaan kovaan ääneen.

Arvoisa puhemies! Burkat ovat uhka myös turvallisuudelle. Jos minä vedän päähäni vaikka kommandopipon, jossa ei ole kuin silmänreiät, ja menen pankkiin, niin mitä silloin tapahtuu? Tämä on ihan sama asia kuin burka. Kyllä ihmisestä täytyy jotain muutakin nä-kyä kuin silmät.

Sitten vielä: Nykyään kameroita on kaikkialla. Täällä Helsingin keskustassa tuskin pää-see montaa metriä kulkemaan ilman, että joku kamera kuvasi. Kameroiden avulla voidaan

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

jälkikäteen tutkia ja arvioida kiistanalaisia tapauksia tai rikostapauksia. Sellaista henkilöä, josta ei näe kuin silmät, jos niitäkään, on mahdotonta tunnistaa, löytämisestä puhumattaakaan. — Kiitos.

18.50 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia tuesta tälle laki-aloitteelle, ja myös huomaan, että mukana tukemassa on niitäkin, jotka eivät ole kaikki vielä ehtineet aikoinaan allekirjoittamaan. Tämä antaa uskoa siihen, että tämän asian, joka ei nyt todennäköisesti, kun aloitteen allekirjoittajia oli 16, suoranaisesti tämän aloitteen pohjalta etene, voisi kuitenkin hallitus ottaa tehtäväkseen edistää.

Kyllä on silmiinpistävää se hiljaisuus, minkä huomaan näiden kulttuuristen kysymysten kohdalla täällä, esimerkiksi salin vasemmalla puolella, olevan. Missä ovat vihreät ja vasemmistoliitto, kun ollaan puhumassa ihmisoikeuksista, jotka ovat heille niin tärkeitä monissa muissa yhteyksissä — mutta silloin kun on kyse suomalaisesta kulttuurista, on sitten kyse vaikkapa siitä, että me monet haluamme, että Suomessa kiellettäisiin poikalasten ympärileikkaaminen ja että meillä naisten asema turvattaisiin esimerkiksi siten, että tällaiset huntukiellot laitetaan lakiin, niin täysi hiljaisuus vallitsee. En voi kyllä uskoa, että tämä kuvastaa esimerkiksi vihreän ja vasemmistoliiton kenttäväen näkemystä asiasta. Onko se nyt sitten niin, että Perussuomalaiset on ainoa puolue, joka tämänkin asian ottaa hoitaakseen? Siltä se nyt näyttää, mutta toivottavasti hallitus ottaa kopin tästä meidän yhteisestä syötöstämme.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

6. Lakialoite laiksi järjestyslain 7 ja 16 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 42/2016 vp Rami Lehto ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

18.52 Rami Lehto ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nykyinen vuonna 2003 voimaan tullut järjestyslaki kieltää vain häiritsevään kerjäämiseen puuttumisen. Aikaisemmissa kuntakohtaisissa järjestyssäännöissä kerjääminen pystyttiin kuitenkin kieltämään. On käsittämätöntä, ettei tähän ihmisiä häiritsevään sekä suomalaiseen hyvinvointivaltioon täysin kuulumattomaan ilmiöön ole saatu muutosta aikaiseksi, vaikka kerjäämiseen on yritetty puuttua eduskunnassa aikaisemminkin ainakin kahdella lakialoitteella.

Kerjäläisten määrä Suomessa on lisääntynyt merkittävästi viime vuosien aikana, ja määrät tulevat todennäköisesti kasvamaan jatkossakin, mikä näkyy katukuvassa etenkin pääkaupunkiseudulla mutta myös muualla Suomessa. Kerjääminen on organisoitua toimintaa, ja siihen liittyy olennaisesti ihmiskauppaa, lasten hyväksikäyttöä, prostituutiota ja muita järjestäytyneen rikollisuuden piirteitä. Rikollisorganisaatiot lainaavat esimerkiksi Roma-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

nian romaneille korkeakorkoista matkarahaa, mikä pakottaa heidät Suomessa muun muassa kerjäläisiksi, katusoittajiksi ja jopa prostituoiduiksi. Sisäasiainministeriön mukaan tällä tavoin saadut rahat menevät suurelta osin järjestäytyneille rikollisjärjestöille.

Kerjäämisen salliminen Suomessa ei vähennä ulkomailta tulleiden kerjäläisten ongelmia, köyhyyttä ja syrjintää lähtömaissa, vaan se pikemminkin lisää niitä altistamalla tulijat monenlaiselle hyväksikäytölle. Kerjäläisistä suurin osa koostuu Bulgarian ja Romanian romanivähemmistöön kuuluvista henkilöistä. Romanian ja Bulgarian velvollisuus onkin itse huolehtia omista kansalaisistaan, ei suomalaisten. Kyseisten maiden kansalaisten oleskelu Suomessa jättää nämä ihmiset kaikkien maiden viranomaisjärjestelmien ulkopuolelle ja vapauttaa lähtömaiden kansalliset hallinnot vastuistaan. Tämän velvollisuuden hoitamista ei millään tavoin helpota se, että suljemme silmämme kerjäämiseksi naamioidulta järjestäytyneeltä rikollisuudelta.

Kerjäävät EU-siirtolaiset eivät kuulu suomalaiseen katukuvaan. Sillä on huomattavan kielteinen vaikutus kaupunkiemme turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Poliisin mukaan romanialaisia epäillään vuosittain useista tuhansista rikoksista, kuten varkauksista, pahoinpitelyistä ja seksuaalirikoksista.

On myös suuri vaara, että osa Suomeen viime kesän ja syksyn aikana saapuneista turvapaikanhakijoista jää maahamme laittomasti kielteisen turvapaikkapäätöksen saatuaan ja päätyy kerjäämään elantonsa pitimeksi.

Muualla Euroopassa suhtautuminen kerjäämiseen on muuttunut kielteisemmäksi ja lakeja on tiukennettu. Pohjoismaista Norjassa ja Tanskassa on tehty erilaisia kerjäästä koskevia rajoituksia. Ruotsin hallituksessa parhaillaan pohditaan kerjäämisen kieltämistä. Suomen kansalaiset suhtautuvat kerjäämiseen hyvin kielteisesti, mikä käy ilmi erilaisista kyselytutkimuksista.

Romanian ja Bulgarian romanien tulijamäärän kasvu maassamme on osaltaan merkki siitä, että kerjäläiset suuntaavat jatkossa Suomen kaltaisiin maihin, joissa kerjääminen on vielä laillista. Suomen tuleekin pikaisesti päivittää lainsäädäntöään tältä osin ja poistaa ylimääräiset vetovoimatekijät.

Arvoisa herra puhemies! Lakialoitteessa esitetään, että kerjääminen yleisellä paikalla itseään elättääkseen tulee kieltää järjestyslailla. Lisäksi kerjääminen yleisellä paikalla myös muiden, kuten lähtömaan rikollisjärjestöjen, elättämiseksi on kiellettävä. Järjestyslain 2 luvun 7 §:ään tulee lisätä uusi 4 momentti, joka kieltää yleisellä paikalla kerjäämisen.

Järjestyslain seuraamukset on säädetty 5 luvun 16 §:ssä järjestyserikkomuksena. Tähän pykälään tulisi lisätä uutena 12 kohta, joka mahdollistaisi sanktion yleisellä paikalla kerjäämisestä. Seuraamuksena kerjäämisestä voitaisiin tuomita lainkohdan mukaisesti sakko-rangaistus.

18.57 Reijo Hongisto ps: Arvoisa herra puhemies! Kerjääminen ja irtolaisuus olivat maassamme ilmiöitä vielä itsenäisyytemme alkutaipaleella. Niiden ilmiöiden poistaminen torpparikysymyksen ohella taisi olla uuden valtiomme tehtävälustalla keskeinen kärkihanke. Tällä uuden ajan ensimmäisellä vuosikymmenellä kerjäämisestä ja irtolaisuudesta on tullut jälleen uusi ilmiö. Aluksi se ilmeni vain suurimmissa kaupungeissamme, Helsingissä ja Turussa etunenässä, mutta nykyään "kerjäläiskomppaniat" toimivat koko maan alueella. Nykyajan kerjäläiset eivät liiku enää jalkapelillä ja nyytti kepinokassa, vaan he kiitävät uudenkarheilla tila-autoillaan kaupungista toiseen. Eivätkä kerjäläiset enää ole ali-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

ravittuja vaan näyttävät nykyään olevan usein jopa poikkeuksellisen hyvässä ravitsemustilassa.

Ilmiöön liittyy runsaasti pikkurikollisuutta. Uhrin ovat pääsääntöisesti ikäihmisiä, joilta kerjäämisen varjolla anastetaan omaisuutta jopa ryöstön tunnusmerkistön täyttävillä teko-tavoilla. Kerjäämisestä on tullut röyhkeää ja toisinaan jopa aggressiivista. Viimeisin esi-merkki taitaa olla 11.10.2016 päivätty Ylen juttu. Luen tästä katkelman:

"Kajaanin kirkossa kävi ammattimaisesti toiminut kerjäläisjoukko — vaativat kolehtia, ruokaa ja bensaa.

Kajaanin seurakunta ei halua, että vastaava tilanne yllättäisi ketään. Kerjäläiset osuivat kirkkoherran mielestä kirkkokansaa arkaan kohtaan.

Kahdentoista kerjäläisen ammattimaisesti toiminut joukko hämmensi kirkkokansaa Ka-jaanissa sunnuntaina. EU-kansalaisen passia vilautelleet kerjäläiset tulivat sisälle kirk-koon jumalanpalvelukseen ja vaativat muun muassa kolehdin ohjaamista itselleen.

Kerjäläiset eivät tulleet Kajaanin evankelisluterilaiseen kirkkoon summanmutikassa, tuumaa kirkkoherra Marko Miettinen.

— Kirkossa kävi jo pari viikkoa aikaisemmin pariskunta, joka halusi apua. Silloin heitä autettiin, ja nyt kirkkoon tuli kerralla hyvin ammattimaisesti toiminut 12 hengen kerjäläis-joukko."

Arvoisa herra puhemies! Metsätaipaleilla pysäytellään ohi kulkevia ajoneuvoja ja tällä tavalla aiheutetaan myös vaaratilanteita. Jokainen tiellä tai tiellä olevassa ajoneuvossa ole-va henkilö on tien käyttäjä ja minun käsitykseni mukaan varomattomalla toiminnallaan voi syyllistyä jopa liikenneturvallisuuden vaarantamiseen. Tällaiset äkkiä, lähestulkoon pakol-la tapahtuvat ajoneuvojen pysäyttämiset ovat omiaan vaarantamaan kaikkien tielläliikku-jien turvallisuutta.

Etelä-Euroopasta tulleiden kerjäläisten varjossa puuhastelee lähialueilla operoivia asun-tomurtokoplia mutta myös kantasuomalaisia taparikollisia. Näin ollen kerjäämiseen ja irt-tolaisuuteen liittyy runsaasti piilorikollisuutta, joka työllistää poliisia ja vakuutusyhtiöitä tarpeettomasti.

Arvoisa herra puhemies! Minä vastustan kerjäämistä, mutta en vastusta keräämistä. Ke-räämisellä ja kerjäämisellä on vissi ero. (Toimi Kankaanniemi: Yhden kirjaimen!) — Ai- van oikein.

Minä kannatan edustajan tekemää lakialoitetta ja toivon, että tämä tulee saamaan lain-voiman.

19.02 **Olli Immonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Kun aiemmin tällä viikolla astuin ju-nasta Helsingin rautatieasemalle, en ennättänyt ottaa montaakaan askelta, kun vastassani oli useampi vanhempi nainen, puheista päätellen Romaniasta tulleita, käsi ojossa kerjää-mässä minulta rahaa. Heidän toimintansa oli erittäin aggressiivista, he astuivat kylmästi eteeni eivätkä meinanneet päästää minua jatkamaan matkaa. Tämä ei ollut suinkaan ensim-mäinen kerta, kun törmään tällaiseen ikävään tilanteeseen täällä pääkaupunkiseudulla. No, mietinpä tuossa tilanteessa jälleen kerran sitä, että tämäkö on todella se ensivaikutelma, jonka Helsinki haluaa antaa itsestään kaupungin ulkopuolelta saapuville vieraille — no, tuskinpä tätä kukaan aidosti haluaa.

Arvoisa puhemies! Erilaisten kyselytutkimusten mukaan selvä enemmistö suomalaisis-ta kannattaa kerjäämisen kieltämistä lailla. Tämä kansan mielipide on pysynyt muuttumat-tomana vuodesta toiseen. Siksi pidänkin todella erikoisena sitä, että tästä kerjäämisongel-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

masta joudutaan keskustelemaan täällä eduskunnassa vaalikausi toisensa perään, vaikka myös poliittisten päättäjien keskuudessa käsitykseni mukaan vallitsee, muutamia soraääninä lukuun ottamatta, vahva yksimielisyys siitä, että ongelma on saatava ratkaistuksi. On selvää ja täysin ymmärrettävää, että kerjäämisen aiheuttamat ongelmat ja lieveilmiöt sekä päättäjien vitkuttelu asian ratkaisemisessa saavat monet kansalaiset turhautuneiksi ja vihaisiksi.

Sisäministeriö asetti jo vuonna 2010 työryhmän selvittämään kerjäämisen kieltämistä. Työryhmän tehtävänä oli tuolloin selvittää mahdolliset järjestyslakia koskevat lainsäädännölliset muutostarpeet. Työryhmä jätti myöhemmin samana vuonna loppuraportin, ja sen yhteydessä se esitti toimenpidekokonaisuutta, joka sisälsi muun muassa seuraavat konkreettiset esitykset: Kerjääminen julkisella paikalla itseään elättääkseen tulee kieltää järjestyslailla. Rikoslain 17 lukuun tulee lisätä erityinen sääntely, jolla kiellettäisiin kerjäämisen organisointi. Järjestyslakiin tulee myös sisällyttää luvattoman leiriytymisen kieltö.

Arvoisa puhemies! Kysynpähän vain, miksi nämä erinomaiset esitykset haluttiin haudata kansioihin eikä niitä koskaan hallitusten toimesta ryhdytty ajamaan eteenpäin. Jokainen meistä kuitenkin ymmärtää sen, mistä tässä kerjäämisilmiössä todellisuudessa on kyse: Ulkomailta Suomeen saapuneiden kerjäläisten harjoittama kerjääminen on rikollisjärjestöjen organisoimaa toimintaa. Rikollisjärjestöt lainaavat esimerkiksi Bulgarian ja Romanian romaneille korkeakorkoista matkarahaa, mikä pakottaa heidät muun muassa katusoittajiksi, kerjäläisiksi, taskuvarkaiksi ja prostituoiduiksi. Sisäministeriö on itse todennut aikaisemmin, että näin saadut rahat menevät valtaosin järjestäytyneille rikollisjärjestöille. Kerjäämisen organisoinnissa on hyväksikäytön lisäksi siis selviä järjestäytyneen rikollisuuden ja ihmiskaupan piirteitä.

Arvoisa puhemies! Teimme tämän edustaja Lehdon aiemmin esittelemän lakialoitteen jälleen kerran muun muassa siinä toivossa, että hallitus viimein ryhtyisi asian tiimoilta konkreettisiin toimenpiteisiin. Toivon hartaasti, että tällä kertaa tätä ongelmaa ei lähdetä hautaamaan paperipinojen alle.

19.06 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Nyt lähetekeskustelussa oleva lakialoite kerjäämisen kieltämiseksi on erittäin kannatettava. Se antaisi poliisille työkalut ennalta ehkäisevästi puuttua kerjäämiseen ennen kuin siitä tulee häiritsevää ja rikollista toimintaa. Tutkimusten ja kyselyiden mukaan valtaosa suomalaisista kokee katukerjäämisen häiritsevänä ja kiusallisena.

Kerjäämisessä on kuitenkin kyse paljon muustakin kuin almujen anelusta henkensä pitimiksi. Suomeen suuntautuva EU:n sisäinen liike kerjäämistarkoituksessa on todettu organisoiduksi, ja sen taustalla on monenlaista rikollisuutta, kuten salakuljetusta, ihmiskauppaa ja omaisuusrikoksia.

Aiemmin tässä kuussa poliisi tyhjensi parinkymmenen ulkomaalaisen romanin leirin pelastuslaitoksen harjoitusalueelta Tampereen Sulkavuorella. Alueelta löytyi varastetuksi epäiltyä tavaraa, ja poliisi otti romanit kiinni epäiltynä omaisuusrikoksista sekä maassa olemisen edellytysten selvittämiseksi. Ryöstösaaliin arvo lasketaan kymmenissätuhansissa euroissa, ja varastettu tavara sisälsi muun muassa tarvikkeita ja työkaluja rakennustyömailta sekä lompakoita ja muuta taskuista vietyä arvotavaraa.

Lakialoite ei ole millään muotoa syrjivä, sillä järjestyslaki kieltäisi kaiken kerjäämisen julkisilla paikoilla. Kerjäämisen salliminen Suomessa ei ole ratkaisu yhdenkään ihmisryhmän köyhyyteen ja syrjintään lähtömaissa. Päinvastoin, se antaa näille maille helpon kei-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

non ulkoistaa omat köyhyyden ja syrjinnän ongelmansa meille. Muun muassa Bulgarian ja Romanian EU:hun liittymisen ehtona oli ihmisoikeuksien parantaminen. Sopii kysyä, mihin tämän ehdon toteuttamisen (Puhemies koputtaa) valvonta on EU:lta jäänyt.

19.08 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Suomalaiseen kulttuuriin ei nyt vaan kuulu kerjääminen, ja sen lisäksi meillä on hyvä sosiaaliturva, jonka johdosta kellään siihen oikeutetulla ei voi olla tarvetta kerjätä henkensä pitimiksi. Häiritsevyytensä ohella tämän kerjäämisilmiön mukana tulevat jo aiemmin mainitut monet lieveilmiöt rikollisuuksineen ja muine asioineen, ja erityisen käsittämätöntä on muiden EU-maiden kansalaisten kerjääminen Suomessa. Se on taas eräs merkki EU:n epäonnistumisesta, että sinne on otettu mukaan maita, jotka eivät pysty hoitamaan itse ihmisoikeustilannettaan ja sosiaaliturvaansa sellaiseen kuntoon, ettei niiden kansalaisten tarvitse vaeltaa ympäri Eurooppaa kerjäämässä.

Sitä ihmettelen, miten tämän yksinkertaisen asian kuntoonsaaminen tässä eduskunnassa on niin vaikeaa, ettei tätä useassakaan kaudessa pystytä hoitamaan järjestykseen. Se on kyseenalaista talon arvovallan kannalta. Niinpä kannatan lakialoitetta ja odotan sen etenevän valmistelussa. Viranomaiset tarvitsevat meiltä keinoja puuttua järjestyshäiriöihin. Meidän tehtävämme on heidän työnsä helpottaminen, ei sen vaikeuttaminen.

19.09 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä on käytetty erinomaisia puheenvuoroja, kaikki ovat olleet sellaisia. Olen kanssa sitä mieltä, että tämä aloite pitää viedä maaliin, se pitää viedä tällä hallituskaudella, ja oikeastaan kysymys kuuluukin, että miksi ei, kun kerran allekirjoittajia on kaikista hallituspuolueista mukana, aina ryhmäjohtoa myöten, ainakin perussuomalaisista. Eli kyllä nyt on sitten toimenpiteiden aika.

Tähän liittyy myös se, että kun meillä on haasteita poliisin määrärahojen suhteen, niin meillä täytyy tulla näitä turvallisuutta lisääviä toimenpiteitä, mikäli määrärahakehitys näyttää siltä kuin nyt näyttää. Samoin meillä on sosiaali- ja terveydenhuollossa resurssipulaa, mutta me tiedämme, että kerjäläiset saavat terveydenhuoltopalveluita Suomessa ja myös paperittomat saavat yleisvaarallisiin tartuntatauteihin palveluita. Nämä kerjäläiset tuovat tänne tullessaan paitsi rikollisuutta myös näitä tartuntatauteja. Eli meillä on monenlaisia ilmiöitä, mitä tästä kerjäläisyydestä ja kerjäämisestä seuraa. Kyllä nyt pitää arkijärjen astua kuvaan mukaan, ei pidä saivarrella millään kerjäämisoikeuksilla tässä asiassa, kun me kyllä tunnistamme, mistä tässä ilmiössä on kyse, kuten esimerkiksi edustaja Hongisto tämän hyvin tällä omalla hätkähdyttävällä esimerkillään kuvasi.

Eli kannatan lämpimästi tätä aloitetta ja odotan toimenpiteitä — ja vaadin niitä tältä hallitukselta. Ja ei voi olla niin, että... Vai onko niin, että tämä asia on ikään kuin jäänyt sinne pöytälaatikkoon sen takia, että se on erityisesti perussuomalaisten ajama? Mielestäni nyt perussuomalaisten pitää myös ryhmänä laittaa painetta hallituskumppaneille, (Puhemies koputtaa) että tämä asia etenee.

19.11 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Euroopan unioniin hyväksyttiin 2004 alkaen 10 jäsenmaata, mukana olivat Romania ja Bulgaria. Silloin kun näiden maiden liittymissopimuksia käsiteltiin suuressa valiokunnassa ja sen työvaliokunnassa, olin siellä jäsenenä. Edustaja Soini oli myös. Muistan, kun siellä pyysin, että kutsutaan kuultavaksi entinen Ahvenanmaan kansanedustaja Gunnar Jansson. Hän oli silloin Euroopan neuvoston ihmisoikeustarkkailija, ja hän tuli kertomaan, mikä on tilanne Bulgariassa ja Romaniassa

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

romaniväestön osalta. Se oli järkyttävää kuultavaa, ja silloin me asetuimme sille kannalle, että sellaisia maita, jotka kohtelevat vähemmistöjään sillä tavalla kuin niissä maissa kohdellaan, ei missään tapauksessa voida eikä pidä ottaa Euroopan unioniin. No, näin kuitenkin tapahtui, että nämä maat otettiin mukaan. EU vain kauniisti halusi laajentua nopeasti mutta täysin ohitti ihmisoikeuskysymykset. Näin sitten saatiin tämä ongelma käsiin.

Silloin emme ehkä osanneet arvioida, että kun vapaa liikkuvuus toteutuu, ne köyhät lähtevät sieltä kerjäämään tänne. Mutta näin kuitenkin sitten tapahtui, ja on tänä päivänä äärettömän suuri häpeä Euroopan unionille, että sen alueella eurokansalaisina, EU-kansalaisina, on väestöryhmä, jota kohdellaan eläintäkin huonommin noissa maissa. Näin tapahtui. Se, että nämä tulevat tänne kerjäämään, on sinänsä ymmärrettävää, mutta me emme sitä voi hyväksyä. Ja tällä lakialoitteella pyritään siihen, (Puhemies koputtaa) että se saadaan pysähtymään.

Herra puhemies! Voin tulla jatkamaan pöntöstä — hetkinen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja voi jatkaa puheenvuoroaan pöntöstä. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Arvoisa puhemies! Tällä lakialoitteella, kun toivon mukaan se tulee hyväksytyksi, voidaan lähettää selkeä viesti sekä Euroopan unionille että näille maille, jotka kohtelevat tätä väestöryhmää niin huonosti kuin yhä tänä päivänä tapahtuu. Se on, niin kuin sanoin, häpeä Euroopan unionille, joka puhuu ihmisoikeuksista, tasa-arvosta ja muista kauniista asioista. Nämä eivät toteudu. Tämä viesti on tärkeä. Tähän liittyvät tietysti täällä jo muutoin esillä olleet asiat, esimerkiksi se, että tämän kerjäläistoiminnan taustalla on rikollisuus, suuri rikollisuus, kansainvälinen rikollisuus ja järjestöt. Ja on oletettavaa, että tätä kautta menee varoja huumekauppaan, aseisiin, ehkä terrorismiin ja ihmiskauppaan — kaikkeen siihen, mitä Euroopan unionin pitäisi periaatteittensa mukaisesti vastustaa. Siksi on tärkeää, että todellakin Suomesta menee viesti, että emme voi tällaista hyväksyä. Tärkeää on se, että tämän romaniväestön asemaa siellä parannetaan, ja Euroopan unionin tulisikin kohdentaa apurahoja tai avustuksia siihen toimintaan, jolla voidaan näin tehdä.

Palaan vielä tuohon ihmisoikeustarkkailija Gunnar Janssonin kertomukseen. Muistan sen hyvin, kun hän kertoi, että noissa maissa romaniväestöllä ei ole asuinpaikkaa. Katsotaan, että kun heillä ei ole kiinteää asuinpaikkaa välttämättä, niin he eivät ole ihmisiä, he eivät saa sosiaaliturvatunnusta ja sitä kautta he ovat koko yhteiskunnan ulkopuolella. Ja Euroopan unionin alueella saattaa edelleen olla satojatuhansia, ehkä miljoonia, ihmisiä, jotka ovat näiden maiden kansalaisia, mutta heitä ei ole tunnustettu ihmisoikeuksien ja ihmisarvon mukaisesti. Tällainen on tämä meidän Euroopan unionimme vielä 2016. On syytä näitä asioita pitää esillä ja pyrkiä parantamaan tilannetta. Yksi tapa on se, että emme hyväksy tätä kerjäämistä tässä muodossa kuin se nyt on. Ja tähän koskee kaikkea kerjäämistä.

19.17 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Lehdon lakialoite kerjäämisen kieltämiseksi yleisellä paikalla on varsin kannatettava. Kerjääminen on aiheuttanut kasvavassa määrin häiriötä viime vuosina, kuten tässä lakialoitteessakin todetaan. Kerjääminen on lisäksi keskittynyt pääosin isoimpiin kaupunkeihin ja niiden keskustoihin, varsinkin Helsinkiin, mutta tältä valitettavalta ilmiöltä eivät ole säästyneet myöskään muut Suomen paikkakunnat.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Kerjäämiseen liittyy usein järjestäytynyttä rikollisuutta, jopa prostituutiota, mitä suomalaiset eivät tietenkään hyväksy. Tämä ongelmahan juontaa juurensa kerjäläisten lähtömaisista, ja edustaja Kankaanniemi pitikin äsken erinomaisen puheenvuoron näistä ongelmien taustoista. Valitettavasti tilanne näyttää olevan usein se, että sinänsä hyvää tarkoittavat suomalaiset antavat toisinaan muutaman euron kerjäläisille, joita kohtaan tuntevat — aivan ymmärrettävästi toki — säälin tunteita, mutta kuitenkin tämä johtaa suuressa mittakaavassa tapahtuessaan yhä uusien kerjäläisten saapumiseen maahamme, onhan kerjäläistoiminnan ylläpitäminen erityisesti siitä hyötyvän taustaorganisaation etu. Kerjäämisen ollessa erityisen laajaa voi sitä vastoin esimerkiksi turismi kärsiä, eikä kerjääminen tietenkään tee hyvää muillekaan elinkeinoille, tämä on aivan valitettava tosiasia. Kerjäämiseen liittyvää lainsäädäntöä on jo tiukennettu muualla Euroopassa, ja niin tulee tapahtua Suomessa.

Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Lehdon ym. lakialoite on siis erittäin tähdellinen, ja se tulee saada myös osaksi lainsäädäntöämme ja vieläpä mahdollisimman pian.

19.19 Rami Lehto ps: Arvoisa herra puhemies! Jos kerjäämisestä yleisellä paikalla langes tettaisiin sakkorangaistus, niin se voitaisiin kerätä myös Romaniassa. Jos henkilö poistuisi maastamme sakkoa maksamatta, niin häneltä voidaan siellä kotimaassakin periä sakko jälkikäteen. Suomi ja Romania ovat allekirjoittaneet EU:n sakkopuitesopimuksen, ja Suomessa annettu taloudellinen seuraamus voidaan lähettää täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenmaahan, ja täytäntöönpanomaa saa pitää tämän tuoton sitten itsellään. Ja kun tiedetään, että Romaniassa on kerjääminen kiellettyä, niin luulisin, että Romanian valtiokin mielusti ottaisi siitä sakkomaksut itsellensä vastaan. Tämä varmasti vähentäisi romanialaisten kerjäämistä täällä Suomessa, kun he tietäisivät, että kotimaassakin sitten olisi jälkiseurauksia.

19.20 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Niin kuin tämän lakialoitteen perusteluissa todetaan, sisäministeriön mukaan viime vuosina kerjääminen on saanut yhä aggressiivisempia piirteitä. Itse kukin meistä on saattanut erityisesti pääkaupunkiseudulla liikkueensa tämän myös huomata.

Lisäksi suurin osa rahoista menee järjestäytyneille rikollisjärjestöille, eli esimerkiksi nuoremmat miehet käyttävät sitten näitä vanhempia naisia hyväkseen siltä osin, että pistävät heidät täällä kerjäämään ja itse käyvät sitten keräämässä voitot. Tästäkin on näyttöä.

Lisäksi poliisin mukaan vuosittain epäillään tuhansista rikoksista näitä henkilöitä.

Kaikkein tärkein perustelu tässä nähdäkseni on se, että näiden maiden velvollisuus on huolehtia omista kansalaisistaan, erityisesti kun kyseessä ovat EU:n jäsenmaat. Linaan tässä suhteessa Ben Zyskowiec:in vuodelta 2010: "Suomessa tapahtuvista taskuvarkauksista aivan ylivoimainen osuus on ulkomaalaisten tekemiä, ja näin ollen joku voisi väittää, että laki syrjii ulkomaalaisia." Koska niinhän tämän kerjäämisen kieltävän lain osalta usein esitetään, että se syrjii ulkomaalaisia, mutta tämä logiikka näin ollen ontuu. Lisäksi lainaan Ruotsin julkisen hallinnon vastaavaa ministeriä, sosialidemokraatti Ardalan Shekara-bia: "Tavoitteena täytyy olla kerjäämisen eliminointi. Se ei ole ratkaisu köyhyyteen. Ratkaisu syrjintään ja syrjäytymiseen Romaniassa ja Bulgariassa ei ole, eikä koskaan tule olemaan, se, että meillä on kerjäläisiä Ruotsin kaduilla." Näin sosialidemokraattien ministeri Ruotsissa elokuussa 2016.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Kyllä Euroopassa alkaa olla hyvin vahva konsensus sille, että tällainen kerjääminen pitää saada kiellettyä julkisilla paikoilla järjestyslailla, ja siksi kannatan tätä lakialoitetta ja toivon, että hallituspuolueet suhtautuisivat siihen myönteisesti.

19.22 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Itse katselin tuota järjestyslakia, ja tosiaan on — jos löysin oikein tämän lakialoitteen tarkoittaman pykälän — mahdollista puuttua vain tähän häiritsevään kerjäämiseen, ja sehan tietysti edellyttäisi näyttöä, ja pitäisi olla asianomaisia mukana ja asianomistajia mukana. Elikkä se menisi aika hankalaksi. Jos se itse toiminta on jo siinä mielessä kiellettyä, niin viranomaistenkin on paljon helpompi siihen puuttua.

On valitettavasti totta, että tässä on myös ihmiskaupan viitteitä juuri tästä syystä, mistä edustaja Elokin puhui, eli sinne toiset ihmiset laitetaan sitten tekemään se kerjäämistyö ja muut valitettavasti saavat sen rahan. Ja se ei todellakaan ole semmoinen arvo, jonka me hyväksyisimme täällä Suomessa.

Tässä edustaja Kankaanniemi toi hyvin tätä EU-tilannetta esille, ja olen itsekkin hyvin hämilläni siitä, että ylipäätään meillä voi olla EU:ssa maita, joilta ei oikeastaan edellytetä juuri mitään, ja me muut yritämme sitten olla tässä mukana kaikin tavoin, ja meitä uhataan kaiken maailman seurantamenettelyillä. Romaniassa on ihmisoikeudet kuten myös — mainitsen eläinrakkaana ihmisenä — eläinten oikeudet aivan surkeassa jamassa, ja en voi ymmärtää, että EU on täysin kyvytön puuttumaan siihen. Kaikkea muuta nyherrystä siellä kyllä aina saadaan aikaan satojen virkamiesten joukolla.

Olen iloinen, että allekirjoittajissa on perussuomalaisia ja keskustan ja kokoomuksen edustajia, ja toivonkin siksi, että tämä tosiaan menisi eteenpäin.

Tässä oli useita esimerkkejä siitä kerjäämisestä. Tuossa joka aamu, kun tulee junalla, myydään — en tiedä, keitä he ovat, jotka myyvät — jotakin lehtiä. En oikein tiedä, onko se kerjäämistä vai myymistä, vai mitä se enää on.

Ja hyvä, että edustaja Hongisto toi esille sen, että tässähän ei haluta estää sitä, jos rahankeräämisluvalla kerää rahaa eri tarkoituksiin.

19.24 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! On surullista ja ahdistavaakin nähdä ja todeta, kuinka ihmisen pitää kerjätä elääkseen. Suomessa kerjäläisiä näkyy varsinkin kaupungeissa. He tulevat pääosin Romaniasta ja Bulgariasta. Esiripun takana on rikollisuutta, hyväksikäyttöä, kurjuutta, ja varsinkin Romaniassa, ja Bulgariassakin, vähemmistöjä ja myös eläimiä kohdellaan ala-arvoisesti. Näitä ihmisiä haluaisi auttaa, mutta se ei onnistu ropoja antamalla täällä Suomessa, vaan lähtömaan pitää ottaa vastuu ja kohdella kansalaisiaan ihmisarvoisesti.

Jos kerjäläisten määrä lisääntyy entisestään, se tarkoittaa myös rikollisuuden lisääntymistä, koska kerjäämisen ympärillä ja yhteydessä on enenevässä määrin väärinkäytöksiä. Monet kansalaisemme pelkäävät kerjäämiseen liittyvää rikollisuutta. Siksi kannatan lakialoitetta, jota edustaja Lehto esitti.

19.25 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Bulgaria ja Romania saavat vuosittain EU:lta yli 2,4 miljardia euroa erilaisia alueellisia tukia. Mielestäni meillä on, niin kauan kuin olemme EU:n jäseniä, täysi oikeus edellyttää näiltä mailta panostuksia ihmisoikeuksien eteen, eivät ne voi jättää vastuuta kansastaan muiden maiden harteille.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Suomen on huolehdittava omien kansalaistensa arjen turvallisuudesta, ja kerjäämisen kieltäminen julkisilla paikoilla on askel siihen suuntaan. Suurista kaupungeista kuulee uutisia siitä, että ihmisille on väkisin tuputettu rihkamaa ja krääsää tai että vanhuksia on ryöstetty romanijoukkioiden toimesta. Syrjäseuduilla kerjäämisen verukkeella usein etsitään helppoja kohteita ryöstettäväksi. Lappu kaulassa ovelta ovelle kiertävät romanit eivät varmasti ole tulleet polkupyörällä esimerkiksi Romaniasta kotikuntaani Hollolaan, vaan taustalla on suurempaa organisoitua toimintaa.

Kerjäämisen kieltäminen antaa selvän signaalin, ettei tällainen peli Suomessa enää veitele. Tällä hetkellä vallassa olevan erittäin loistavan hallituksen on aika toimia tämänkin epäkohdan korjaamiseksi.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä edustaja Lehto.

19.26 **Rami Lehto ps:** Arvoisa herra puhemies! Kiitän suuresti jokaista lakialoitteen allekirjoittajaa ja kiitän myös täällä salissa lakialoitteen puolestapuhujia, sillä tänään olemme täällä salissa kuulleet monia hyviä puheenvuoroja siitä, miksi lakia pitäisi saada vihdoin muutettua. Ja toivotaan, että tällä vaalikaudella laki saadaan viimein voimaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

7. Lakialoite laiksi puoluelain muuttamisesta

Lakialoite LA 44/2016 vp Simon Elo ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu

19.27 **Simon Elo ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esittelen tekemäni lakialoitteen puoluelain muuttamisesta. Aloitteen on allekirjoittanut 29 kansanedustajaa viidestä eri eduskuntaryhmästä. Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi puoluelakia siten, että vaalirahoituksen läpinäkyvyys parantuu. Ennakkoilmoituksesta tulisi pakollinen, ja se koskisi niin puoluetta, puolueyhdistystä kuin avustuspäätöksessä tarkoitettua yhdistystä. Erityisesti puolueita lähellä olevat toimijat, kuten säätiöt ja muut yhdistykset, jotka tällä hetkellä toimivat melkoisen vapaasti, joutuisivat tarkempaan syyniin. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi tilien ja vaihdantapalvelujen määrää rajoitettaisiin ja lisäksi lähiyhteisöä tukeva taho, esimerkiksi jokin säätiö, voisi joutua Valtiontalouden tarkastusviraston tarkempaan syyniin, jos tuki ylittää 1 500 euroa.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteelle löytyy useita perusteluja, joita me kansanedustajat täällä täysistuntosalissa olemme useaan kertaan toistaneet. Riippumattomat tahot ovat myös arvioineet nykytilaa. Esimerkiksi Kunnallissalan kehittämissäätiö on arvioinut, että vaalirahoittaja jää julkaisuvaatimusten ulkopuolelle. Säätiön mukaan esimerkiksi puoluei-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

den kunnallisjärjestöt käyttävät vaaleihin miljoonia euroja, jotka jäävät pääosin piiloon. Nämä epäkohdat tulee korjata. Nykyinen laki säättää vaalirahoitusvalvonnan ulkopuolelle ne tahot, joiden kautta rahaa kulkee lähiyhteisöille tai puolueiden muille yhteisöille ja yhdistyksille. Jos myös rahan antajalta voisi pyynnöstä edellyttää selvityksen antamista, voitaisiin rahan alkuperästä varmistua nykyistä tehokkaammin.

Viime vuonna toteutettu puoluelain uudistus korjaa joitakin lain erityispiirteitä, mutta rahan alkuperän selvittämiseen ja kierrättämiseen ei ole tällä hetkellä olemassa selkeää ratkaisua. Lisäksi ongelmana ovat edelleen niin sanotut lähiyhteisöt, joita voidaan käyttää bulvaaneina vaalirahan kierrättämiseen.

Lakimuutoksella vaalirahoituksen läpinäkyvyyttä parannettaisiin siten, että vaalikulujen pitäisi kulkea Valtiontalouden tarkastusviraston valvonnassa olevien pankkitilien tai vaihdantapalveluiden kautta. Aloitteessa ehdotetut rajoitukset koskettaisivat myös puolueyhdistyksiä, ja vaalikampanjaan osoitettua tukea ja rahoitusta voisi käyttää vain edellä mainittujen pankkitilien tai vaihdantapalveluiden kautta. Mahdolliset maksukortit ja sähköiset järjestelmät pitäisi liittää näihin palveluihin. Ennakkoilmoituksen vapaaehtoisuus puolueille, puolueyhdistykselle ja avustuspäätöksessä tarkoitetulle yhdistykselle ei palvele vaalirahoitusvalvonnalle ominaisia läpinäkyvyyden periaatteita, ja siksi nykyisestä vapaaehtoisesta käytännöstä tehtäisiin velvoittava.

Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi puoluelain 9 a §:n 1 momenttia, 9 b §:n 4 momenttia, ja lisäksi lakiin tulisi uusi 8 d §. Tämä uusi pykälä koskisi myös erilaisia vaihdantapalveluita, joita on tullut elektronisen rahoituksen mukana. Tällä lakimuutoksella erilaisia tilejä koskevat kommervenkit ja ketjutus merkittävästi vaikeutuisivat.

Arvoisa puhemies! On tärkeää saattaa lainsäädäntö sellaiseksi, ettei vaalirahoittaja jää julkisuusvaatimusten ulkopuolelle. Siksi toivon, että eduskunta suhtautuu lakialoitteeseen myönteisesti. Toivon puoluelain ja vaalirahoituksen pelisäännöistä hyvää, puoluerajat ylittävää, toimenpiteisiin pyrkivää keskustelua.

19.32 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Lakimuutoksella vaalirahoitukseen haetaan lisää läpinäkyvyyttä, läpinäkyvyyttä siis parannettaisiin. Vaalirahoituksessa ennakkoilmoituksen vapaaehtoisuus puolueelle, puolueyhdistykselle ja avustuspäätöksessä tarkoitetulle yhdistykselle ei toimi näkyvyyttä lisäävänä, vaan käytännön pitäisi olla velvoittava.

Koska kannatan kaikinpuolista vaalirahoituksen läpinäkyvyyttä ja avoimuutta, kannatan lämpimästi edustaja Elon lakialoitetta.

19.32 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Kannatan myös tätä edustaja Elon aloitetta, ja tuossa seuraavaksi käsittelemme myös hänen toista vaalirahoitukseen liittyvää aloitettaan. Itse olen myös perustuslakivaliokunnan jäsen ja toivon siellä ja muualla tästä hyvää keskustelua. Tästä on aika käydä laajamittaisempaa keskustelua juuri siitä syystä, että nämä rahoitukset ovat aika paljon ryöpsähtäneet käsistä. On vähän epäselvää, mikä on vaalirahoitusta. Julkisuudessa on ollut monenkinlaisia asioita, ja kansalaisten tulee saada tietää näistä laajemmin.

Itse vielä toivoisin, että otettaisiin puheeksi, ja ehkä me voimme ottaa edustaja Elon kanssa perustuslakivaliokunnassa puheeksi, johtuen myös tuosta seuraavasta lakialoitteesta, että olisiko hyvä nyt myös miettiä sitä ehdokkaan itsensä tekemän ennakkoilmoituksen pakollisuutta. Nyt kun sitä vaalirahoitusilmoitusta ei tarvitse tehdä muuten kuin silloin, kun on tullut valituksi, niin sitten ne vanhat jäävät ilmoittamatta. Otan nyt esimerkiksi tä-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

män Antti Rinteen perheen. Hänen puolisonsahan sai ainakin lehtitietojen mukaan noin 33 000 euroa vaalitukea eri ammattiyhdistyksiltä ja muistaakseni Antti Rinne noin parikymmentä tuhatta. No, nyt hänen puolisonsa ei ole tehnyt tätä ennakoilmoitusta, en ainakaan löytänyt sitä, ja kun hän ei ole tullut valituksi eduskuntavaaleissa, niin tämä jää unholaan. Että olisi hyvä semmoinen kronologinen lista, josta voisi katsoa, mistä kaikkialta eri vaaleissa henkilö on saanut tukea — monia se kiinnostaisi.

Tietysti se voi vaikuttaa äänestyskäyttäytymiseen, mutta läpinäkyvyyden nimissä en tiedä, miksi sitä ennakoilmoitusta kaikki eivät tee. Että se on vielä semmoinen asia, mistä voisimme vaikka edustaja Simon Elon kanssa perustuslakivaliokunnassa keskustella tämän lakialoitteen yhteydessä.

19.34 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Lisään vielä alustukseeni sen, että Turun Sanomissa 29. tammikuuta olleessa jutussa Valtiontalouden tarkastusvirasto myös itse myöntää, että vaalirahaa voi yhä jäädä pimentoon ja että heille virastona tarkastusvaltuuksien lisääminen sopisi. Samassa jutussa tutkija Jaakko Eskola sanoo, että valvontaa voisi yhä parantaa, jos poliittista tahtoa löytyisi — sitä käytännössä täällä tietysti lakialoitteella myös haen. Hän myös huomauttaa, että lisäresursseja sinänsä tämän valvonnan parantaminen ei välttämättä vaatisi, eli lähinnä kyse on toimintatavoista, käytännöistä, lainsäädännöstä, ei niinkään siitä, että tarvittaisiin lisää henkilöitä tätä valvontaa tekemään. Eli jos kritiikki, jota voisin epäillä tulevan, on se, että onko tämmöiseen varaa tai maksaako se paljon, niin ainakin tosiaan tutkija Jaakko Eskolan mukaan ei tulisi lisäresurssien tarvetta, ja Valtiontalouden tarkastusvirasto on valmis tällaisten lisävaltuuksien käyttöönottoon, jos se poliittisesti nähdään perustelluksi.

19.35 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt katson tätä edustaja Elon seuraavaa lakialoitetta, ja siinähan hän näyttääkin vaativan tätä ennakoilmoituksen pakollisuutta — loistavaa, loistavaa. Sitten me pääsemme tätä käsittelemään perustuslakivaliokunnassa. Ja ilmoitan jo etukäteen, että kannatan sitäkin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

8. Lakialoite laiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Lakialoite LA 46/2016 vp Simon Elo ps ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu

19.36 Simon Elo ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä toinen lakialoite koskettaa myös vaalirahoitusta. Kun edellinen kosketti puoluetta ja erilaisia yhdistyksiä ja säätiöitä ja niiden rahankäyttöä vaaleissa, tämä lakialoite keskittyy ehdokkaan

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

vaalirahoituksesta annetun lain muuttamiseen. Lakialoitteen on allekirjoittanut 34 kansanedustajaa kuudesta eri eduskuntaryhmästä. Lakialoitteen perusteella kaikkiin yleisiin vaaleihin asetettaisiin niin sanottu kampanjakatto. Tämä tarkoittaa, ettei menestystä voisi osata vaan rahankäytöllä olisi olemassa selkeät rajat. Ennakkoilmoituksesta tulisi pakollinen myös ehdokkaalle itselleen. Molempien lakialoitteiden yhteisenä aikomuksena olisi saatava tällainen velvollisuus voimaan läpi koko puoluekentän. Hallituksen aiemman esityksen mukaiset päivitykset ehdokkaan vaalirahoituksesta annettuun lakiin olivat perusteltuja muutoksia. Puoluetuen eli puoluelain nojalla maksettavan valtionavustuksen käytön valvontaa siirrettiin Valtiontalouden tarkastusvirastolle, mikä oli selkeä parannus ja resurssien uudelleenkohdentaminen. Mutta vaalirahoituksen läpinäkyvyyden lisäksi tarvitaan ehdokkaan vaalirahoituksesta annettuun lakiin parannuksia, jotta yksittäisen ehdokkaan tai yksittäistä ehdokasta tukevien tahojen resurssien joustava käyttö ei hämärtäisi kansalaisten silmissä demokratian perusperiaatteita ja vaikuttaisi liikaa vaalien tuloksiin.

Arvoisa puhemies! Poliittisen sanoman pitäisi aina olla taloudellisten resurssien ja muiden käytettävissä olevien varojen painoarvoa suurempi. Tällä hetkellä esimerkiksi vaalirahoituksen ennakkoilmoitus on vapaaehtoinen eikä vaalirahoituksen kampanjakatto ole asetettu muilta osin kuin yksittäisten tukijoiden kohdalla. Yksittäisiä tukijoita voi kuitenkin olla niin paljon, että vaalikampanjan kokonaiskulut voivat kasvaa jopa yli 100 000 euron. Tällaiset summat ovat omiaan hämärtämään kansalaisten käsitystä demokratiasta. Jotta kaikilla olisi tasaveroiset mahdollisuudet menestyä vaaleissa, on tämä kilpavarustelu saatava jollakin tavalla pysäytettyä, ja olenkin iloinen siitä, että tosiaan kuudesta eri eduskuntaryhmästä on tullut tukea tälle aloitteelle. Sinänsä tuntuu siltä, että yhtenäinen näkemys on, että asialle on jotain tehtävä, mutta niin kuin niin monessa kysymyksessä, nyt olisi vain aika sitten tehdä jotain.

Tämä lakialoite ja sen tekeminen tuli itselleni mieleen, kun kävin keväällä Yhdysvalloissa, missä nyt tietysti on presidentinvaaliaika menossa, ja siellä kysyin paikalliselta kongressiedustajalta eli paikalliselta kansanedustajalta, että kuinka paljon teillä tarvitaan siihen, että pääsee Yhdysvaltain kongressiin. Hän hymyili ja vastasi, että miljoona dollaria pitää olla taskussa, muuten ei kannata edes lähteä. Siinä kalpeni, arvoisa puhemies, oma 37 000 euroani Uudenmaan vaalipiirissä, joka sekin Suomen mittakaavassa oli itse asiassa hieman keskimääräistä korkeampi. Eli en ole synnitön siinä suhteessa, ettenkö itsekkin olisi käyttänyt rahaa, mutta yritän päästä synneistä eroon sillä, että tekisimme yhdessä lain, jotta näin paljon rahaa ei tarvitsisi käyttää. Siksi lakialoitteessa ehdotetaan, että vaalikampanjoiden kokonaisrahoitukselle asetetaan selkeä ja perusteltu yläraja eli niin kutsuttu kampanjakatto.

Lakiehdotuksessa vaalirahoituksen yläraja olisi kuntavaaleissa 7 500 euroa, maakuntavaaleissa 15 000 euroa, eduskuntavaaleissa 30 000 euroa ja europarlamenttivaaleissa 60 000 euroa. Voitte huomata näissä summissa tietyn logiikan, miten ne menevät.

Tietysti ensimmäinen kritiikki on tähän se, että erilaiset vaalipiirit, erilaiset kulurakenteet — voiko laittaa samaan? Voi, koska silloin kaikki ovat samalla viivalla. Ei siinä tule eroa silloin ehdokkaan kohdalla sen vaalipiirin sisällä.

Toinen kritiikki on se, että eikö rahalla silloin tuntematon ehdokas voi tavallaan ostaa tunnettavuutta ja sillä tavalla tehdä pelistä reilumman verrattuna siihen henkilöön, joka on tavallaan valmiiksi tunnettu.

Arvoisa puhemies! Uskallan väittää, että nykytilanne hyödyttää jo valmiiksi varakkaita, valmiiksi kuuluisia ja istuvia kansanedustajia eli niitä, joilla jo valmiiksi on nimeä, joilla

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

on valmiiksi rahaa. En itse usko, että on kovin montaa sellaista tapausta, joilla ei olisi ollut nimeä mutta rahaa löytyi ja rahalla sitten pystyi tasoittamaan tilannetta. Tähän en itse usko. Tämän kritiikin muun muassa edustaja Ben Zyskowicz esitti, kun tästä vaalirahoituksesta keskusteltiin aiemmin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että Kamppailu vallasta -kirjan kirjoittaneet tutkijat Erkka Railo, Mari K. Niemi, Sini Ruohonen ja Ville Pitkänen kirjassaan kannattavat euro-määräistä ehdokaskohtaista kampanjakattoa. Tälle kampanjakatolle nähdäkseni löytyy sekä eduskunnasta että tutkijoiden keskuudesta ja varsinkin kansan keskuudesta hyvin vahva tuki. Niin kuin niin monessa asiassa Suomessa tänä päivänä: tarvittaisiin vain se viimeinen silaus eli yhteinen päätös.

19.42 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Mielestäni vaalien rahoittaminen on karanut käsistä.

Edustaja Elo esitti tässä kampanjakatot, mitkä on mainittu hänen lakialoitteessaan. Ne tuntuvat todella hyviltä. Tähän menivät nämä kuntavaalit, maakuntavaalit, eduskuntavaalit, EU-vaalit, ja nämä rajat näyttävät ja tuntuvat todella oikeilta.

Mielestäni täysin ilmaista vaalitukea ei olekaan, ehkä korkeintaan lähisukulaiselta tai omalta perheeltä, jos on hyvät välit. Kun yritykset ja yhdistykset tukevat taloudellisesti vaaleissa, on vaikea uskoa, että se tehtäisiin ilman vastapalvelun odotusta. Niin kuin edustaja Elo tässä sanoi, poliittisen sanoman pitäisi olla tärkeämpi kuin raha.

Kaiken edellä mainitun myötä kannatan lämpimästi tätä edustaja Elon tekemää lakiehdotusta.

19.43 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Aloite on ihan paikallaan. Nuo euro-määräiset summat ovat tietysti — vaikka edustaja Elo sanoo, että on hyvä, että ne ovat kaikkialla samat — kyllä varsin suuria, ainakin esimerkiksi meillä Keski-Suomessa. No, itsestä ei voi nyt paljon puhua, kun on pitkä ura takana, mutta viimeksi käytin 8 000 euroa, ja oikeastaan käytin aivan liikaa, melkein sen 8 000 euroa liikaa. Lähtökohdat ovat hyvin erilaiset eri tilanteissa. Toisaalta pienessä vaalipiirissä kynnys päästä esimerkiksi kymmenen joukkoon on korkea, mutta siellä on hyvä, kun on yksi maakuntalehti, jossa sopivasti kun mainostaa, niin sillä pääsee, eikä tarvitse polttaa 60 000:ta edes tuntemattomamman.

Arvoisa puhemies! Tietysti lähtökohdan olisi oltava se, että ehdokkaan tiedot, taidot ja koeteltu kansalaiskunto olisivat se peruslähtökohta ja sitten hänen arvonsa, aatteensa ja ohjelmansa olisivat ne, jotka ratkaisisivat, eikä rahamäärä, joka on käytettävissä, ratkaisisi, niin kuin nyt valitettavasti aika pitkälti on. Siksi tällainen raja voisi olla ihan paikallaan ja olen allekirjoittanut tämän aloitteen.

Yksi asia, minkä haluan nostaa esille, on se, että ymmärtääkseni ei tässä ehdokkaan vaalirahoituslaissa eikä aloitteessakaan nyt ole esitetty rangaistusta, jos antaa väärät tiedot tai jättää tiedot antamatta. Silloin, jos olisi kohtuulliset tai vaikka vähän suuretkin rangaistukset päällä, varmaan rehellisyys tulisi mukaan ja paremmin. Muistamme ne kuuluisat sanat eräältä edustajalta, joka sanoi, että nimenomaan tässä järjestelmässä kun ei ole rangaistuksia, niin ei tätä lakia tarvitse noudattaa. Nyt jos mentäisiin näihin tiukkoihin rajoihin, (Puhemies koputtaa) niin kyllä silloin myös tarvitsisi olla seuraamukset niitten rikkomisesta.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

19.45 **Leena Meri ps:** Arvoisa herra puhemies! On varmaan ihan totta, niin kuin edustaja Elo tässä esittää, että jonkinlaiset katot olisi hyvä olla. Ja sekin on totta, mitä edustaja Kankaanniemi tuossa puhui, että tilanteet ovat maakunnissa erilaisia keskenään. Jos ajattelen tätä Uuttamaata, niin meillä on kymmeniä lehtiä, ja kun siellä melkein on sama konserni omistajana, niin siellä ei paljon hintakilpailua ole, niin että se on se hinta, mikä on, ja sillä mennään. Täällä on paljon ehdokkaita ja pakko tietysti vähän mainostaa, varsinkin jos tuntemattomuudesta tänne haluaa päästä. On aina toivottavaa, että saadaan tänne myös uusia henkilöitä, että saadaan vähän uusiakin ajatuksia tänne ja että ihmisillä on tänne aidosti mahdollisuus pyrkiä. On kuitenkin juuri niinkin, että — välillä julkisuudessa on siitä — tällaiset ihmiset ovat ottaneet kauheasti velkaa ja siinä vähän niin kuin lähtee mopo käsis-tä, ettei osaa itsellensä asettaa rajoja — ymmärrän tietysti, että se halu päästä on kova. Ja tämä voisi estää sen, niin ettei nyt kukaan ainakaan sitten lähtisi tällaiseen järkyttävään kilpavarusteluun, ei nyt tämän takia velkaantua kannata.

Itse laitoin 22 000, ja yritin sitten lohduttaa itseäni sillä, että ostin kaikki kotimaisilta yrittäjiltä, kaikki painotuotteet ja blanketit. Olisin varmaan saanut niitä muualta halvemmalla, mutta minulla oli siitä hyvä mieli, että sain tukea kotimaista yrittäjää. Minulla vaalirahoitus oli sen mukainen, että oli omat säästöt ja sitten veljeni yritys ja vanhempani antoivat rahoja. Kyllä se niin on, että kenen leipää syöt, sen lauluja laulat. Tuossa edellisessä puheenvuorossa puhuin siitä, kuinka tärkeänä pidän myöskin sitä ilmoitusta ja erityisesti myös sitä ennakkoilmoitusta ja sen pakollisuutta, koska jos et pääse, niin se jää sitten ikuisiksi ajoiksi tämmöisen niin kuin muistin varaan. Otin esimerkiksi tämän SDP:n Antti Rinteen perheen — ne ovat mittavia vaalitukia, kymmeniätuhansia samalle perheelle. Että kylä olisi ihan hyvä, että ne säilyisivät hyvin kirjoissa ja kansissa.

19.47 **Rami Lehto ps:** Arvoisa puhemies! Tiedetään, että moni hyvä ehdokas jättää lähtemättä vaaleihin, kun ei ole rahaa käytettävänä. On se perhe elätettävänä, eikä halua riskeerata oman perheen taloutta, niin sitten jätetään lähtemättä esimerkiksi eduskuntavaaleihin. Itse käytin noin 11 000 euroa, ja minusta se oli aika paljon. Aika iso riski oli laittaa niinkin paljon rahaa likoon. Mutta sitä joutui tekemään pienellä budjetilla, miettimään, mihin sen rahan oikeasti käyttää. Ja sitten, mitä enemmän rahaa on mainostamiseen, niin sitä vähemmän se ehdokas sitten jalkautuu sinne kansan pariin. Että sen ehdokkaan on oltava siellä kansan parissa eikä pidä rahalla päästä. Tästä tässä on kyse.

Todella hyvä lakialoite edustaja Elolta.

19.48 **Simon Elo ps:** Arvoisa puhemies! Kiitän puheenvuoroista ja korostan vielä tässä lopuksi, että sinänsähän se, että saa rahallista tukea kampanjaansa, niin ei vielä mitään epärehellistä saati sitten rikollista ole. Se on myös osa normaalia länsimaista demokratiaa: tukea haluamiaan aatteita, ehdokkaita ja näin edespäin.

Kyse on totta kai siitä, minkälaiset pelisäännöt ovat, ja kuinka avointa ja läpinäkyvää siitä saadaan. Ja valitettavasti tällä hetkellä, vaikka parannusta on paljon niin sanotun vaalirahakohun jälkeen tapahtunut lainsäädännössä ja käytännöissä, riittävän avointa ei lainsäädäntö tältä osin vielä ole.

Lisäksi korostan sitä, mitä on Lauri Tarasti sanonut: sinänsähän lainsäädännöstä koskaan ei saa täysin aukotonta, aina jää varaa sille, että ihminen voi olla epärehellinen ja toimia väärin, vaikka laki olisi kuinka hyvä ja käytännöt kuinka hyviä.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Mutta silti uskon, että tämä kampanjakatto ja tämä pakollinen ennakkoilmoitus — jotta ihmiset näkevät ennen vaalipäivää, ennen kuin sen äänensä antaa, minkälaista tukea tämä ehdokas on saanut, mistä on rahaa saanut, koska sekin väistämättä vaikuttaa, totta kai, tai ainakin kertoo ehdokkaan näkemyksistä eri asioissa — parantaisivat oleellisella tavalla nykyisestä tilanteesta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

9. Lakialoite laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta Lakialoite LA 47/2016 vp Timo Harakka sd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

19.50 Timo Harakka sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä tekemässäni lakialoitteessa esitetään muutettavaksi lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Julkisuuslain soveltamisalaa laajennettaisiin niin, että oikeus saada tietoa viranomaisen asiakirjoista koskisi myös laissa tarkoitettuja viranomaisen omistamia yhtiöitä ja muita yhteisöjä. Viranomaisen omistamalla yhteisöllä tarkoitan lakialoitteessani sellaista yksityisoikeudellista oikeushenkilöä, jossa viranomainen käyttää määräysvaltaa siten kuin kirjanpitolaissa konserniyhtiöstä säädetään. Käytännössä kyse olisi siis ennen kaikkea kuntien ja valtion yksin tai enemmistöomistajana omistamista yhtiöistä.

Tarve tälle lakialoitteelle ja siinä esitetyille muutoksille on suuri. Erityisesti kunnallisia toimintoja on viime vuosina yhtiötetty huomattavasti lähes kaikissa Suomen kunnissa. Taustalla tässä kehityksessä on osin aikaisempi kuntalain muutos, joka velvoittaa kuntia yhtiöittämään kilpailluilla markkinoilla toimivat toimintonsa. On käynyt ilmi, että kunnissa on tarkoituksella tai tarkoittamatta kierretty julkisuuslain tarkoitusta. Kun kunta operoi esimerkiksi liikelaitoksena, siihen sovelletaan julkisuuslakia, mutta jos sama toiminta siirretään yhtiöön tai säätiöön, se ei enää olekaan julkisuuslain piirissä. Nykyinen kehitys kaventaa demokratiaa, avoimuutta ja aitoa vastuunalaisuutta. Lakialoitteellani pyritään takaamaan yksilöille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä, muodostaa vapaasti mielipiteensä sekä vaikuttaa julkisen vallan käyttöön ja valvoa oikeuksiaan ja etujaan.

Arvoisa puhemies! Edellä kuvasin lakialoitteeni taustaa ja pääasiallista sisältöä. Käyn seuraavaksi läpi yksityiskohtaisemmin sitä, mitä lakialoitteessani esitetään.

Aloitteessa esitetään toteutettavaksi mallia, jossa julkisuus toteutettaisiin yhtiön omistavan ja siinä valtaa käyttävän viranomaisen kautta. Viranomaisen tehtävä olisi hankkia pyydetty asiakirjat yhtiöstä omistaja-aseman perusteella. Asiakirjoja voisi pyytää myös suoraan yhtiöstä, mutta mikäli yhtiö katsoisi, että asiakirjat eivät ole julkisia vaan niihin soveltuu julkisuuslain mukainen salausperuste, sen olisi siirrettävä asia viranomaisen päätettäväksi.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

väksi. Näin siis julkisuusharkinnan tekisi aina viranomainen. Toinen mahdollinen malli olisi, että pyyntö osoitettaisiin aina yhtiölle ja se tekisi julkisuusharkinnan. Tämä malli voisi olla joissain tilanteissa yksinkertaisempi ja muistuttaa sitä, mikä Ruotsissa on tällä hetkellä käytössä julkisuuslaissa. Siinä kuitenkin jäisi epäselväksi päätöksentekijän vastuu, kun päätöksentekijä ei toimi viranomaisasemassa. Yksityisen yhtiön edustajalla ei ole sanktioitua velvollisuutta noudattaa lakia, toisin kuin virkamiehellä, joka voi lakia tarkoituksella tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoessaan syyllistyä virkarikokseen.

Julkisuuslain piiristä esitetään aloitteesta kuitenkin suljettavaksi pörssiyhtiöt. Tämä tarkoittaa käytännössä valtion omistamia Fortumia, Nestettä ja Finnairia. Pörssiyhtiössä on hyvin tarkat säännöt siitä, mitä tietoja yhtiö voi antaa ulos. Muun muassa mikä tahansa tieto, joka vaikuttaa osakekurssiin, pitää julkistaa yleisesti, jos se luovutetaan jollekin ulkopuoliselle. Näin julkisuuslain soveltaminen näihin yhtiöihin voisi käytännössä aiheuttaa ylitsepääsemättömiä ongelmia.

Arvoisa puhemies! Moni kansanedustajista on saanut allekirjoitettavaksi myös toisen tätä samaa aihetta käsittelevän lakialoitteen. Sen on vireille laittanut edustaja Kärnä. Mitä eroa minun ja edustaja Kärnän tekemillä aloitteilla on? Edustaja Kärnän tavoite on tietenkin erittäin kiitettävä. Lakiteknisesti se on toteutettu muutoksilla osakeyhtiölakiin, jossa viitattaisiin, että julkisomisteisiin osakeyhtiöihin sovellettaisiin julkisuuslakia. Erona soveltamisalassa olisi, että edustaja Kärnän aloitteen mukaan sitä sovellettaisiin myös pörssiyhtiöihin mutta ei puolestaan säätiöihin. Edustaja Kärnän aloitteesta siis julkisuus toteutuisi suoraan yhtiöiden kautta. Asiakirjapyyntö kohdistettaisiin suoraan yhtiölle, ja yhtiö tekisi julkisuusharkinnan. Tällöin jää auki, onko yhtiölle tai sen edustajalle seuraamuksia esimerkiksi lain tarkoituksellisesta rikkomisesta. Myöskin päätös- ja valitusmenettely vaatisi tarkempaa sääntelyä. Viranomaispäätöksistä säädetään hallintolainkäyttölaissa, joka ei koske yksityisoikeudellisia yrityksiä. Pitäisi siis säätää menettelystä, jolla tällainen yritys laatii valituskelpoisen viranomaispäätökseen rinnastuvan päätöksen. Asiakirjajulkisuutta koskevasta päätöksestä valitetaan hallinto-oikeuteen. Vaatisi luultavasti myös lisälainsäädäntöä, mikäli hallinto-oikeuteen aletaan valittaa yksityisten yhtiöiden tekemistä päätöksistä. On ongelmallista, että muutos tehtäisiin osakeyhtiölakiin. Tällöin julkisuuslaista ei kävisi ilmi sen todellinen soveltamisala vaan sen soveltamisalasäännös olisi ristiriidassa osakeyhtiölain lisäyksen kanssa. Onnistuneempi ratkaisu, arvoisa puhemies, siis edustaja Kärnän mallinkin osalta, olisi lisätä muutos julkisuuslakiin, ei osakeyhtiölakiin. Kokonaisuudessaan edustaja Kärnän aloite vaatisi siis lisää lakitekstiä ja muutoksia ainakin myös julkisuuslakiin. Oli miten oli, haluan kiittää edustaja Kärnäa aloitteellisuudesta ja ahkeruudesta. Mitä tahansa reittiä pitkin päästään tavoiteltuun lopputulokseen, niin sitä parempi.

Lakialoitteiden saama allekirjoitusten määrä osoittaa, että eduskunnalla on tahto lisätä avoimuutta ja demokraattista valvontaa julkisen vallan toimintaan riippumatta siitä muodosta ja juridisesta rakenteesta, jolla yhteisiä varojamme käytetään.

19.55 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Harakalle ajankohtaisesta ja hyvästä aloitteesta. Haluaisin todeta tälle kaikelle sen pohjan, joka lähtee Suomen perustuslaista ja sen 12 §:stä, joka sanoo: "Viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu." Sama kohta myös jatkuu: "Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta." Näin sanoo siis perustuslaki. Mutta miten sitten käytännössä elämä Suomessa on?

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

Kuten edustaja Harakka kuvasi, meillä on ongelmia käytännössä. Mielestäni yksi on asenne. Toinen on koulutus, eli onko meillä aidosti osaamista. Ja kolmas on ehkä myös edustaja Harakan mainitsema sanktiomenettelyn puute. Eli kysymys on pitkälle hyvin samantyyppinen mielestäni kuin esimerkiksi hankintalain tapauksessa, joka on sinänsä jo hyvä olemassa oleva laki. Eli onko meidän yhteisöillä aidosti tietoa siitä, miten julkisuuslakiin pitää suhtautua? Osaammeko vastata tai osaammeko olla vastaamatta tai hankkia tietoa?

Toinen asia kokonaan tietysti on, mitä sanoo liikesalaisuus. Haluaisin tässä todeta talousvaliokunnan jäsenenä, että tämäkään lakiesitys ei lähde siitä, että liikesalaisuutta pitäisi loukata. Että tämä myös näin selkeyden vuoksi todettakoon.

19.57 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Vallankäytön läpinäkyvyyden ongelmat ovat olleet viime aikoina esillä muun muassa Länsimetron ja Espoon uutta sairaalaa koskien. Esimerkiksi Yle pyysi Länsimetron pöytäkirjoja luettavakseen, mutta pyyntöön ei suostuttu, vaikka yhtiö on veronmaksajien omistama. Länsimetron hallituksen jäsen, vihreiden kansanedustaja Jyrki Kasvi perusteli päätöstä sillä, että näitä asiakirjoja ei ollut alun perin kirjoitettu sillä periaatteella, että ne julkistettaisiin. Tämä kertoo myös tietysti siitä, että käytännössä toimintatavoissa on myös suurta ongelmaa.

Muutettiin lakia tai ei, niin voikin katsoa, että osakeyhtiölaki ei sinänsä estä sitä, että omistaja voisi jo nyt ajaa parempia ja avoimempia julkistamiskäytäntöjä, eli käytäntöjä sinänsä voitaisiin jo muuttaa. Mutta olen siitä edustaja Harakan kanssa — ja sinänsä edustaja Kärnänkin aloitteen kanssa, jonka olen itse asiassa allekirjoittanut — samaa mieltä, että lakiakin olisi tältä osin syytä täsmentää. Joka tapauksessa voitaisiin lähteä jo siitäkin, että nykyiselläänkin voitaisiin antaa signaali näille yrityksille, että heidän omankin etunsa kannalta olisi hyvä, että he muuttaisivat käytäntöä avoimempaan suuntaan. Uskallan espoolaisena kaupunginvaltuutettuna ja veronmaksajana sanoa, että Länsimetro Oy:n toiminta tässä suhteessa ei kyllä ollut Länsimetro Oy:n eikä myöskään kaupungin ja sen veronmaksajien intressien mukaista. Valitettava kolhu on maineelle tullut tässäkin suhteessa, ja toivon, että siitä otetaan opiksi.

19.59 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Tämä on hyvin ajankohtainen asia, ja uskon, tai oikeastaan taidan tietääkin, että hallituksen piirissä asiaa valmistellaan. Ainakin siitä on käyty keskustelua tämän maakunta—sote-uudistuksen myötä. Jos ja kun siinä yhtiöittämisistä tulee lisää, niin joudutaan pohtimaan näitä kysymyksiä.

On tietysti hyvä ja tärkeää, että hallitus tekee tällaisen esityksen. Sitä odotan ja edellytän tässä yhteydessä, ja se silloin koskisi myös jo olemassa olevia kaikkia julkisesti omistettuja yhtiöitä. Niitähan nyt on jo varsin paljon, ja esimerkiksi EU on edellyttänyt tiettyjen toimintojen yhtiöittämistä. Näin on tapahtunut monissa kunnissa muun muassa, ja valtiolla niitä on myös ollut kautta aikain.

Kun muistelee jälleen vanhoja, niin vuonna 1998 käsiteltiin, valmisteltiin tätä julkisuuslakia. Siihen asti meillä oli voimassa laki asiakirjojen salassapidosta, ja sitten mullistettiin tilanne ja Lipposen ykköshallitus teki esityksen julkisuuslainsäädännöstä. Olin hallintovaliokunnassa, ja se käsiteltiin siellä, ja se oli vaikea, iso ja monelta osin hankala esitys, mutta loppumetreillä vaalikauden lopussa veimme sen kuitenkin läpi. Nyt täytyy todeta, että vaikka sitä on jonkin verran muutettu vuosien mittaan, niin se on kuitenkin valtaosin toi-

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

minut erittäin hyvin. On vain tullut kehityksen myötä joitakin tarpeita muuttaa. Mutta nyt tilanne on se, että näitä yhtiöitä on tullut niin paljon, että tarvetta muutoksiin on.

Toinen vaihtoehto todella on se edustaja Kärnän lakialoite. Näitä pitäisi rinnan nyt miettiä. Toinen aloite taitaa mennä talousvaliokuntaan ja toinen hallintovaliokuntaan. Nyt olisi syytä miettiä, miten edetään, mutta toivottavasti hallitus tekee esityksen, joka menee sitten sinne, missä se sitten myös käsitellään ja hyväksytään, niin kuin aloitteilla ei yleensä näin tapahdu.

20.01 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Uudenmaan kansanedustajana ja espoolaisten tukemana voin todeta, että juuri edustaja Elon mainitsemista syistä lain tarkentaminen olisi tässä hyvin tärkeää.

Osakeyhtiölain rajanveto on osoittautunut tässä Länsimetron tapauksessa vaikeaksi, kun tulkitaan ahtaasti osakeyhtiölain tarkoittamia huolellisuusvelvoitteita sekä omistajien tasaveroista kohtelua. Samalla kun kuntapäätäjistä tulee osakeyhtiöiden hallitusten jäseniä, käy toisinaan sillä tavalla, että osakeyhtiölain tarkoittama vastuu ei ole aivan kristallinkirkas. Tätä tietenkin toivon myöskin tämän lakialoitteen selventävän.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain muuttamisesta sekä merimieseläkelain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 145/2016 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 22/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laivavarustelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 127/2016 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 23/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 99/2016 vp

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kulttuuriesineiden maastaviennin rajoittamisesta sekä laeiksi varastetuista tai laittomasti maastaviedyistä kulttuuriesineistä tehdyn Unidroit'n yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja yleissopimuksen soveltamisesta annetun lain 8 ja 9 §:n ja Kansallisgalleriasta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 112/2016 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 9/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilasvammalain 6 ja 6 e §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 154/2016 vp

Valiokunnan mietintö StVM 18/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kilpailuoikeudellisista vahingonkorvauksista ja kilpailulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 83/2016 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 20/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.10.2016 pidettävään täysistuntoon.

15. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 13.10.2016 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.03.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola